

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE
CLEOPA
14

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE CLEOPA
14

Carte tipărită cu binecuvântarea
I.P.S. DANIEL
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Ediție îngrijită de
Arhimandrit Ioanichie Bălan

MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA
2004

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CLEOPA ILIE, arhimandrit

**Ne vorbește Părintele Cleopa / arhimandrit Cleopa
Ilie. – Vânători-Neamț : Mănăstirea Sihăstria, 2004
14 vol.**

ISBN 973-87019-9-6

Vol. 14. – 2004. – ISBN 973-87020-0-3

281.95(047.53)

CATACOMBELE ROMEI

Dacă am venit de la moaștele Sfântului Mare Ierarh Spiridon de la Kerkira din Corfu, peste Marea Adriatică am mers cu un vapor cu șase etaje, și am mers 330 km până la portul Bari. Aici se află moaștele Sfântului Mare Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni, la care ne-am închinat. De acolo am plecat la Neapoli; acolo e și Vezuviul – vulcanul cel mare. La portul Neapolelui e Marea Tiraniană. Am luat-o cu acceleratul la Roma, unde am ajuns a doua zi, când a răsărit soarele. Și am stat la Roma trei zile. Acolo era un cunoscut de-al Părintelui Ioanichie, un inginer, care a fost în țară la noi. Ne-a condus săracul, cu mașina lui.

Multe am văzut la Roma, acolo am văzut și catedrala Sfântul Petru, unde sunt moaștele Sfântului Apostol Petru, catedrală cu 25 de altare, unde slujește papa. După aceea am vizitat muzeul din Vatican, care e unul din cele mai mari muzee ale lumii. M-au durut picioarele cât am mers prin palatul acela. Tot ne arătau: Capela Sixtină, etc. nu mai ajungeai la lumină. Numai balcoane aurite, numai picturi, numai sculpturi, numai busturi de aur, de

marmură, fel de fel de minunății. Eram obosiți, că am intrat la 9.30 în Muzeul Vatican și am ieșit la 14.30. Și n-am văzut decât o parte a lui, nu l-am văzut tot.

- Părinte, dar luxul acesta este plăcut lui Dumnezeu, aduce vreun folos?

- Să vă spun ce este: e plăcut-neplăcut, au fost bani, s-a făcut. E lux, parcă în lux stă Dumnezeu? Dar acolo este muzeu, dacă a fost împărăția papei atâția ani, că stăpânea și pe împărați. Nici un împărat din Europa de Apus nu se ungea fără voia lui. Stăpânea și armata și biserica. Pe atunci s-au făcut lucrurile acestea groaznice, acum nu s-ar mai putea face.

După catedrala Sfântul Petru, am vizitat catedrala Santa Maria Maggiore; mare biserică, făcută de Sfântul Constantin cel Mare. Aici sunt picturi bizantine, o frumusețe rară. Care ați fost la Ierusalim, catedrala din Betleem, cât este de mare, încape cu tot cu cruce într-însa. Santa Maria Maggiore înseamnă Sfânta Maria Mare pe limba lor. Și catedrala San Giovanni, Sfântul Ioan Evanghelistul, strașnică catedrală și alte biserici. Columna lui Traian; am fotografiat-o, o vedeți pe sală.

Am vizitat și teatrul Maximus și alte edificii, că Roma are peste cinci milioane de locuitori, dar are clădiri vechi: Arcul lui Constantin cel Mare, Forul Roman, Forul lui Adrian, Columna lui Antonin și câte și câte. Și am vizitat și vestitul Coliseum. Vai și amar cât sânge de creștini s-a vărsat acolo.

Dumneavoastră nu știți! Gândiți-vă că 300 de ani Biserica noastră a fost persecutată de 11 împărați tirani de la Roma. Atunci s-au făcut milioane de sfinți, iar la Roma s-au făcut 6 milioane de martiri, de mucenici. Prigoana și persecuția asupra Bisericii a ținut de la Nero până la Sfântul Constantin cel Mare. Și bieții creștini, atunci nu numai că nu-ți dădea voie să te închini lui Dumnezeu, dar era destul să te arate pe tine unul că tu ești creștin, și atunci te dădea la fiare, atunci te răstigneau, te băga în cuptoare, te dădea la lei. Și de marea prigoană și de focul prigoanei care era, ei au făcut săracii pe sub pământ biserici și mănăstiri.

Am fost la Coliseum unde au pătimit martirii și am văzut cele mai cumplite unelte cu care îi chinuia pe sfinți acolo. Am văzut cuștile leilor și a panterelor și a tigrilor și a leoparzilor. Coliseumul este o clădire rotundă mare, unde intrau 100.000 de spectatori să vadă cum îi mâncau fiarele pe creștini, cum îi răstigneau pe creștini, cum îi fierbeau în căldări pe sfinți. Am fost acolo și am văzut unghiile de fier, că spune în Viețile Sfinților că-i strujeau cu unghii de fier. Sfântul era legat de un lemn sau de-o cruce și cu unghiile de fier îi rupeau carnea. Și unghiile de fier le-am văzut, că se păstrează ca obiecte de muzeu; sunt sute. Sunt niște lanțuri, cum sunt acelea de la pușcăriași și au gheare de oțel ascuțite pe ambele părți, cu două tăișuri și sunt ascuțite ca briciul. Și când prindeau pe sfânt și când trăgeau pe dânsul în jos, căngile acelea de oțel

faceau zece brazde de carne odată, și tot sângele îl pierdea. Am văzut acestea pline de sângele martirilor. Când ai vedea ce e acolo!

Vai de noi și de noi, că noi n-am suferit nimic pentru Biserica lui Hristos, sfinții lui Dumnezeu care îi avem în calendar cât au suferit!

Multe ar fi de spus, dar să trecem peste toate, cea mai impresionantă privire care ne-a fost la Roma au fost catacombele Romei. La câțiva metri sub pământ te cobori și e o împărăție creștină, cum a zis Deciu: „Degeaba vrei să distrugi împărăția creștină de pe pământ, că ea s-a întemeiat sub pământ”. La câțiva kilometri de Roma încep catacombele Romei. Ia gândiți-vă voi, când o cârțiță face mușuroi, o vezi că ea scoate țărâna afară, mișcă. Dacă ai săpa, o prinzi atunci, că ea scoate țărâna la suprafață. Cum s-a scos atâta țărână să facă un oraș așa de mare sub pământ, și nimeni să nu vadă țărâna? Aici e ceva! Am întrebat pe ghizii care ne conduceau: „Domnule, atâtea biserici și spitale și cimitire sub pământ, zeci de metri, atâtea străzi, cum s-au putut face de nu i-a prins, mai ales că-i urmărea așa de tare?”

Ce faceau săracii? Numai papa Damas avea 4000 de gropari și papa Urban – că toți papii aceștia îi avem uite colo în calendar – Sfântul Leon, papa Romei, Sfântul Grigorie al Romei, Sfântul Urban sunt toți sfinți, că nu erau atunci catolici, eram o singură Biserică, până la 1054 nu existau catolici sau protestanți, toți eram ortodocși. Și sfinții papi care conduceau Biserica la Roma stăteau ascunși în

pământ. Așa de tare îi căutau. Pe cine îi căuta? Întâi îi căuta pe arhieri, pe mitropoliți și pe preoți, ca să-i omoare, ca să nu aibă poporul capi. Ei n-aveau nevoie de popor, că ziceau: „poporul dacă n-are cine să-i învețe credința, îi întoarcem la închinarea de idoli”. Dar aceștia erau căutați mai tare și de aceea puneau armata prin catacombe; prin munți îi căutau, unde să-i găsească pe conducătorii Bisericii.

Numai papa Damas avea 4000 de gropari, îi conducea unul Diogene. Aceștia săpau acele tuneluri. Dar ce făceau cu țărâna? O puneau în târgi pe roate, în căruță, și în puterea nopții săpau în malul fluviului Tibru – Tibrul trece prin mijlocul Romei – și țărâna o dădeau toată noaptea în apa Tibrului. Și până în ziuă astupau gaura, puneau pietre și nisip, și chiar dacă trecea o corabie nu știa ce a fost acolo. Și toată țărâna o dădeau în apa Tibrului și din apa Tibrului se ducea în mare.

Și așa țărâna de sub pământ nu știa nimeni unde se duce. Cum și-au făcut ei acolo atâtea lucruri? Să vezi acolo picturi din secolul I, din secolul II, din secolul III! Acolo e începutul picturii bizantine – din catacombe a început. Să vezi Mântuitorul cu mielul după cap. Să vezi săpată în piatră nunta din Cana Galileii, înmulțirea pâinilor, intrarea Mântuitorului în Ierusalim, să vezi atâtea și atâtea altare și atâtea morminte și atâtea locuri și ascunzători.

În catacombe dacă nu te ții de spatele celui dinaintea ta, că ghizii merg înainte, e pericol de

moarte, nu te mai găsești; atâtea ascunzători sunt. Că ne-a spus ghidul: „Să vă țineți de spatele celui din fața voastră, că dacă nu știi și calci în altă parte, te-ai pierdut! Te mai găsește din atâtea hrube câte sunt acolo?” Numai catacomba Sfântului Calist are 20 km pe sub pământ și e țesută ca sita. Gândiți-vă ce e acolo! Străzile merg în toate părțile și sunt făcute cu piatră și sunt becuri puse. Da, că altfel pe întuneric acolo e iad, nu mai poți pe întuneric să răzbați.

Să vezi acolo altare și biserici. Când intrai la catacombe, intrai în genunchi, iar când treceai dincolo o biserică de femei și biserica de bărbați. Biserica de bărbați deoparte – cum scrie acolo în latinește – și bazilica de femei de altă parte, iar drept înaintea baptisteriul – aghiasmatarul –, unde îi boteza pe cei care treceau la creștinism. Să vezi șipuri cu apă precum cristalul, mese de piatră, scaune.

Într-un loc erau vreo 30 de capete de martiri. Căci atunci când îi mâncau fiarele sau le tăiau capetele la Coliseum sau la teatrul Maximus, porunca la soldați să ducă trupurile lor în Tibru, toate sfintele moaște, ca să nu le fure creștinii și să le aibă de blagoslovenie în casele lor. Și soldații puneau în căruțe resturile care rămăneau de la fiare și plecau la Tibru. Creștinii ieșeau pe altă parte prin munți cu pungi cu bani de aur și le ziceau: „Hai la catacombe cu ele!” Și așa au ajuns atâtea sfinte moaște în catacombe.

Într-un loc era o grămadă cât casa asta, numai bucăți de cap, mâini, picioare; ardeau candelile de aur

la ele. Ce era? Scria: „Aceste resturi sunt rămase de la mâncarea fiarelor în arene și au fost ascunse în catacombe”. Și căruțele pline de sânge pe osii, tot închegat, cum au adus acele resturi de martiri, că soldații le-au lăsat cu tot cu căruțe. Le țineau ca obiect de muzeu. Într-un loc am văzut un ulcior mare de lut și am întrebat: „Ce e cu dânsul?” Și scria: „Acesta este ulciorul în care aducea vin pentru Preacuratele Taine, pentru Liturghie”. Că aveau biserici mari.

Într-un loc ardea o candelă și era o cruce mare albă și scria: „Aici odihnește roaba lui Dumnezeu Flavia fecioara, care a fost mâncată de lei și capul și mâna dreaptă i s-a adus aici”, cât a putut fi luat din arenă. Dacă mergeai mai încolo, vedeai morminte în formă de arc: „Aici se află cutare martir, aici cutare...”, că ce puteau căpăta din arene aduceau în catacombe, dar cele mai multe erau aruncate de păgâni în apa Tibrului.

Când am ajuns la mormântul Sfântului Tarsisius am plâns, că pentru mine nu erau o noutate catacombele. Eu le-am povestit cu lacrimi în ochi la atâta popor cu zeci de ani în urmă, că citisem toată istoria lor în „Tezaurul liturgic” și în „Biserica din catacombe”, dar nu le văzusem, iar acum mergeam pe acolo.

Când am ajuns la mormântul lui Tarsisius, pruncul acela martir de 10 ani care a murit pentru Sfintele Taine, acolo era scris în latină, franceză și engleză. Bietul Ioanichie știa franceză, din care ne

traducea, și din italiană aveam inginerul care cunoștea și știa și Părintele Ioanichie puțin. Ce-i aici? Martirul lui Hristos, Tarsisius, a murit aducând Preacuratele Taine la temnița Eschiliană la anul 301, în ziua cutare, la ora cutare. Acolo au plâns mulți oameni și s-a oprit și ghidul, că acolo-i mormânt mare și-i pictată viața martirului. Și era totul organizat – unde era mai grozav ne adunam cu toții, că eram mulți turiști și vorbea la toți odată.

Aici unde este martirul Tarsisius, eu știu pe de rost viața lui. Cum a fost? Pe vremea lui Dioclețian, ultimul prigonitor, în ajunul marelui Constantin, primul general al armatei lui Dioclețian era Sfântul Sebastian – este în calendar la 18 decembrie, cu Sfântul Modest într-o zi. El a condus pe creștini în taină și i-a ajutat 20 de ani. Era ostaș, ofițer mare la împărat, și nu numai așa, dar el și scria cu mâna edictele care se dădeau de împărat contra creștinilor, iar pe de altă parte le spunea: „Fugiți și vă ascundeți, că uite ce ordine s-au dat”. Era mare ajutător creștinilor. El s-a descoperit cu ocazia lui Marcelin și Marcu, care știți istoria, cei doi frați. Atunci s-a descoperit el că e creștin.

Împăratul Dioclețian, marele prigonitor, a dat ordin să trimită în catacombe 14 regimente de armată, ca să-i caute pe creștini. Și au făcut sute de lăzi de făclii, de torțe. Făceau bețe înfășate cu păcură și cu smoală și le dădeau foc, că în catacombe, dacă n-ai lumină, acolo mori. Soldații mergeau cu făclii, că armata dacă s-ar fi băgat în

catacombe și ar fi rătăcit, acolo mureau, nu mai știau pe unde să iasă. Iar creștinii când vedeau lumini sau simțeau fum de păcură, știau că a intrat armata și se ascundeau în cele mai ascunse locuri.

Sfântul Sebastian a scris către papa: „Părinte, aveți mare grijă că mai vine o primăvară”. Ei, când anunțau o prigoană, ziceau că vine o primăvară. Acesta era cuvântul secret între creștini: „vine o primăvară”. „Și iată un edict dat de împăratul, trimite atâta armată în catacombe și a zis că unde va găsi creștin, să-l scoată și să-l piardă cu cele mai groaznice munci. Și ascundeți-vă în cele mai adânci catacombe sub pământ, astupați gurile catacombelor, astupați intrările”.

Că nouă ne-au arătat numai una-două intrări, ca să vedem cum erau: una era peste o rădăcină de copac, intrai în pădure și de acolo în catacombe. Una intrai printr-un mormânt, era un cimitir la marginea pădurii. Că mormintele în Occident sunt ca lăzile, sunt de piatră și au o lespede. Se dădea lespede la o parte, mormântul era spart și de acolo mergeai kilometri întregi pe sub pământ până la catacombe. Iar intrările erau foarte secrete ca să nu le găsească păgânii. Iar la intrarea în catacombe erau puse santinele creștine, bărbați puternici care știau să păstreze secretul. Și era monograma lui Hristos pe care o vedeți pe Filocalie. V-ați pus întrebarea vreodată ce înseamnă? Hristos Împăratul, alfa și omega, începutul și sfârșitul. Aceasta o purtau creștinii la mână în timpul celor mai mari persecuții.

Și când intrai în catacombe, veneai cu soția, cu copiii, santinela care păzea intrarea întâi zicea: „Adă mâna încoace”. Și dacă vedea monograma, bine, iar dacă nu, îl oprea, ca să nu fie spion, că așa mulți au intrat și au omorât zeci de mii de creștini.

Și avem alte semne și simboluri în catacombe. Să vezi peștele în catacombe – *iẖtis* pe grecește – sculptat și pictat în bisericile de acolo. *Iẖtis* pe grecește are inițialele de la „Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul”. Peștele, porumbelul, crucea. Când te duceai în casa unui creștin, bunăoară satul acesta era păgân, dar erau 10-12 familii de creștini, și tu, fiind creștin, dacă te-ai dus la masă, creștinul avea ordin așa de la episcopii din catacombe: „Voi când împărțiți mâncarea să o împărțiți în cinci, sau dacă tăiați pâinea, să o tăiați în cinci, iar dacă aveți pește la masă să nu puneți pe masă mai mult de doi pești”. Și eu când veneam la matala la masă și mă poșteai, te știam că ești creștin. După ce? Vedeam cinci pâini și doi pești, simbolul Evangheliei.

Creștinii purtau toiage, așa îi învățau preoții din catacombe. Și el stând de vorbă cu tine, făcea un pește pe pământ, nu crucea, că era cunoscută. *Iẖtis* – adică Hristos. Și când mergea printre creștini, se știa: „Ăsta cu toiagul a făcut semnul peștelui, se vede că e creștin”. Așa se cunoșteau. Aveau simbolurile lor cu care se cunoșteau, ca să nu-i prindă păgânii.

Atunci au început să folosească toaca, toaca asta de lemn cu care toacă în jurul bisericii. Aceea

de fier a ieșit în secolul XII, în timpul lui Alexie Comneanul, pusă de el în Sfântul Munte, dar toaca de lemn e foarte veche. Asta la catacombe a slujit mult ca semn de adunare a creștinilor. Un creștin se făcea nebun toată viața. A luat cuvântul Sfântului Apostol Pavel: *Cel nebun pentru Hristos e mai înțelept decât toată lumea.* Înțelepciunea lui Dumnezeu, nebunia lumii. Țsta se făcea nebun. Prin satele acestea erau creștini amestecați cu păgâni, dar ei se păzeau tare să nu se descopere unii pe alții. Cel nebun lega o scândură de gât și trecea pe stradă și bătea semnele slujbelor. Și păgânii ziceau: „A, nebunul acela cu scândura de gât!” Și când bătea o dată, zicea alte cuvinte neînțelese. Și când anunța de trei ori, creștinii ziceau:

– Măi, a bătut toaca.

– Ce-a zis? De câte ori a bătut?

– A bătut de trei ori – Sfânta Treime. Mergem cu copiii la botez.

Toți pregăteau copiii, că adunarea în numele Sfintei Treimi era botezul. Și toaca mergea prin sat și creștinii anunțau botezul că a bătut de trei ori. Și când mergea prin sat și bătea ca ciocănitorea, anunța privegherile și atunci se făceau cununiile.

– Măi, a bătut așa des pe toacă, a anunțat privegherile și cununiile.

Și știau că merg la cununie în catacombe, pe unde știau că sunt intrările secrete. Aveau toate semnalele pe toacă și acel „nebun” făcea cel mai mare serviciu Bisericii lui Hristos, anunțând pe

creștini să știe când să vină la biserică și cu ce să fie pregătiți, pentru cununie sau pentru altceva.

Crezi că era ca acum, cu cruce pe vârful bisericii și să tragă clopotele și toaca și noi să stăm acasă? Și să ai libertate să te duci pe la mănăstiri? Ehei, stai că la sfârșitul lumii spune că are să fie prigoană de mii de ori mai grea. Toți sfinții spun și Mântuitorul spune, dar noi n-am apucat vremurile acelea, noi n-am suferit nimic, noi stăm în rai pe fața pământului, cum stăm acum.

Și atunci știai: „Gata, a trecut toaca, a făcut semnele, pregătește-te, cutare... La care biserică mergi? La Sfânta Cecilia, la Sfântul Sebastian, la sfântul cutare, la Sfântul Calist...”.

Că ei aveau bisericile lor, erau organizați pe sub pământ, cu parohiile lor, cu episcopii lor. Așa era pe timpul când a pățimit Sfântul Tarsisius pruncul. Sfântul Sebastian a scris: „Retrageți-vă în cele mai adânci catacombe, astupați gurile catacombelor și ieșirile, ca nu cumva să prindă păgânii secretul și să intre după voi”. Și el i-a mai rugat ceva: „Fraților, vă rugăm din inimă, primăvara care vine, la temnița Eschiliană sunt 3500 de creștini bătrâni și tineri, femei și copii și tot felul, care mâine la ora trei îi scoate la mâncarea fiarelor”.

Am fost unde i-au mâncat, am văzut și cuștile leilor și toate. Că nu i-au dat o dată, ci de zeci de mii de ori i-au scos acolo pe creștini în trei sute de ani. Țasta a fost un caz. Și l-a rugat Sfântul Sebastian pe părinte: „Părinte, vă roagă cei de la temnițe să

trimiteți Preacuratele Taine, ca înainte de a merge la măselele leilor să primească pe Hristos. Au la închisoare pe preotul Lucianus, care are aproape 90 de ani și se roagă cu lacrimi ca să ajungă Sfintele Taine la ei, ca mai înainte de a-și vărsa sângele pentru Hristos și a-și da viața, să-i împărtășiți ca să se întărească cu Hristos”.

Ce rugăciune era atunci! Persecuția pe timpul lui Dioclețian – ne-a arătat ghidul de la Roma, că eram atent – era în cinci feluri. Mai întâi, dacă te prindea că crezi în Hristos, te dădea afară din serviciile statului, nu aveai voie să ai serviciu la stat. Era prima persecuție. A doua persecuție, îți lua averea. „N-ai voie să ai nimic, nici o avere, dacă ești creștin”. A treia persecuție, dacă nici așa nu te lepădai de credință, te pune la munci obștești. De la munți și până la Roma, conductele de apă, cele mai grele munci ale orașului le făceau cu creștini pedepsiți, care nu se lepădau de Hristos. Zeci de mii mureau de foame, că le dădea mâncare puțină și munci grele, să moară făcând canale și cazărmi și orice aveau ei nevoie. Aceasta era a treia persecuție. Care nici așa nu se lepăda de sfânta credință, de împărăția cerurilor, îi băga la temniță. A patra era temnița. Și în temniță îi ținea ani de zile. Și dacă nu se lepădau, a cincea persecuție te aștepta măncarea fiarelor, sau arderea pe rug, sau răstignirea, sau căldările cu smoală și cu plumb topit, cu ulei încins; asta îi aștepta.

Acești creștini de la temnița Eschiliană care îi scotea a doua zi la moarte răbdaseră toate celelalte

persecuții și erau de mai mulți ani la închisoare, iar acum erau la ultima persecuție, să-i scoată la mâncarea fiarelor. Și au scris ei Sfântului Sebastian, iar Sfântul Sebastian, pentru că era general creștin, a pus la ușa temniței caporali de schimb creștini, santinele creștine, că erau și în armată creștini. Și a pus comandantul gărzii pe un ofițer, unul Rados, tot creștin:

- Măi Rados, mâine are să scoată la moarte atâția frați de-ai noștri. Tu ai grijă ca să vină Sfintele Taine. Dar trimite să aducă Sfintele Taine de la catacombe.

Că acolo erau biserici, pe sub pământ. Erau și în Roma vreo 60 de biserici, dar nimeni nu știa unde sunt. În beciuri, sub case, prin podurile creștinilor, în case. Nimeni nu știa pe unde erau preoții, că aici, în Roma, țineau legătura cu cei din catacombe. Calea Apiană, vestita Cale Apiană, care scrie acolo în „Biserica din catacombe” și în „Fabiola”. Am călcat-o cu nevrednicie acum și mă sfiam să merg pe ea, că noi mergeam cu taxiul: „Vai! Așa se merge pe aici? Cât sânge s-a vărsat și câte lacrimi pe acest drum!” Acum este asfalt și-i spune Apia Antica - Calea Apiană între Roma și catacombe. Mergeam, erau copaci de o parte, asfalt, păduri, frumos. Ehei, cu câtă frică și cutremur se mergea pe aici!

Și a zis Sfântul Sebastian: „Dar băgați de seamă, Calea Apiană este foarte păzită, că se știe că face legătura între catacombe și oraș! Să nu cumva să trimiteți un om zdravăn, voinic, care ar părea că-i

vrednic să facă legătură, ceva. Să puneți o babă bătrână, șchioapă, cu o traistă rea în spate sau un copil nebăgat în seamă. Dacă îl întreabă de unde vine, că acolo-s păduri, să zică: «Vin de la bureți!» ca să nu bănuiască că aduce ceva sau că face ceva legătură”.

Când a venit scrisoarea Sfântului Sebastian, era duminică. Bisericele erau pline de lume și bătrânul patriarh a anunțat din altar:

- Dragi frați, mai vine o primăvară peste noi - adică o prigoană. Iată ce ne scrie fratele nostru Sebastian, generalul: să astupăm ușile catacombelor, intrările, să ne băgăm în cele mai ascunse locuri și, totodată, să trimitem Preacuratele Taine că la temnița Eschiliană se roagă cu lacrimi de sânge 3500 de frați ai noștri care mâine vor fi scoși la amfiteatrul Maximus și la Coliseum să-i mănânce fiarele, și ei își doresc să primească Sfintele Taine. Dar auzi ce spune: să trimitem Sfintele Taine sau printr-un copil mic, sau printr-o bătrână, sau printr-un bătrân nebăgat în seamă, cu o traistă veche, îmbrăcat rupt, ca nu cumva paznicii care-i păzesc să-i poată afla pe aceștia că fac legătura între catacombe și Roma.

Și acum, după ce au citit aceea, a întrebat patriarhul în biserică:

- Ei, care are curajul să se ducă cu Sfintele Taine?

- Părinte, mă duc eu.

Erau oameni de jertfă.

- Nu, nu, nu, a zis patriarhul.

S-a aflat altul, care știa intrările.

- Nu trimitem oameni mari. Uite ce scrie aici.

Acela știe de ce: „Un copil”.

Atunci se ridică un copil, numai zece ani avea:

- Părinte, mă duc eu cu Sfintele Taine.

- Mă copile mă, dar tu știi ce înseamnă Sfintele Taine?

- Vai de mine, e Trupul și Sângele Domnului.

- Dar dacă te prinde cineva și ți-l ia?

- Părinte, eu mor și nu le dau.

- Măi băiete, dar dacă te întâlnești cu cineva?

- Nu spun, eu mor și nu spun.

Și atunci patriarhul era bucuros pentru că un copil se oferea, dar se temea: „Măi, dau Sfintele Taine, se poate să le profaneze, să cadă în mâinile unui păgân, păcatul e al meu”.

Erau părinții lui la biserică, taică-său și maică-sa. Și îi cheamă:

- Ce ziceți, să trimit copilul ăsta?

Dar părinții se temeau:

- De, noi l-am învățat că Sfintele Taine sunt cu adevărat Trupul și Sângele Domnului. Dar știm noi? Minte de copil! Dar dacă vrea el... El când are să se împărtășească nu se supără. Se roagă mult, postește. Noi îl învățăm, că în toată sâmbăta se pregătește de împărtășit.

Se împărtășeau creștinii în fiecare duminică pe vremea aceea. În fiecare duminică. Duminică dimineață în zori de zi se împărtășeau - *Stato die*

ante lucem conveniret, după cum spune Pliniu cel Tânăr către împăratul Traian.

Și a zis bietul patriarh:

– Măi copile, dar dacă te prinde?

– Nu le dau, părinte.

A luat atunci patriarhul cinci pâini curate și vin curat, care îl aduceau cu mare greutate de unde îl căpătau, și a făcut Sfânta Liturghie, a chemat Sfântul Duh și a sfințit și a prefăcut toate pâinile și vinul în Trupul și Sângele Domnului. După aceea le-a împachetat în pânză curată, a pus procovețe, a pus sfânta anafură și a pus vin de luat după sfânta anafură și a făcut un pachetel cam mare.

Și Sfintele Taine când mergi cu ele pe drum – că eu le-am purtat atâția ani – n-ai voie să le porți la subsuori, ci totdeauna în partea inimii, aici.

– Măi copile, poți să duci așa pachetul?

– Îl duc, părinte.

A pus într-o traistă veche pachetul și deasupra de pachet a pus niște șervete vechi cu un fel de pâine, cu niște ceapă, ca să creadă că-i mâncarea băiatului. Și după ce le-a pregătit toate, când să plece copilul, a îngenuncheat toată biserica să se roage să întărească Dumnezeu pe copil să ajungă la cei care așteptau moartea. Și toți au îngenuncheat – și arhieriei și preoții – și s-au rugat pentru copil: „Să-l păzești, Doamne, să ajungă Sfintele la cei ce le doresc”. După ce s-au rugat, a pus mâna pe capul copilului și i-a zis:

– Știi pe unde să ieși din catacombe?

- Știu.

Dar i-a dat doi oameni gospodari și le-a zis:

- Duceți-l până la Calea Apiană să-l scoateți în cutare loc. Să nu grăiască cu nimeni și să meargă cu frica lui Dumnezeu, zicând rugăciuni.

Și toți s-au uitat după copil. „Uite copilul ce odor duce la el, duce Sfintele la atâta lume, care merg la moarte”. A plecat copilul. L-au scos oamenii din catacombe și când a intrat pe Calea Apia Antica aceasta – erau drumuri rele pe atunci, nu ca acum cu asfalt – l-au întrebat:

- Copile, știi drumul?

- Știu de aici.

Și a plecat. Și iaca ispita! Când a ajuns în marginea Romei, acolo era școala unde învăța el, că era elev de 10 ani. Iar copiii, ca și copiii, când l-au văzut cu pachetul acela, cu traista, au sărit la el:

- Măi Tarsisius, ce-ai acolo?

- Bureți am.

Nu voia să spună. Și pe fugă, ei după el. Nu l-au prins. A fugit copilul. În timpul acela, Sfântul Sebastian a văzut că nu vin Sfintele Taine și ora trece, iar la ora trei trebuia să-i scoată pe soldații creștini din gardă, că erau ordine și paraordine, se schimba garda și intrau păgâni, nu cei pe care i-a pus el. Nu se mai putea face mișcarea asta cu Sfintele Taine. Intrau ofițeri păgâni și un caporal tot păgân, care era împotriva lui Hristos și a Sfintelor Taine. Și atunci ca să se grăbească în timpul cât era garda lui, a trimis pe Radus ofițerul. Acela era un om spătos, voinic, înalt ca un brad:

- Du-te, Rădus, pe Calea Apia, și vezi ce-i întâlni, femeie, copil, bătrân... Trebuie să vină Sfintele, că dacă nu vin, ăștia merg la moarte cu oleacă de îndoială, zic că nu au Sfintele Taine. Și cât i-ar întări Sfintele Taine pe ei!

S-a dus Rădus. Copilul, după ce a fugit de la școală și nu l-au prins copiii, iaca iese un fierar, care potcovește caii, boii. Era păgân și, când a văzut că copilul fuge și ține ceva în traistă - un pachet -, ce a zis? Pe atunci creștinii, unde îi mâncau fiarele pe martiri, pe mucenici, trimiteau copiii să fure vreun os: „Du-te măi, adu de la mână un os, de la picior, un os cât de mic!” - sfintele moaște pe care le avem acum. Era mare preț că aducea osul unui martir care a pățimit, că acela făcea minuni în casa ta. Și trimiteau copiii să fure oasele, că pe copii nu-i suspectau tare. Și ce a zis fierarul ăsta păgân când a văzut că copilul fuge și ține strâns un pachet? „Ăsta e un drac de copil de creștin care a furat oase din arenă, care rămân de la lei”. Și a strigat după el:

- Stai, măi copile!

Și copilul pe fugă. Copilul, mai sprinten. Dacă a văzut fierarul că nu-l poate prinde, a zvârlit cu o osie de fier ce avea în mână. Și l-a lovit pe copil în cap. Când l-a lovit, i-a crăpat capul. Copilul a căzut jos ținând strâns pachetul cu mânuțele. În timpul acela venea și ofițerul Rădus. Drept atunci a rânduie Dumnezeu. Când a văzut că a căzut copilul, a strigat la fierar:

- Stai, măi criminalule! Ce ai făcut? De ce ai lovit copilul?

Acela a văzut că e ofițer, s-a pus pe fugă. Ce, știa că e creștin? Era autoritate. Când a zis ofițerul „Stai!”, acela a fugit. Ofițerul s-a apropiat. Copilul era în agonia morții, dar îl vedea pe ofițer că venea la biserică și îl cunoștea. Și ofițerul când l-a văzut, n-a știut că copilul are Sfintele, dar a văzut că are ceva la dânsul. L-a luat în brațe, copilului îi curgea sânge din cap, și prin lacrimi și sânge l-a cunoscut pe ofițer. Și când a văzut că-l cunoaște, el ținea strâns pachetul cu Sfintele Taine, nu era sigur că-l vede pe Rados. Și a strigat acest cuvânt și a murit:

– Rados, Rados, dacă ești tu, nu da Sfintele Taine!

Acest cuvânt a mai zis și a murit în brațele ofițerului. Auzi ce grijă a avut copilul! Ultimul lui cuvânt! Că el a zis acolo în biserică: „Eu viu nu le dau!” Ai văzut copil de creștin de pe atunci! A murit cu acest cuvânt: „Rados, Rados, nu da Sfintele Taine!” Zicând aceasta, a murit. Ofițerul, când a văzut că copilul are Sfintele Taine, a plâns, a luat în brațe pe copil și Sfintele Taine și l-a dus acasă la Casianus, profesorul din Roma, unde era biserică înăuntru. El știa ce biserici sunt în Roma. Și i-a zis:

– Măi frate, păstrează odorul acesta. Uite un martir care a zburat la cer aducând Sfintele Taine la ceilalți. Uite!

Și a luat el pachetul și a început a plânga că vedea că erau picături de sânge din capul copilului pe pachetul cu Sfintele Taine. El era martir înainte de martiri, că și-a vărsat sângele înainte de a se împărtăși aceia cu Sângele lui Hristos.

Și s-a dus Radus la temniță, iar când a ajuns acolo, i-a găsit pe toți în genunchi la rugăciune. Toți se rugau împreună cu preotul să vină Sfintele Taine. Și Radus i-a adunat pe toți și le-a ținut o predică:

– Frații mei creștini, suferiți de atâția ani, dar câți au murit în temnița asta și s-au dus la cer. Bucurați-vă! Nu vă mâhniți, fraților, că Hristos v-a împlinit cererea. Iată a ajuns la voi Însuși Hristos viu, cu Trupul și Sângele Său. Dar gândiți-vă că cel ce a adus aceste Preacurate Taine, a zburat înaintea voastră la ceruri. Uite un copil de zece ani a murit în brațele mele ținând strâns pachetul și strigând cu toată inima: „Radus, Radus, dacă ești tu, nu da Sfintele Taine!” Și zicând aceasta, a adormit copilul.

Au plâns toți și s-au înflăcărat. Și atunci s-a dezbrăcat unul de o haină mai curată care o avea și a pus-o unde era un loc mai curat în temniță, apoi au desfăcut pachetul și au găsit acolo și scrisoarea de la catacombe: „Am trimis Sfintele Taine și ne rugăm în biserică – ei n-au conținut în biserică de a se ruga – să ajungă Preacuratele Taine la voi, ca să vă fie spre îmbărbătare, sfințire și înnoirea puterilor sufletești”.

Și i-a împărțășit cu Preacuratele Taine preotul Lucianus pe toți, iar peste o oră a venit garda păgână și i-a schimbat pe aceștia care în taină erau creștini, dar nimeni nu știa. Și a dat ordin Dioclețian: „Creștinii care merg la mâncarea fiarelor să fie dezbrăcați de hainele lor și să fie îmbrăcați cu piei de dobitoace: de oi, de capre, de viței, de cai”. De ce? Când i-ar vedea fiarele, să nu-i mai socoată oameni, să sară mai tare pe ei. Și i-au scos împărțășiți cu Sfintele

Taine. Și leii, când au ieșit, au făcut așa o roată de trei ori și se uitau la dânșii. Iar preotul, bătrânul, le-a zis: „Dragii mei, îngenunchiați, că-i ultima rugăciune”. S-au rugat la Dumnezeu ca prin dinții fiarelor să meargă la cer. Și după ce s-au rugat și s-au iertat unii pe alții, leii au început să-i mănânce.

Am fost la cuștile acelea de fier unde stăteau leoparzii, tigrii, panterele și leii. Am fost și le-am văzut acolo și ne zicea: „Uite, de aici a dat drumul la lei, uite aici i-a mâncat”. Și sus priveau în amfiteatru o sută de mii de spectatori cum îi mănâncă fiarele. O femeie avea copilul în brațe când a scos-o în arenă și copilul, când a văzut că leul a pus labelle pe pieptul mamei sale, a țipat și l-a iritat. Și atunci leul s-a întors și a prins capul copilului ca o nucă. Și a rupt și mâna dreaptă a femeii și pe copil deodată l-a omorât.

Și în câteva ceasuri au rămas din ei grămezi de oase. Leii erau plini de carne, de sângele martirilor, cu labelle însângerate și mustățile și gurile pline de sânge. Stăteau tolăniți la soare sătui de carne de martiri, căci pântecele leilor se făcuseră morminte de martiri.

Și am văzut rămășițele acestor martiri în catacombe. Ardeau candelile de aur și scria: rămășițe de la martirii care au murit în anul cutare. În altă parte altele de altădată care au fost dați la fiare, că nu numai acum au fost dați. Și când am ieșit din aceste catacombe de la Roma, am ieșit cu jumătate de inimă. Îi spuneam la un diacon Vartolomeu, care e pictor: „Ia, măi frate, o mână de țărână de aici că

asta toată e udată cu sânge de martir". Am luat și noi cum am putut.

Și aceia s-au dus la cer și noi îi pomenim acum: „Sfinte mare mucenice Gheorghe, roagă-te lui Dumnezeu!” și atâția sfinți. În calendare sunt trecuți o parte, dar în mineie sunt mai mulți și în martirologiul roman. Și vă spun, dragii mei, de aceea să cinstiți pe sfinți, că sfinții lui Dumnezeu și-au dat viața și și-au pus sufletul pentru Hristos. Mântuitorul a spus: *Cel ce mărturisește pentru Mine înaintea oamenilor și Eu voi mărturisi pentru dânsul înaintea Tatălui Meu care este în ceruri... Cel ce își cruță sufletul său îl va pierde, iar cel ce îl va pierde pentru Mine și pentru Evanghelie îl va afla.* Deci Biserica noastră s-a împodobit ca cu o porfiră cu sângele a zeci de milioane de sfinți mucenici.

Pe unde te duceai, numai morminte de sfinți. Și ce puteai să faci, că o catacombă avea 20 de kilometri. Noi am mers două ore și ne-am întors înapoi. Când ne-am ridicat deasupra, ne arătau munți, ogoare cu porumb, grâu, copaci și ne spuneau: „Pe acolo tot catacombă este”. Dar zic eu: „În cât timp se poate vizita catacomba asta?” „Cam într-o lună jumătate-două, ca să o vezi toată”.

Atâtea biserici și minuni am văzut pe sub pământ. Și la catacomba Sfintei Domitilla și la a Sfântului Sebastian și a Sfintei Cecilia, cea oarbă. Să vedeți acolo cum s-a întemeiat Biserica noastră. Când am fost la Ierusalim am zis: „Din Mormântul Domnului a înviat Hristos!”, iar acolo am zis: „De sub pământ a înviat Biserica lui Hristos trei sute de

ani!". Căci catacombe nu erau numai la Roma, ci erau și în Cartagina Africii și în Nicomidia, unde este Turcia astăzi, că era reședința de vară a lui Dioclețian. Au fost peste 750 km de catacombe pe sub pământ făcute de creștini, în timpul marilor persecuții și necazuri de atunci. Iată cum a trăit Biserica noastră.

Astăzi suntem liberi, ne trage clopotul, ne sună toaca, ne cheamă preoții la biserică să ne citească Evanghelia și Apostolul și să ne țină predici, și nu mergem, că suntem liberi. Atunci uite cu câtă greutate țineau credința. De aceea s-au făcut sfinți, și auziți ce spune Scriptura: *Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi, Dumnezeul lui Israel! Și iarăși: Sfinților care sunt pe pământul Lui, minunate a făcut Domnul toate voile Sale întru dânșii!*

Dar vă spun: Toți sfinții lui Dumnezeu spun și Mântuitorul o spune: Înainte de vremea cea de la urmă o să vină prigoană mai mare peste Biserică. Pentru că Sfântul Ioan Evanghelistul la Apocalipsă zice: *Am văzut sufletele celor junghiați pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturisirea care au dat-o. Și strigau către tronul mielului, către tronul lui Hristos: Până când, Doamne, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele nostru de la cei ce locuiesc pe pământ? Și auzi ce le-a spus Mântuitorul: Stați și așteptați până se vor plini și cei dimpreună cu voi care vor veni la sfârșitul veacurilor. Și iarăși spune Sfântul Ioan: Am văzut mulțime mare de sfinți îmbrăcați cu haine de in albe și purtând ramuri de finic. Și erau din toată limba și neamul de sub cer și*

nimeni nu-i putea număra. Și strigau: Aliluia, aliluia, aliluia, slava și mântuirea este a Dumnezeului nostru în vecii vecilor. Aceștia sunt cei care vin din necazul cel mare și și-au spălat veșmintele lor și le-au albit în sângele Mielului.

Sfinții n-au luat plata, ei stau în rai, dar n-au luat împărăția cerurilor până nu vin și sfinții cei de la sfârșit. Și de aceea v-am spus: Noi, săracii de noi, suntem în timpurile cele mai fericite că avem libertatea să ne închinăm oricând, oriunde, e mare fericire pe noi. Noi n-am suferit nimic pentru dragostea Mântuitorului, dar în sufletele noastre și în adâncul inimii să fim hotărâți să suferim, că Mântuitorul spune: *Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.*

Deci pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale Pururea Fecioarei Maria și ale tuturor milioanelor de sfinți care au suferit pentru Biserica noastră, să fie mila Domnului cu noi cu toți, să ne mântuim și noi și dumneavoastră să vă meargă bine în veacul de acum și în cel viitor. Amin.

DIALOG CU UN SECTAR DESPRE RUGĂCIUNEA ÎN DUH ȘI ÎN ADEVĂR

P. Cleopa – Da voi, măi băieți, ce aveți de întrebat? Voi n-ați venit să întrebați ceva?

Sectarul – Da, încă multe.

P. C. – Păi, ia vedeți, că uite ceasul se duce și eu am de prășit. Buruienile pe ogorul meu cresc și eu prășesc la alții.

S. – Și ale noastre cresc, trebuie să curățim și noi.

P. C. – Eu prășesc la voi, dar la mine cine prășește pe urmă?

S. – Ia să vă întreb ceva.

P. C. – Da.

S. – Sunt două lupte care se întâmplă în organismul omenesc, firea se luptă împotriva duhului și duhul împotriva firii.

P. C. – Cum spune Apostolul Pavel: *Văd întru mine două legi, legea duhului vieții m-a izbăvit de legea păcatului, trupul se luptă împotriva duhului și duhul împotriva trupului. Cugetul trupului este moarte, clar, și cugetul duhului este viață veșnică. Binele pe care voiesc să-l fac nu-l fac și răul pe care nu voiesc să-l fac îl fac.*

S. – Și prin aceasta mărturisesc că păcatul locuiește în mine. Adică omul face ceea ce nu vrea să facă. Acum alt aspect.

P. C. – Da.

S. – Legea și harul, tot din cuvânt. Faptele legii și faptele harului. Din care se poate primi mântuirea, din faptele legii sau din faptele harului?

P. C. – Prin faptele Legii nu se mântuiește, că Legea, spune Apostolul Pavel, n-a desăvârșit nimic. Din faptele Legii nu se mântuiește, dar legea harului este unită cu faptele.

S. – Unită cu faptele!?

P. C. – Da, pentru că spune Apostolul Iacob: *faptele sunt moarte fără credință și credința fără fapte este moartă. Clar!*

S. – În Romani, Apostolul Pavel spune că cel neprihănit va trăi prin credință. Nu spune prin fapte.

P. C. – Nu. Ia ascultă! Același Pavel îți spune dincolo: *Toți vom sta înaintea divanului lui Iisus Hristos ca să luăm fiecare plată pentru ce am lucrat, bune sau rele.*

S. – Da. În Corinteni.

P. C. – Și Ecclesiastul spune: *Toată fapta bună sau rea o aduce Dumnezeu la judecată, ca să răsplătească fiecăruia după faptele lui.* Și Psalmul 61 zice: *Doamne, Tu vei răsplăti fiecăruia după faptele lui.* Evanghelia lui Iisus Hristos zice: *Când va veni Fiul Omului și va sta pe scaunul slavei Sale, va răsplăti fiecăruia după faptele lui* – vezi la Matei.

Ai venit la mine? Văd că cunoști oleacă Scriptura. Apoi stăi și cu moș Costache, eu sunt un moșneag mai bătrân, poate nu știu cât voi, dar poate mai știu și eu ceva, ce am auzit de la alții.

S. – Ăă, problema mântuirii ne preocupă nu numai pe noi, ci preocupă pe întreaga omenire, fiecare se zbate, întreabă cum este mai bine, aici sau acolo, acolo sau aici? După cuvântul lui Dumnezeu care este scris, apostolul dă multe explicațiuni și la I Corinteni 1 versetul 18-19, spune: *Mai întâi de toate aud, fraților, că atunci când veniți la adunări între voi sunt dezbinări și certuri și în parte cred, căci trebuie să fie și între voi partide ca să iasă la lumină cei găsiți buni.*

P. C. – Eresurile, că eresurile sunt care se dezbină de biserică, că *Biserica este stâlp și întărire a adevărului, și Biserica e trupul lui Hristos.*

S. – Trupul lui Hristos, așa este. Domnul Iisus spune la Apostolul Petru, în Matei 16, 18 că *tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea.*

P. C. – Biserica este alcătuită din păstori și păstoriți. Asta e biserica ascultătoare și cei păstoriți trebuie să asculte de cei puși de Duhul Sfânt în Biserică.

S. – Așa este.

P. C. – Păi așa este măi...

S. – Vasile.

P. C. – Măi Vasile, măi.

S. – Nu v-am întrerupt că spune: *Îngăduiți-vă unii pe alții și am stat să ascult mai întâi și după aceea să vorbim.*

P. C. – Așa, ia spune.

S. – Deci spune că este zidit pe pietre vii. Nu? Pietre.

P. C. – Ei, acelea sunt mădularele Bisericii. C'a niște pietre vii. Dar care-i piatra vie?

S. – Piatra vie sunt oamenii.

P. C. – Oamenii. Voi sunteți mădularele lui Iisus Hristos, Biserica, și mădulare din parte. Noi toți formăm Biserica.

S. – Da, sigur că da.

P. C. – Biserica este totalitatea credincioșilor, iar piatra cea din capul unghiului pe care este clădită Biserica este Hristos, pe temelia apostolilor și a proorocilor. Deci noi nu suntem Biserică aparte, noi suntem mădulare ale Bisericii, și când ne adunăm toți este Biserica povățuitoare pusă de Hristos în frunte și noi cei ascultători, ca niște pietre vii, alcătuim o Biserică care se cheamă totalitatea credincioșilor. Iar cuvântul Biserică în Scriptură e în patru feluri, băiete. Mai întâi e Biserica povățuitoare sau ierarhia canonică a Bisericii, al doilea este Biserica – totalitatea credincioșilor, al treilea este biserica ca lăcaș de închinare – Solomon a primit poruncă să-i facă lui Dumnezeu biserică –, și al patrulea suntem noi ca Biserică generală, fiecare mădular al Bisericii formând Biserica toată. Așa-i cuvântul Biserică în Scriptură.

S. – Bun. Acum, când a stat de vorbă Domnul Iisus cu samariteanca, a spus samariteanca: *Unde este bine ca oamenii să se închine? Aici, în muntele acesta, sau în Ierusalim?*

P. C. – Da.

S. – Și domnul Iisus ce i-a răspuns?

P. C. – *Crede mie, femeie, că va veni o vreme și acum este când închinătorii cei adevărați se vor ruga Tatălui cu duhul și cu adevărul nu numai aici, ci pretutindeni, că Tatăl caută acest fel de închinători care să se roage Lui oriunde cu duhul și cu adevărul. Dar cum înțelegi dumneata rugăciunea cu duhul și cu adevărul? Ia să te văd!*

S. – Să se roage în duh și în adevăr, adică să aibă o legătură directă cu Tatăl, la rugăciune.

P. C. – Stai oleacă, dacă ai venit aici, apoi ascultă. Tu știi că eu am scris *Sectologia*, eu am fost predicator trimis de patriarh în toată țara. Ai nimerit-o cu mine.

S. – Eu ascult, că este scris: *Ascultați de mai marii voștri.*

P. C. – Eu am fost la Curtici, tu ai auzit de Curtici?

S. – La Arad, la graniță cu iugoslavii.

P. C. – 40 de predicatori au vorbit cu mine și erau de diferite nuanțe de secte și era vlădica Andrei Maghieru lângă mine. Și i-au zis: „De unde ai adus omul ăsta?” Uită-te la mine, eu am scris *Sectologia*, uită-te aici, acum se tipărește în 5000 de exemplare la București, ia uite aici ce scrie: *Călăuză spre cunoașterea și apărarea credinței strămoșești*. Și am și alte cărți, eu nu numai vorbesc, eu și scriu. Și asta este aprobată și de Sinod și de Consiliul de Stat. Acum s-a aprobat și au adus și hârtia să o tipărească. Uite și alta scrisă de mine: *Predici* de Arhimandrit Cleopa Ilie. Deci cu mine ai ce discuta. Eu acum am

fost la o conferință la Buzău de orientare antisectară, unde am stat 14 zile, unde au fost 14 protoierei, 20 de preoți misionari și 11 profesori universitari de la Institutul Teologic și a prezidat vlădica Antonie Plămădeală, care-i la Patriarhul Iustin în sinod. Venise din Australia și din Noua Zeelandă, unde a fost să sfințească niște biserici ortodoxe. Și la fiecare prelegere care o dădea un profesor universitar din București, eu eram în dreapta vlădicăi. Și-mi zicea: „Părinte Cleopa, ține o predică la acest subiect”, că au fost și predici cu caracter național bisericesc, cu caracter pur național, cu caracter pur bisericesc și cu caracter antisectar. Așa că cu mine ai ce vorbi, dacă ai venit aici.

S. – Acum numai ca să binevoim să ascultăm. Deci ca să înțelegem legăturile...

P. C. – Nu, nu, stăi, stăi, nu trece. Care-i rugăciunea în duh și adevăr? Ia spune matale. Cum o înțelegi?

S. – Eu înțeleg așa. Domnul Iisus Hristos a spus ucenicilor Săi: *Rămâneți în cetate până veți fi îmbrăcați cu putere de sus* și după zece zile s-a pogorât în ziua Cincizecimii Duhul Sfânt. În Faptele Apostolilor, capitolul 2, ei vorbeau în limbi. Oamenii care erau de diferite națiuni au rămas uimiți, că fiecare îi auzea vorbind în limbile lor.

P. C. – În limbile lor, iar cei localnici din Palestina ziceau că sunt beți. De aceea Petru a zis: *Iraților, nu suntem beți, că abia e ceasul al treilea din zi*. Aceia erau palestinienii galileeni, care grăiau

în limba maternă, iar cei din 15 națiuni, care erau la Cincizecime, că 15 erau, că i-am numărat, aceia fiecare auzeau măririle lui Dumnezeu în limba lui. Și ziceau: *Cum aceștia sunt bărbați galileeni și noi auzim măririle lui Dumnezeu fiecare în limba noastră?* Acesta este darul de a zidi Biserica: eu să-ți vorbesc ție într-o limbă și tu să înțelegi în limba ta. Eu am fost la penticostalii de la Straja și de la Ulma, de acolo, la Vicovul de sus, și le-am zis: „Măi, voi aveți pretenția că vorbiți în limbi, da? Poftim!”

Au început a face convulsii și strigăte: „Uă! Uo!” Săreau în sus, făceau spume la gură, cutare, ziceau că a venit Duhul Sfânt peste ei.

„Măi, dar așa au făcut apostolii? Au jucat ca voi, s-au trântit pe jos, să facă spume? Nu vedeți că-i duhul dracilor în voi? Dumnezeuul nostru nu este Dumnezeuul neorânduiei, ci al păcii. Ai auzit că apostolii săreau în sus și băteau din palme ca voi, făceau exclamări ca voi? Se tăvăleau pe jos, văleu și cutare?” Au învățat câteva cuvinte de la acei care-i plăteau cu bani, care vin de pe la Hamburg și din toate părțile ca să zică că știu să vorbească în limbi.

„Dacă știi în limbi, uite ce-i – erau zece predicatori acolo –, uite, eu numai un preot am cu mine” – că eu am fost în casa lor de rugăciuni, am fost cu vlădica Teofil, am vorbit la Vicov, eu unde n-am fost, că unde au fost secte, pe mine m-au tot trimis pe front în linia întâi. Așa, cu mine ai de vorbit, poți să vorbești ani de zile.

S. – Eu mă bucur dacă am de la cine să învăț.

P. C. – Da, și atunci zic: „Mă, dacă știi limbi era un predicator, unul Isachie –, uite ce, fiți atenți!” – dar aceia tot făceau convulsii, băteau din palme, că se roagă, săreau. Ziceai că erau ditrambele acelea grecești când vorbeau lui Zeus și Artemidei, că așa făceau aceia, săreau în sus cu duhul diavolului ca să se roage Artemidei Efesului, lui Bacchus, zeul vinului, și celorlalți. Zic: „Ăsta nu e duh de rugăciune, aici e duhul satanei, care vă strâmbă și vă face să săriți în sus” – că au zis că ei au postit o săptămână și a venit Duhul Sfânt. „Ăsta-i Duhul Sfânt? Ai auzit că la Cincizecime au făcut apostolii dansuri de ăstea și drăcii de ăstea, și băteau din palme și sărituri, și spume la gură, ca vierul acela când umblă după scroafe? Ăsta-i Duhul Sfânt? Ăsta-i duhul satanei, măi, care vrea să imite acum, la sfârșitul lumii, venirea lui Hristos și a Duhului Sfânt.

Că această taină s-a împlinit o dată. Cincizecimea nu se mai repetă în veacul veacurilor. Pentru că spune Sfântul Apostol Petru: *Fraților galileieni, nu este cauza mustului dulce, că abia e ceasul trei*. Acum s-a împlinit proorocia lui Ioil, că *în zilele de apoi voi turna din Duhul meu... feciorii voștri și bătrânii voștri...* Deci s-a împlinit proorocia. Nu așteptați s-o împliniți la sfârșitul veacurilor, că s-a împlinit de atunci. Proorocia de atunci s-a împlinit, că Duhul Sfânt o dată a venit peste Biserică și de atunci vine pe altă cale, prin succesiune apostolică și prin cele șapte taine. Nicidecum nu mai vine

revelația din nou, să se mai pogoare Duhul Sfânt. Sau cum zic niște blestemați de prin America, cu țigara în gură, cu burta plină de carne, cu muierea lângă dâșii, cică vine Duhul Sfânt!

Măi, sfinții care mâncau o dată la 40 de zile nu aveau pretenția că vine Duhul Sfânt direct peste ei. Câtă mândrie și nebunie este la voi cu chestia asta!”

Dar l-am întrebat pe el: „Hai, măi, să o luăm rațional, nu duhovnicește! Dacă voi vorbiți în limbi, ai auzit ce s-a întâmplat la Fapte, capitolul 2, 9? Când a venit Duhul Sfânt erau adunați bărbați parteni, mezieni, elamiți, romani, prozeliți cutare, antiohieni, din 15 neamuri, că ei de două ori pe an aveau poruncă să se suie în Ierusalim, cum scrie la Ieșire: *Ascultă, iudeule, de două ori pe an te vei sui în Ierusalim, la sărbătoarea Paștilor și la Cincizecime, că nu-ți primește Dumnezeu rugăciunile și jertfele decât așa*. De aceea Mântuitorul a zis că are să vină vremea să te rogi nu numai în Ierusalim sau la Muntele Garizim dincoace”. Eu am fost la Garizim, am fost unde a vorbit Mântuitorul cu cananeianca, uite am fotografii acolo.

S. – Am văzut, am văzut.

P. C. – Am fost pe acolo la Samaria, am băut apă, am luat, am fost în toată partea aceea, am fost în Muntele Sinai unde s-au dat tablele Legii, am fost unde evreii au cântit, unde au făcut vițelul. Unde nu am fost eu? Eu nu le știu numai din Biblie, eu le-am călcat cu piciorul și le-am văzut cu ochii mei.

Și atunci zic: „Iată ce, măi, hai să facem altfel. Voi vorbiți inspirați de Duhul Sfânt, nu? Aveți un

dar harismatic în timpul ăsta? Bun! Eu vreau să se repete ce s-a întâmplat la Cincizecime și cred atunci că aveți darul Apostolilor. Auzi că acolo erau de 15 feluri și toți auzeau în limba lor măririle lui Dumnezeu. Și ăștia care vorbeau erau toți galileeni. Bun, voi vorbiți! Eu mă duc să aduc aici un rus, un german, un indian, un polonez, un grec, un spaniol, un francez, un chinez, un japonez, un englez... din 15 popoare. Și ei să vă asculte pe voi cum vorbiți în limbi și fiecare în mintea lui să înțeleagă măririle lui Dumnezeu pe care le vorbiți voi într-o singură limbă”. Și zic ei: „Apoi așa nu se poate!” „Păi dacă aveți pretenția că sunteți ca Apostolii și vine Duhul Sfânt peste voi, de ce nu se poate? Că e același dar. Auzi ce zice: *Cel ce vorbește în limbi singur nu zidește biserica, ci se zidește pe sine singur*. De aceea a zis Apostolul: *Dacă aș intra în biserică și aș vorbi în limbi, n-ar zice toți că sunteți nebuni și vorbiți în vânt*? Că nu zidiți Biserica. Dacă este ceva și are darul să tălmăcească, atunci vorbirea în limbi, cu toate că-i un dar mai mic decât proorocia, zidește Biserica, dacă nu – hă-la-la-la-la – vorbesc niște nebuni acolo și ceilalți nu înțeleg nimic”.

Iaca care-i darul harismatic al vorbirii în limbi: Să vorbești tu în limba ta și eu din toate părțile lumii să te înțeleg, ca să zidești Biserica. Dar acest dar numai apostolii l-au avut, nu aceștia care se laudă acum că sunt pentecostali. Astea-s cele mai mari înșelătorii posibile ale satanei. Acesta-i duhul lui antihrist, ca să falsifice harismele Duhului Sfânt care au fost în adevăr. Dar de ce a venit Duhul Sfânt în

chip de limbi de foc la Cincizecime și n-a venit în alt fel? De ce n-a venit în chip de porumbel? Sfântul Ioan Gură de Aur tâlcuiește. Noi avem Tradiția, noi nu mergem cu o aripă ca sectarii, numai cu Scriptura. Noi avem rădăcina Scripturii, avem Sfânta Tradiție. Ce a fost de la Adam până la Moise? Câte mii de ani au fost?

S. – În jur de 2000 de ani.

P. C. – Să-ți arăt Hronograful lui Chedrinos care merge paralel cu Scriptura. De la Adam până la Moise au fost 2642 de ani, uite aici, băiete, să-ți arăt izvoarele. Ce, crezi că noi știm numai ce știe un sectar? Am *Călăuza* care este verificată de un sinod întreg. Uite aici referatul Sfântului Sinod, îl vezi? „Cartea Înalt Prea Cuvioșiei Sale, Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie, intitulată *Călăuză spre cunoașterea și apărarea credinței strămoșești* este o lucrare temeinică și convingătoare despre adevărul credinței noastre dreptmăritoare, întemeiată pe Sfânta Scriptură. Autorul deschide înțelesuri largi și adânci în textele Sfintei Scripturi, înțelesuri care luminează și fundamentează cu multă evidență punctele credinței practicate de Biserică din vremea Apostolilor. Scrierea este o adevărată lucrare de *Dogmatică ortodoxă*. Ea expune adevărul credinței noastre fără să jignească pe cei de alte credințe, încât socotesc că ea poate fi tipărită fără nici o șovăială, putând aduce mult folos nu numai preoților, ci și credincioșilor.

Cartea ar mai putea apare și sub titlul unui *Catehism ortodox*, cum nu avem noi până acum,

Biserica Ortodoxă, și nu cred că s-ar găsi cineva să-l poată alcătui.

Ar fi bine poate dacă s-ar tipări în câteva zeci de mii de exemplare și distribuite la un preț mic tuturor credincioșilor mai răsăriți din regiunile care trebuie să facă față asaltului cultelor neoprotestante. București, 2 ianuarie 1976, Prof. Acad. Dr. D. Stăniloae". Cel mai mare teolog al Bisericii noastre.

S. – Aici aveți și trimiteri...?

P. C. – Toată Scriptura e aici. Toate sectele din România le avem aici în carte, și doctrina și combaterea lor.

S. – Dar dacă Domnul Iisus a ales pe apostoli, după aceea le-a dat dreptul să se numească ucenici, nu a mai rânduit să numească apostoli.

P. C. – Ia ascultă ce spune Apostolul Pavel: *Datu-mi-s-a darul apostoliei lui Iisus Hristos, mie celui ce eram prigonitor și mulțumesc lui Dumnezeu că m-am învrednicit de darul apostoliei.* Și Pavel nu a primit-o cât a trăit Mântuitorul, ci el a primit descoperirea din cer. Deci spune că i-a dat Hristos apostolia și dumneata spui că s-a numit ucenic, nu s-a mai numit apostol. Măi, nu vă luați după nebuni, că înnebuniți mai tare decât ei.

S. – Nu, zic că în afară de apostoli nu a mai rânduit pe alți apostoli, la restul le-a dat numele de ucenici, care au mai venit.

P. C. – Stai oleacă, dar le-a spus: *Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, cine se leapădă de voi, se leapădă de Mine, și nu numai de Mine, ci și de Cel ce M-a trimis pe Mine, de Tatăl.* Cine se

leapădă de apostoli. Și Mântuitorul le-a dat putere: *Luați Duh Sfânt...* și Pavel pune mâinile și-i spune lui Tit: *Te-am lăsat în Creta să-mi pui preoți prin cetăți.* Tit era episcop, a fost episcop în Efes și apoi în Creta, și punea mâinile și sfințea preoți. Deci darul harismatic e dat de la Hristos. Că Mântuitorul a hirotonit pe Petru, pe Iacov, primul episcop al Ierusalimului, și pe Ioan Evanghelistul; sunt hirotoniți direct de El. Și le-a dat putere: *Cum am pus Eu mâinile pe voi, așa să puneți și voi mâinile peste alții.* Deci darul pe această cale vine în Biserică, numai prin succesiune apostolică, nicidecum prin altele. Aceia ce merg pe alături de Biserică zic că au har, dar sunt în luntre spartă, nu în corabia mântuirii. Tu ai citit Pidalionul?

S. – Nu.

P. C. – Păi tu nu cunoști Cârma Bisericii? Dacă nu cunoști, să ți-o arăt. Că Biserica e de două mii de ani, iar sectele au ieșit ca ciupercile după ploaie, acum la sfârșitul lumii.

S. – De asta am venit ca să vă întreb cam cum înțelegeți. Știți. Că omul citind, unul înțelege într-un fel, altul într-altul. Și e bine ca să aflu, că spune acolo: *Nici o proorocie nu se tâlcuiește singură.*

P. C. – Ia ascultă. Zice Scriptura: *Cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească.* Ai auzit de Pidalion? Cârma Bisericii? Ia uite aici: Cine e la cârma Bisericii? Îl vezi pe Hristos cu Sfânta Cruce? Uite Biserica, uite apostolii, corabia mântuirii. Uite ce scrie aici: „Întru slava Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, a Unuia Dumnezeu în

„Treime – Pidalion sau Cârma Corăbiei”. Aici sunt canoanele Sfinților Apostoli, ale celor șapte Sinoade ecumenice, ale celor 11 sinoade locale și canoanele sfinților mari – Sfântul Vasile cel Mare și toți care au scris canoane din partea Bisericii lui Hristos. Asta-i cârma și zăvoarele Bisericii. Aceasta începe cu Petru și cu Pavel și cu Mântuitorul și se termină cu Sinodul VII ecumenic, la 787, împotriva iconoclasmului, a sectarilor care hulesc sfintele icoane.

Mă, eu nu cu unul mi-e drag să vorbesc, eu să văd 60 de predicatori sectari în jurul meu și stăm o lună de zile de vorbă. Le răspund la toți tot atunci. Dar să fie mulți, nu numai unul. Cu unul n-am ce face.

Un credincios – Dar, preacuvioase, spuneți-ne despre rugăciunea în duh și adevăr.

P. C. – Da, dar vezi că a sărit în altă parte. (*către sectar:*) Cum înțelegi mata rugăciunea în duh și adevăr? Ia spune! Ia să te văd, că văd că ești oleacă de cărturar, ai venit poate să mă convingi acasă.

S. – Asta înțeleg în duh și în adevăr, când te-ai pus pe genunchi și, prin credință, că spune la Romani acolo *cel neprihănit va trăi prin credință*, te rogi lui Dumnezeu și ca să-l simți pe Dumnezeu în mima ta. Atunci e în duh și în adevăr. Cuvântul lui Dumnezeu, când vorbește El, eu nu mă ating că acela e baptist, că e penticostal; la mine spune Cuvântul lui Dumnezeu că Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul și asemănarea Sa.

P. C. – Așa.

S. – Excludem cultele toate. Dumnezeu, ca să luăm să o înțelegem, spune că în Biserică a rânduit prooroci, apostoli, învățători și cutare, dar ceilalți, care sunt conduși de comitete, ei nu orânduiesc asta în Biserică, ci orânduiesc președinte, director, contabil, treburi de astea și contrazice cuvântul.

P. C. – N-ai nimerit. Vreau să spui mai bine.

S. – În duh și adevăr? Ăă, Domnul Iisus... Eu iarăși o iau și spun cum o înțeleg: în duh și adevăr, adică să se roage prin duhul lui Dumnezeu.

P. C. – Păi noi suntem Biserica și duhul lui Dumnezeu locuiește în noi.

S. – Spune acolo la Matei 18, 20: *unde sunt adunați doi în numele Meu, și Eu sunt în mijlocul lor.*

P. C. – Nu, dar chiar voi sunteți Biserica lui Dumnezeu, și duhul lui Dumnezeu locuiește în voi, că avem Duhul Sfânt de la Botez.

S. – Da, și noi ne rugăm în duh și în adevăr. Adică duhul însuși la Romani 8 spune că el se roagă în noi...

P. C. – Cu suspinuri negrăite.

S. – Cu suspinuri negrăite, este scris, nu putem să spunem că nu.

P. C. – Da.

S. – Și dacă noi ne rugăm, adică ne punem pe genunchi, explic cum înțeleg, și când te rogi, așa prin credință, să simți legătura cu cerul, e în duh și în adevăr.

P. C. – Te-ai apropiat, dar puțin.

S. – Eu așa înțeleg.

P. C. – Ia stai, că nu cum înțelegi. Hai să vedem cum înțelege Biserica lui Hristos, care-i condusă de Duhul Sfânt.

S. – Nu, eu mă bucur, eu vreau să înțeleg...

P. C. – Măi frate, Vasile îți spune?

S. – Da.

P. C. – Sufletul nostru e după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și el are multe puteri. Omul e sâmburele universului. Omul e icoana Sfintei Treimi pe pământ. Omul e chipul și asemănarea lui Dumnezeu pe pământ. Are mari puteri în partea nevăzută a sufletului. Tu crezi că omul după trup este chip și asemănare? Doamne ferește! După suflet. Fiecare are minte, cuvânt și duh. Mintea e chipul Tatălui, care n-are început, Logosul, cuvântul e chipul Fiului și duhul cel de viață făcător care stă în chip de raze de lumină în mijlocul inimii, după Sfântul Grigorie Palama preaîndumnezeitul la minte, acest duh este un dor gânditor care stă între minte și între cuvânt și circumscrie în sine și mintea și cuvântul, după cum Duhul Sfânt în sânul Sfintei Treimi are și pe Tatăl și pe Fiul, că-i de o ființă cu El, nu? Așa acest duh de viață făcător în chip de raze de lumină care îl avem de la Botez în mijlocul inimii, circumscrie la noi și cuvântul și mintea. Și ca să te rogi în duh, uite cum este, mintea în vremea rugăciunii trebuie să se coboare în inimă, inima e camera minții, băiete. Când l-ai auzit pe Hristos în

Evangelhie: *tu când te rogi, intră în cămara ta...*, să nu crezi că-i vorba de pus lacătul.

S. – Da, spune că încui ușa după tine.

P. C. – Cămara îți spune Pavel: *V-am logodit pe voi mireasă unui mire fără de moarte. Tare mi-e frică de voi să nu se zăticnească inimile voastre precum a Evei de satana în rai.*

S. – Da, cum a amăgit-o.

P. C. – Unde ne-am logodit? Noi avem logodna cu Hristos: *Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat*, cum cântă Biserica.

S. – Da, apostolul Pavel.

P. C. – Noi avem pe Hristos de la botez în inimă, în cămară, dar pentru păcatele noastre el stă îngropat acolo. Trebuie să-l dezgropăm prin rugăciunea cea gânditoare a inimii, aceea în duh. Cum? Mintea în vremea rugăciunii trebuie să se unească cu inima și să se pogoare mintea în inimă. Toți sfinții mari rugători, care pogorau foc din cer și înviau morții ne învață așa. Adică când te rogi intri cu mintea în cămara inimii tale. Acolo e Mirele-Cuvântul de la botez și sufletul nostru în vremea aceea prin partea cea cuvântătoare, prin minte, se unește cu ziditorul său, cu Hristos. Aici se întâlnește mirele cu mireasa, unirea cea mai duhovnicească din lume.

Când te-ai pogorât cu mintea în inimă în vremea rugăciunii simți o căldură mare duhovnicească, tot corpul emană sudori și ochii varsă atâtea lacrimi de căldură și de dragoste către Dumnezeu.

Îmi spunea un rugător de felul acesta – că nu pot să spun de mine, trebuie să spun de la cei lucrători, că eu n-am nimica bun: „Două ore m-am pogorât cu mintea în inimă și cinci batiste am stors de lacrimi jos. Și dacă aş fi vrut să mă schimb, trei rânduri de schimburi trebuia să le lepăd”. Atât emană corpul sudori din căldura Duhului Sfânt, iar inima lacrimi prin ochi. Și atâta de tare e rugăciunea aceasta când s-a pogorât mintea în inimă și sufletul s-a unit cu Hristos, încât atunci inima noastră se închide repede și se deschide repede. Inima înghite pe Iisus și Iisus pe inima noastră. Că zice în Scriptură: *Dă-mi, fiule, inima ta.*

Atunci de abia i-ai dat inima lui Iisus, când ai intrat cu mintea în inimă. Și nu poate zice mintea noastră cuvinte mari când a intrat în inimă, că e de față Hristos și n-are când zice toată rugăciunea asta: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” Rugăciunea minții pe care o zice până atunci. Când s-a unit mintea cu inima, gata. A venit de față Duhul Sfânt în inimă. Și atât mai poate zice sufletul nostru cu mintea: „Mila mea!” „Dumnezeul meu!” Ea mai de multe ori numai atâta poate zice: „Iisuse al meu, Iisuse al meu!” „Iisuse al meu, Iisuse al meu...” și se închide foarte repede. E prezența lui Dumnezeu în inima ta!

Și atâtea lacrimi fierbinți varsă din dragostea de Dumnezeu și nu poate zice alte cuvinte decât cuvintele Duhului Sfânt care sunt în inimă, înseși cuvintele proprii ale sufletului care se roagă în inimă

lui Dumnezeu. Că zice Proorocul: *Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne*, adică din inimă. Sfântul Ioan Gură de Aur auzi cum te învață? Nu te ruga cu buzele numai și cu limba, că dacă te rogi cu limba și cu buzele și mintea ta umblă pe dealuri și n-a intrat să vorbească cu Iisus în inimă, auzi pe Proorocul Isaia care zice: *Aproape ești Tu, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor*.

Trebuie să te rogi în inimă, cu mintea în inimă să stai de vorbă cu Iisus, dulceața dulceților, sfințenia sfințeniilor, mângâierea mângâierilor. Și cea mai înaltă vorbire cu Iisus în inimă este rugăciunea cea gânditoare a inimii. Această rugăciune se numește în duh și în adevăr. Ea este făcută în duh, iar ca să ai și adevărul trebuie să lucrezi și poruncile. Că Duhul Sfânt îți spune în psalmul 118: *Toate poruncile Tale, Doamne, sunt adevărul*. Legea Ta este adevărul. Ca să te poți ruga în duh și în adevăr, mai întâi trebuie să te pogori cu mintea în camera inimii și al doilea să lucrezi poruncile lui Hristos. Dacă n-ai poruncile, care sunt faptele cele bune, nu poți zice că te-ai rugat în adevăr, pentru că în duh te rogi în inima ta, iar poruncile le neglijezi, că Mântuitorul le spune apostolilor nu numai o poruncă să păzească: *Mergând, învățați toate popoarele, botezându-i pe ei, și apoi le spune poruncindu-le să păzească toate câte am poruncit vouă*.

S. – Da.

P. C. – *Că dacă păzești toate poruncile, zice apostolul, și numai una ai călcat, ești călcător*

tuturor. Deci dacă vrei să te rogi în duh și în adevăr, întâi să te rogi din adâncul inimii în inima ta și al doilea să faci poruncile lui Hristos care sunt adevărul. Atunci te rogi în duh și în adevăr. Ai intrat cu mintea în inimă și te rogi în fața lui Hristos și dincoace lucrezi poruncile care sunt adevărul. Asta e rugăciunea în duh și în adevăr.

S. – Așa din umilință, cum îi...

P. C. – Da, cu lacrimi. Nu-i rugăciune aceea când eu mă rog și-n mintea mea e secetă.

S. – Apoi dacă mintea e în altă parte, normal că nici nu ajunge la ceruri rugăciunea.

P. C. – Știi unde găsești pe Iisus? Nu la ceruri să te duci cu mintea. Că Dumnezeu nu-i în cer, măi. Ce spune Scriptura? Aproape este Domnul de tine, în gura ta și în inima ta. Auzi unde e? Ce spune Hristos? *Împărăția Cerurilor e înăuntrul vostru*. Vezi unde trebuie să te pogori? Nu în cer, că ai Împărăția cerurilor aici, măi. Și zice: *Ție a grăit inima mea, Doamne*. Mintea grăiește în inimă cu Iisus. Împărăția cerurilor e înăuntru, trebuie să te pogori acolo. Împărăția cerurilor e în inima ta. Ce zice Ieremia: *Nimic nu e mai adânc decât inima omului* și împărăția cerurilor este în inima ta. Aici e Iisus, de la botez. Vorbește cu El în inima ta și ai să vezi ce înseamnă rugăciune în duh și în adevăr. Iar când te-ai trezit, lucrează și poruncile, că toate poruncile Lui sunt adevărul. Acela e rugător adevărat. Ei, frate Vasile, dacă ai venit la mine!

S. – !!!

P. C. – Iaca așa-i cuvântul lui Dumnezeu. Este viu și lucrător, cum spune Sfântul Isaac Sirul: „Cuvântul lui Dumnezeu este izvor dulce și fără de saț”, pentru că-i apa cea vie și pâinea cea vie care s-a pogorât din cer. El se numește și *pâinea cea vie* și *apa cea vie*, că spune Mântuitorul: *cel ce crede în Mine, râuri de apă vie vor curge din inima lui*. El se numește și rouă: *...și roua cea de la Tine, vindecare lor este*. Cuvântul lui Dumnezeu se numește și râu. În toate chipurile. Și te adapă și te răcorește și te hrănește în tot chipul. Așa este.

S. – Așa este.

P. C. – Deci, măi băieți, uite ce-i: Noi am prășit la voi până acum, dar la noi pălămida-i mare, măi. Popușoi au buruieni... Mânca-v-ar mântuirea! Duceți-vă și vă culcați, măi, că-i destul! Așa, măi bucovinenilor. Eu cred că-i destul pe seara asta, măi.

TRECUT-A UMBRA LEGII ȘI DARUL A VENIT

– Părinte, unii sectari zic că trebuie să ținem sâmbăta.

– Sâmbăta a rămas în umbră, că ea a fost o zi pentru poporul Israel. Ce mai avem noi cu dâșii? Pentru că noi nu mai ținem Legea Veche. Dacă ținem sâmbăta, să primim și tăierea împrejur și la altar să aducem țapi și boi și oi și capre, jertfe sângeroase. Atunci să mutăm și preoția și s-o aducem pe a lui Aaron. Nu? Oare asta câtă nebunie ar fi? Apostolul nu spune? *Iată, cele vechi au trecut, toate s-au făcut noi... Nimeni să nu vă învinuiască pe voi pentru lunile cele noi și pentru sâmbete* – adică de ce nu ținem sâmbăta –, *că acele vechi au trecut, că au fost umbră și închipuiri ale celor viitoare.*

Deci sâmbăta pentru noi este o amintire a Sabatului din Vechiul Testament, iar nouă nu ne-a adus sâmbăta mântuirea, ci Duminica, că Hristos, Care ne-a trecut din moarte la viață, a înviat în ziua Duminicii. Și nu numai că a înviat, dar ne-a învățat pe noi să nu ținem sâmbăta. Ai văzut, apostolii smulgeau spice sâmbăta și fariseii care-L pândeau au zis: *Uite ce fac învățăceii Tăi!* că aceia erau flămânzi, smulgeau spice, le frecau în palmă și

mâncau grâul – „Uite că fac ce nu se cuvine sâmbăta. Uite, smulg spice”. Dar Mântuitorul le-a spus: *Nu știți ce a făcut David când a flămânzit? Că a intrat în templul lui Solomon și a mâncat pâinile punerii înaintea, care nu era voie decât preotul să le mănânce. Apoi să știți voi, sâmbăta s-a făcut pentru om și nu omul pentru sâmbătă.*

Când Mântuitorul a vindecat femeia gârbovă de 18 ani sâmbăta, când a vindecat slăbănogul sâmbăta, orbul din naștere sâmbăta, când a făcut atâtea minuni sâmbăta îl învinuiau, zicând: *Acest om nu este de la Dumnezeu, că nu păzește sâmbăta.* Iar Mântuitorul le-a spus: *Eu sunt Domn și al sâmbetei.* Adică: Eu v-am dat sâmbăta vouă, că eu sunt Dumnezeu. *Eu sunt Domn și al sâmbetei.*

Și-L întrebau: „De ce faci acestea care nu se cade a le face sâmbăta?” Iar El le spunea că a venit să desființeze sâmbăta: *Tatăl Meu până acum lucrează, și Eu lucrez.* Dacă Tatăl din cer lucrează sâmbăta și Hristos a lucrat sâmbăta, apoi eu, care mă numesc creștin, de ce să țin sărbătoare sâmbăta? Nu trebuie să fac ce-a făcut Hristos? El a lucrat sâmbăta. Îi spune celui slăbănog, după ce-l vindecă: *Îa patul tău pe umeri și mergi la casa ta!* Proorocul Ieremia spune: *Nu cumva să duci vreo greutate sâmbăta,* iar Hristos îi spune la acesta să-și ducă patul în spate după ce-l vindecă, și-L învinuiau că l-a vindecat sâmbăta.

Și atunci i-a muștrat Mântuitorul: *Orbilor, ce este mai ușor a zice: iartă-ți-se ție păcatele – că l-a*

iertat, i-a iertat și păcatele – *sau a zice: ia patul tău și mergi la casa ta?* N-ai văzut minunea? Că Eu i-am iertat și păcatele, l-am făcut și sănătos și i-am poruncit. Deci Mântuitorul n-a mai vrut să țină sâmbăta, că n-a venit pentru sâmbătă, a venit pentru popoare. El era așteptarea neamurilor, cum zice Iacov. Ce zice Ieremia Proorocul, ia citiți la cap. 31 versetul 31? *Iată vin zile, zice Domnul, când voi încheia cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda legământ nou. Însă nu ca făgăduința pe care am încheiat-o cu părinții lor în ziua când i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului, căci ei n-au rămas întru făgăduința Mea și Eu nu m-am îngrijit de ei, zice Domnul.*

Ai auzit? Și Testamentul e altul și poporul nostru e altul, și ziua de sărbătoare a noastră ni s-a dat alta, că era proorocit de Ieremia Proorocul cu 850 de ani înainte de venirea Domnului, că Mântuitorul venind o să pună alt testament, Testamentul Nou. Pentru că toate cele vechi au fost umbră, închipuire a celor viitoare: *Trecut-a umbra Legii și Darul a venit*, cum auziți cântând Biserica. Ce vă mai întoarceți înapoi cu gândul la sâmbătă? Dacă te întorci la sâmbătă, atunci ia și taie copiii împrejur, ia și te du la sinagoga iudeilor și du acolo viței, oi, și nu mai du prescuri, nu mai du pâine și vin, întoarce-te la preoția lui Aaron și ține toate obiceiurile Legii Vechi, și te-ai făcut iudeu. Dacă ții sâmbăta, te-ai întors înapoi la iudaism și te-ai lepădat de Hristos și atunci ai să vezi unde ajungi.

Cine vă învață să țineți sâmbăta vrea să vă întoarcă la iudaism, la păgânătate înapoi, să vă dezbrace de darul lui Dumnezeu. Hristos a fost sfârșitul Legii – nu spune Apostolul Pavel? Păi ce mai cauți înapoi la Legea Veche dacă Hristos a fost sfârșitul? Zice: *Legea și proorocii până la Ioan*, și de aici începe Legea Darului. Păi noi de 2000 de ani avem legea lui Hristos și acum să te întorci înapoi la iudaism? Cine începe să țină sâmbăta, se întoarce fără să vrea și se face evreu. Se întoarce înapoi la iudaism. Niciodată să nu credeți asta.

Evreii, spun Sfinții Părinți și Mântuitorul, au să vină la dreapta credință ortodoxă. Toți au să vină la creștinism, că are să vină Enoh și Ilie, cum spune acolo, și are să predice, și va întoarce inima părinților către fii și a fiilor către părinți. Au să vină la vremea lor toți, când va voi Dumnezeu, nu când vrem noi.

Duceți-vă să vedeți Sfânta Lumină cum vine în biserică. Nu vine în capiștea baptiștilor sau a penticostalilor. S-o vedeți acolo când vine, și o văd sute de mii de oameni. Și acum să lăsați voi o minune așa de mare și să spuneți că vă întoarceți la sâmbăta iudaicească sau la sinagoga lor sau la școlile lor, când lumina din cer adeverează dreptatea credinței noastre!

SFÂNTA LUMINĂ - MĂRTURIE PENTRU DREAPTA CREDINȚĂ

Creștinismul acoperă pe fața pământului mai mult de un miliard jumătate care cred în Hristos din toate religiile lumii. Dar cea mai dreaptă credință de sub cer în creștinism este Credința Ortodoxă. Eu am fost la Ierusalim la Mormântul Domnului. Eram la Ain Karem, unde s-a născut Sfântul Ioan Botezătorul. Eram acolo unde s-a întâlnit Maica Domnului cu Sfânta Elisabeta, când s-a umplut Elisabeta de Duh Sfânt și a zis: *De unde este aceasta să vină la mine Maica Domnului meu?* Era acolo o mănăstire mare spaniolă și alta rusească de maici. Acolo este scrisă cântarea de la Luca: *Mărește, suflete al meu, pe Domnul și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu Mântuitorul meu*, cântarea „Ceea ce ești mai cinstită” pe care noi o cântăm totdeauna în biserică. Acolo în mănăstire este scris în aproape toate limbile de sub cer cântarea aceasta, cum este scris în mănăstirea Pater Noster rugăciunea Tatăl Nostru în toate limbile de pe pământ. Noi căutam rugăciunea în limba română și nu o găseam. Era în limba chineză, birmaneză, engleză, germană, poloneză, rusă, dar în românește nu găseam.

Ne întâlnim acolo cu o profesoară de istorie evreică din București. Numai de zece ani era acolo. Ne-a auzit că suntem români și ne-a întrebat: „Ce căutați, părinte? Eu sunt evreică din București, profesoară de istorie. Haideți să vă arăt eu cântarea de la Luca. Uite aici. Alături de cea în franceză”. După ce ne-a arătat, ne-am dat la umbra unui arbore, că era cald – era pe la amiază – și a stat de vorbă cu noi aproape două ceasuri.

– Doamnă, dumneata ești profesoară de istorie?

– Da, părinte, eu cunosc istoria românilor și a evreilor și a arabilor și a egiptenilor.

– Spune mata, cine primează aici, în Țara Sfântă, dintre toate religiile?

– Ortodocșii, părinte.

Dintre toate religiile în Țara Sfântă primează ortodocșii. Grecii nu sunt mulți, dar așa a lăsat Dumnezeu că-s tradiționali; țin la legea sfântă. Sunt patru sfinte altare internaționale. Mormântul Domnului, unde intră toate religiile lumii. Vezi la noi în altar, dacă ar intra o femeie, este sub mare canon. Acolo la Mormântul Domnului intră și femei și copii și turci și arabi, toată lumea. Așa-i și la mormântul Maicii Domnului, așa-i și la Betleem, unde s-a născut Mântuitorul, și așa-i și la Nazaret. Deci patru altare internaționale sunt în mâna grecilor.

Grecii slujesc drept pe Mormântul Domnului. Imediat după noi vin catolicii. Catolicii sunt foarte mulți ca număr, sunt vreo 700 milioane. După catolici vin armenii și după armeni vin monofiziții.

Îi nu slujesc la Mormântul Domnului, au un altar la Sfântul Cuvucliu, în spatele Sfântului Mormânt.

Dar, ia gândiți-vă dumneavoastră, dacă n-ar fi avut ortodocșii dreptate acolo, păi Sfânta Lumină nu se cobora la noi, avea să se coboare la catolici sau la armeni, care-s foarte întăriți, că acolo-s străzi întregi în Ierusalim de armeni, sunt boieri mari, moșieri. La noi vine Sfânta Lumină. Și nu vine de acum, ea vine tocmai din secolul II, din secolul I chiar a început să vină. Și au fost mari persecuții, că au fost perși care au ocupat Ierusalimul de multe ori, l-au ocupat turcii.

Ai văzut cum este acolo? Îmi spunea un părinte diacon, Heruvim, el era de la Sinai: „Ehei, dacă n-ar veni Sfânta Lumină, de când nu mai eram aici! Dar aceea îi pune pe gânduri pe toți. Că vine când fac ai noștri Sfânta Liturghie”. Au încercat ei multe. Ce-au făcut armenii la 1424? Pe atunci Patriarhia de Ierusalim era săracă. Ocupaseră turcii Ierusalimul. Erau trei sultanate mari turcești: unul în Damasc, unul în Egipt și unul la Bagdad – în Irakul de azi. Armenii fiind foarte bogați, fiind negustori, le-au spus la turci așa: „Dumneavoastră puneți o taxă mare pe Mormântul lui Hristos și căpătați bani, și, dacă creștinii o s-o poată plăti, să slujească ei de Paști acolo”. Că îi întrebau turcii pe armeni: „De ce nu vine Sfânta Lumină la voi și nici la alte culte, ci vine numai la ortodocși?”

Dar ei au găsit un pretext: „De aceea nu vine la noi, pentru că ortodocșii slujesc pe Sfântul Mormânt,

și noi nu vezi că avem altar deoparte? Dar dă-ne voie și nouă să slujim și să vezi că o să vină la noi”. Și atunci turcii au vrut, că ei nu cred nici ca armenii, nici ca noi, să tragă sforile: „Stai, măi, că aici este rost de bani!”

Au pus o taxă de 9000 de galbeni pe Mormântul Domnului și au trimis la patriarhul de Ierusalim: „Dacă nu plățiți această taxă, de Paști nu puteți intra la Mormântul Domnului. Noi avem nevoie de bani!” Că ei împărățeau, turcii, că ei au intrat din secolul VII, la anul 629, au făcut moscheea lui Omar acolo. Poporul nostru de la Ierusalim, cum este și astăzi, e patriarhul, 12 mitropoliți și 120 de preoți și vreo 6000 de creștini. Atâta avem în Patriarhia Ierusalimului. Ea este mare fiindcă este locul cel mai sfânt din lume, unde S-a născut Domnul, unde a pățimit, dar nu ca număr. Ca număr sunt patriarhii mai mari față de cea de acolo.

Patriarhul a chemat la biserică creștinii și le-a zis: „Uite ce-i, de Paști nu putem face Învierea, că ni s-a pus taxă mare de la turci”. Până să adune bani, s-au dus armenii la sultanatul din Egipt și la cel din Damasc și le-au spus: „Domnule, noi plătim taxa asta, dar dați-ne voie nouă să slujim anul acesta la Mormântul Domnului, să vedem, nu va veni sfânta lumină la noi?” Aceia bucuroși: „Adu banii încoace!” După ce-au adus banii, mai erau trei săptămâni până la Paști.

Sultanul a dat un fel de act – un hatișerif, un firman – în care a spus așa: „Anul acesta ortodocșii

nu vor sluji la Mormântul lui Hristos, că n-au putut plăti taxă”. Când au auzit creștinii, veniseră închinători de prin toate țările, au zis:

– Vai de noi!

– Ce?

– Ne-au scos de la Mormântul Domnului armenii!

– Și cine slujește?

– Armenii cu patriarhul lor, cu mitropoliții lor.

S-au temut și sultanul și generalii lor: „Măi, are să fie o luptă și o încăierare pentru credință!” „De ce?” „O să se ia armenii cu ortodocșii”. De la credință, omul și moare. Și-au dat seama, cum a fost și cazul. Au trimis armată turcească cu doi generali, și au spus: „Care-i armean, dați-i drumul în biserică, care-i ortodox, afară! Nici preot, nici diacon, nici episcop, nimic ortodox nu intră de Paști acolo. Trei zile. Să intre armenii, să facă Liturghia ei”.

Un general turc a stat aici la piatra ungerii – care ați fost la Ierusalim știți că piatra ungerii e în pridvor – să nu intre vreun ortodox acolo. Unul i-a izolat pe ortodocși afară, patriarhul a venit cu câțiva preoți, 10-20 de preoți: „Ce facem?” „Lasă, că dacă-i autoritate nu te poți pune cu stăpânirea, mai ales turcii, stăpânire păgână, noi vom face Liturghia afară. Aducem Sfântul Antimis, ca la orice biserică!”

S-au băgat armenii și un general, adică un pașă turcesc, aici sus unde-i biserica Sfântului Iacob, a dat ordin: „Voi slujiți afară, ortodocșii, și nu vă

amestecați, că uite, sabia e în mâna noastră!” Fiecare a știut: „Noi suntem cu crucea, ei sunt cu sabia, noi trebuie să răbdăm, că lor le-a dat Dumnezeu stăpânirea aici!”

Au intrat armenii și au început slujba de cu seară, că și ei sunt creștini, numai că sunt monofiziți, ei cred o voie și o fire în Hristos. S-au despărțit de noi la Soborul IV din Calcedon la 451, pe timpul împăratului Marchian.

Au slujit armenii. Sfânta Lumină n-a venit la armeni. Au slujit, nici un semn. Turcii pândeau, că au pus lângă Mormântul Domnului un pașă, să vadă. A văzut că patriarhul armean, mitropoliții s-au îmbrăcat, erau și episcopi, preoți armeni.

Ai noștri au făcut Liturghia afară. Au găsit un platou și au făcut Liturghia acolo. Era acolo un stâlp mare de marmură, care și azi este acolo. Când au cântat ai noștri, ortodocșii, la ora 12 «Hristos a înviat!», Sfânta Lumină a venit și stâlpul acesta a pocnit ca un tun, „bum!”, și a venit Sfânta Lumină mare deasupra stâlpului. Când a văzut patriarhul a luat lumânările și a aprins Sfânta Lumină de la stâlpul acela de marmură, pe care-l vedeți și azi acolo care vă duceți, și a zis: „Veniți de luați lumină!”

Și lumina a venit tot unde erau ortodocșii, unde slujeau afară. Atunci un turc, când a văzut minunea asta, cum a bufnit stâlpul, a crăpat și a ieșit Sfânta Lumină, a sărit de sus și a zis: „Mare este Hristos. Dumnezeu este Hristos!” Celălalt general a venit și a văzut minunea.

– Ce-a zis acesta?

– A crezut minunea.

I-a tăiat capul. Țsta, general turc, i-a tăiat capul la celălalt, fiindcă a crezut. Asta s-a întâmplat la anul 1424. Mergeți la Ierusalim să vedeți stâlpul acela cu minune, unde a ieșit Sfânta Lumină la ortodocși! L-am sărutat și avem și fotografia. Că eu am fost la Ierusalim, la mănăstirea Sfintei Melania, și am sărutat sfintele moaște a acestui general turc, și se fac multe minuni la aceste moaște. Este în sicriu de argint aurit în mănăstirea Sfintei Melania, unde este și peștera Sfintei Melania. De ce-s sfinte moaște? Generalul care a văzut Sfânta Lumină când a ieșit din stâlp și a zis: „Dumnezeu este Hristos, cred în Hristos!”, i s-a tăiat capul și a murit mucenic. Și atunci a auzit și sultanul și a zis:

– Măi, degeaba i-am oprit pe ortodocși, adevărul este la ei.

Dar au pus un ciubăr cu murdărie la ușa bisericii, că ei vroiau să-i spurce, ori pe noi ori pe armeni, că ei nu erau creștini, și le-au spus așa la armeni: „Dacă nu vine Sfânta Lumină la voi, cu toate că ați dat bani, mâncați toată murdăria asta, că voi ați zis că dacă slujiți la Mormânt vine Sfânta Lumină; iar dacă o veni Sfânta Lumină la voi, îi punem pe creștinii ortodocși!” Și le-au pus niște linguroaie acolo. Și a dat ordin la armeni, ca toți, și patriarh și mitropoliți, să ia câte o lingură de murdărie de acolo. Toți au luat câte o lingură de murdărie de acolo. Așa le-au făcut. De atunci au armeni ciudă pe noi.

De aceea este bine să nu mănânci de la armean, că el caută să te spurce. Au mare ciudă pe noi de atunci, că i-au spurcat turcii, nu noi, că au cerut să slujească la Mormântul Domnului.

Turcii mai încercaseră să arate că Sfânta Lumină nu vine cu adevărat. Tot armenii au pârât: „Știm noi de ce vine Sfânta Lumină la ei. Ei au la candelile lor vreun meșteșug. Au ceva fosfor, fitilele sunt cu fosfor, și când vine Sfânta Lumină face cineva acolo un meșteșug de se aprinde una, și celelalte având fosfor se aprind toate singure”.

Asta a fost cu 500 ani mai înainte, armenii având ciudă pe ortodocși. Și atunci a dat ordin sultanul: „Toate candelile la mormântul lui Hristos la Paști să fie de fier, nu de sticlă, și în loc de fitilul la candelă să pună cuie – au pus cuie de fier –, să vedem dacă o să se mai aprindă”, că se aprindeau toate candelile odată, sunt mii de candelile. Și au pus cuie de fier și candelile de fier, și au luat pe cele care erau de argint și de aur.

Când au cântat ortodocșii „Hristos a înviat” la miezul nopții s-au aprins toate candelile. Cuiele au luat foc și ardeau ca fitilul de bumbac și de vată. Și când au văzut turcii s-au speriat și atunci mulți au crezut în Hristos. „Măi, am pus cuie și s-au aprins toate candelile!”

Pe urmă altă minune cu Sfânta Lumină a fost la 1104, când s-a întemeiat Imperiul Latin de Răsărit, când au ocupat catolicii Sfântul Mormânt al Domnului pe timpul împăratului Isac și al lui

Baldovin, altă minune mare, că noi avem scrise toate acestea. Cum s-a întâmplat?

Când s-au făcut cele opt cruciade, pornite de la Apus, să cucerească Sfântul Mormânt de la turci, a reușit Godefroy de Bouillon prima cruciadă și alții, că a avut armată, s-au unit cavalerii francezi, cavalerii teutoni, cavalerii de Malta, spanioli, toate popoarele și au pornit o cruciadă mare contra turcilor. Și într-adevăr au bătut pe turci și au luat Mormântul Domnului. Și atunci catolicii dacă l-au ocupat ei, că toate țările din Occident sunt catolice, au zis: „Noi am scos Ierusalimul din robia turcilor. De acum este al nostru”.

Catolicii au făcut multe cât au stat acolo. Vezi la mormântul Maicii Domnului câte trepte au făcut, au făcut biserica Rotonda, au făcut multe mănăstiri catolice în jurul Ierusalimului, tot în numele lui Hristos, dar pe ortodocși i-au dat deoparte. A venit vremea să ajungă la Paști.

A venit lumea de pe lume, căci catolicii sunt mai mulți ca noi, au venit să vadă Sfânta Lumină. Pe patriarhul nostru cu toți preoții i-au dus la Mănăstirea Sfântului Sava, la 30 de km de Ierusalim, și i-au închis acolo. „Stați și slujiți voi aici, ortodocșii, n-aveți ce căuta la Mormântul lui Hristos!”

Și a slujit patriarhul latin înconjurat de cardinali, de preoți și a făcut rugăciune la Mormântul Domnului. Și când a fost vorba de înviere, au cântat și ei „Învierea Ta, Hristoase...”, dar nici un semn. Împăratul fiind de față a zis: „Eu am fost anul trecut

aici și lumina a venit la ortodocși, de ce n-a ieșit și la voi?” Și au slujit până dimineață, și nici un semn.

– Unde-i patriarhul ortodox?

– A fost ordin de la măria ta să-l ducem la Sfântul Sava. E acolo cu preoții.

– Duceți-vă și aduceți pe patriarhul ortodox înapoi, că eu vreau să văd Sfânta Lumină și adevărul, doar e Paștele acum, a înviat Hristos.

Au adus pe patriarh de la mănăstirea Sfântului Sava numai cu șapte preoți. Ceilalți s-au temut să vină, credeau că-i omoară. Dar patriarhul a zis:

– Cum a da Dumnezeu. Hai, fiilor, ne cheamă împăratul, că a venit cu scrisoare.

Au adus pe patriarhul Ioachim cu șapte preoți și i-au zis:

– Părinte, n-a venit Sfânta Lumină. Uite, ai noștri slujesc de aseară, și este dimineață acum.

Patriarhul a zis:

– Dă, măria ta, dacă n-a venit, noi nu știm de ce n-a venit.

Se temea să spună. Se gândea: „Poate ne-a chemat să ne ispitească”. Și a zis:

– Dacă n-a venit, nu-i voia Domnului, noi nu știm de ce.

– Părinților, dar vine la voi Sfânta Lumină?

– Noi credem la Dumnezeu că vine, că totdeauna a venit, dar eu acum sunt numai cu șapte preoți, că lumea s-a împrăștiat, s-a dus în toate părțile.

– Ia slujește sfinția ta!

Și s-a îmbrăcat patriarhul ortodox. Era dimineată pe la ora nouă, a doua zi, și au intrat direct la Sfântul Mormânt și a început slujba învierii direct. Și când a zis „Învierea Ta, Hristoase...”, gata, a venit Sfânta Lumină, s-au aprins toate candelile, patriarhul a luat Sfânta Lumină și a dat împăratului. Împăratul a spus: „Chiar Imperiul latin dacă rămâne, la Mormântul Domnului să rămână ortodocși, că numai la ei vine Sfânta Lumină!”

Și de aceea am spus, păi n-am fost acolo? Nu știm toate? De aceea, când auziți un sectar blestemat că nu crede în Biserică, să-l duceți la Ierusalim să vadă minunea Sfintei Lumini care vine de Paști. Că nu vine la sectari, la sinagoga blestemată a lor, acolo, nu vine nici la catolici, nici la armeni, numai la ortodocși vine. Amin.

DESPRE BEȚIE

Eu, după cum vedeți, sunt încadrat cu pravila, cu slujbele mele. Ce să vă mai spun? Doar voi știți destule, vorba aceea: „Să-i mai dai hrană la cel sătul!?” Dar pentru că ați venit numaidecât, auziți pe Apostolul Pavel, care atunci când începe a-i număra pe cei care nu vor vedea împărăția cerurilor, zice așa: *Nici bețivii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni*. De aici este mare îndoială pentru soarta lor, și Sfinții Părinți spun că omul care a murit în beție e cu anevoie să se mântuiască.

Cuviosul Paisie de la Neamț a fost cel mai mare stareț moldovean din toată istoria Moldovei. El a murit la 1794 și a rămas Mănăstirea Neamț după dânsul cu 1100 și ceva de călugări. Îl avem între cuvioșii cei mari, cu slujbă, cu pravilă, cu polieleu, cu priveghere mare, cu sobor, mărimuri ca la toți sfinții mari. La dânsul au venit, cu vreo câțiva ani înainte de moartea lui, niște lipoveni și i-au spus așa:

– Părinte, noi lucram undeva împreună – la o canalizare undeva cum lucrează lipovenii –, și unul din noi a băut, s-a îmbătat strașnic și după aceea, din beția aceasta, a căzut rău și a murit. A căzut undeva într-o prăpastie și a murit. Și am venit să-l punem la slujbă.

Și a zis cuviosul:

– Niciodată nu-l pot pune, că cine moare din beție, e ca și cel ce moare spânzurat. Și este cu mare îndoială lucru ca să-l pun eu la slujbe. Pentru că am auzit pe apostolul că zice: *nici bețivii împărăția lui Dumnezeu să moștenească nu pot.*

Deci de la Cuviosul Paisie și de la alți Sfinți Părinți am aflat că cine moare din cauza beției este ca și cel sinucis, că și-a provocat moartea; nu că a murit, că toți murim, dar a murit fiind foarte legat de satana cu beția, adică și-a pricinuit moartea singur, prin beție. Că dacă era clar la minte, se ferea.

Iată un caz care s-a întâmplat aici la noi, la Târgu Neamț. O femeie în doliu a venit aici plângând că soțul ei, fiind funcționar în Târgu Neamț, se îmbăta adesea. Și acolo la Cetatea Neamțului este un ștrand, un bazin, unde se scaldă oamenii vara, cu apă rece. Bazinul e adânc și nu se bagă oricine, decât cei care știu să înoate. Și el a venit beat și era înfierbântat de vin și de căldura verii și a zis:

– Mă duc să mă scald. Și femeia i-a spus:

– Măi, nenorocitul, nu te duce acum, că gata ești.

– Păi, ce!? Eu m-am scaldat în Dunăre. Eu n-am nevoie, ce, eu nu știu a înota?

– Dar tu nu vezi că ești mort de beat?

– Nu, mă duc.

Și când s-a dus și s-a dezbrăcat de haine și a sărit în bazin, el fiind înfierbântat, l-a prins răceala apei și n-a mai putut; a stat inima pe loc și s-a

înecat. Și a venit femeia la mine și mi-a spus cazul și n-am putut să-i pun slujbe: „Uite, s-a dus să moară beat!”

Eu am stat cu îndoială și nu l-am pus din cauza asta, că și-a pricinuit singur moartea, fiind beat.

Tot aici la Târgu Neamț, unul la Humulești, tot funcționar, era și bețiv și mare fumător, soția lui era mare funcționară. A venit acasă și avea obicei să nu doarmă în casă cu femeia, avea o altă casă curată dincolo, unde avea un fotoliu. A venit mort de beat și i-a spus soției: „Mă duc să mă culc”. S-a culcat pe fotoliu, dar era cu țigara în gură și el a adormit și țigara a căzut din gură jos în timpul când dormea el. Și a luat foc întâi acoperământul patului, pe urmă de pe pereți. A luat foc garderoba, mobila din casă. El mort de beat, deși era miros, nu s-a trezit. Când au pocnit geamurile și a ieșit focul afară pe geam, atunci a văzut un om: „Ce-i acolo, mă? Iese fum de la cutare, flăcări”. S-a dus la soția aceluia și i-a spus. Iar aceea: „Vai de mine, soțul meu e în casă”.

Când s-a dus, l-a găsit ars. A luat foc și el, casa a ars mai departe și așa împreună cu bețivul a ars și casa. Din cauza focului pe care îl iubea, că-i plăcea țigara, Dumnezeu l-a pedepsit, că a ars aici și i-a dat arvuna muncii celei veșnice. A ars aici de viu și apoi s-a dus dincolo să stea în focul cel nestins, cum zice Mântuitorul, pentru că i-a plăcut beția și fumatul. Și câte cazuri din acestea vin la noi!

De pe Valea Bistriței vine o femeie tânără deunăzi. A murit socru-su, un om bătrân. Baba era

foarte bogată, după ce a murit moșneagul, de urât, nu știu de ce, s-a apucat – în loc să se apuce de rugăciune, de post, de milostenie, de spovedanie curată, că se duce mâine-poimâine după moșneag – a început a bea, de urât după moșneag.

– Mamă, dar ești femeie bătrână, lasă rachiul! Ii zicea nora.

Când o vedea, era beată.

– Ei, zice, o să mor și eu acum dacă a murit moșneagul. Am să beau până ce oi muri!

Într-o dimineață ia baba căldările și se duce la apă. Dar a zis ea odată un cuvânt către noră-sa:

– Mie îmi vine în gând să mă dau în Bistrița asta – că era casa chiar pe malul Bistriței –, atâta mi-e dor de moșneag!

Dar a zis când era beată...

– Ia vezi, ăsta-i cuvânt la dumneata? ăsta e cuvânt de femeie nebună! i-a zis noră-sa.

Și o cam pândea. „Măi, zice, satana i-a pus în gând ceva la baba asta!”

Și a luat căldările de dimineață și a zis că se duce la apă. Dar ei n-au crezut că așa de dimineață ea e beată. Și au zis:

– Mamă, lasă că aduc eu apă!

– Nu, nu, nu, dar eu ce-s? Eu mi-aduc apă pentru casa mea! că ea avea odăile ei deoparte.

S-a dus la apă, dar bărbatul, adică feciorul ei, văzând că nu mai vine, a zis către femeie: „Ia du-te, bre, că baba nu vine de la apă, vezi ce-i!” Când s-a dus, căldările erau pe malul Bistriței, și ea se

aruncase într-o bulboană, că altfel n-o găsea, dar era o adunătură de apă așa într-un colț, un ghiol, care era adânc, în dosul pădurii de copaci. Și acolo au găsit-o umflată și căldările pe mal. Așa i-a pus satana în minte, după ce i-a luat mintea, să se ducă să-și piardă și sufletul.

Și câte cazuri din astea ne vin nouă aici! Câți pier din cauza beției! Ce să mai vorbim, sunt sute și mii de cazuri!

Dar ceea ce am găsit la Cuviosul Paisie și ceea ce spune apostolul Pavel – că nici bețivii Împărăția lui Dumnezeu să moștenească nu pot – ne dă a înțelege foarte clar că cine moare beat și și-a provocat moartea din cauza beției e cu anevoie să se poată mântui.

Am găsit că cine s-a sinucis nu-l poți pune la nici un fel de slujbă. Din învățăturile Sfinților Părinți și Sfântul Vasile cel Mare spune că predaniile bărbaților sfinți au putere canonică în biserică – am găsit destule mărturii că cel ce moare din beție e asemenea cu cel ce s-a spânzurat sau cu cel ce s-a înecat sau și-a făcut seama în orice chip.

– Soțiile care au bărbați bețivi, ce le sfătuiți să facă ca să-i poată întoarce, că sunt multe lupte în casă, sunt multe femei creștine și cu bărbați bețivi?

– Dumnezeu nu-i spărgător de uși, Dumnezeu nu mântuiește pe nimeni cu sila. Cel beat când e liniștit și soția poate vorbi cu dânsul, că nu stă beat mereu, atunci să-i arate primejdia și să-l îndemne să

meargă la spovedanie, la un duhovnic iscusit și duhovnicul să-i arate primejdia, că de la beție vin toate relele, toate răutățile.

Ați auzit de cel care stătea singur la marginea satului¹ și a venit diavolul, ispitindu-l să aleagă una din trei: ori s-o bată pe soră-sa, ori să-l omoare pe tată-su, ori să se îmbete o dată. Și de la beție a bătut-o și pe soră-sa, a omorât și pe tată-su.

Și a venit satana la el și i-a zis: „Ei, acum te-am câștigat. Fiindcă ai fost prost, ai ales cea mai rea. Fiindcă să știi tu, că de la beție pe cei mai mari oameni i-am răsturnat. Eu l-am răsturnat pe Solomon, eu l-am răsturnat pe Olofern, eu l-am răsturnat pe Noe, care nu s-a înecat în potop, s-a înecat în pahar, și la beție pe toți îi răstorn. Deci să știi că tu ai ales ce-a fost mai rău, că dacă te-ai îmbătat eu ți-am luat mintea și ai bătut și pe soră-ta și ai omorât și pe tată-tu, deci le-ai făcut toate, de-acum ești al meu”.

Și satana căuta să-l arunce acum în mare deznădejde, că nu urmează de la un păcat mic altul mai mic, ci de la cel mare altul mai mare, că zice Scriptura: *Adânc pe adânc cheamă*. Păcatul trage la răd, și de la un păcat mare diavolul îl dă pe om și mai jos, în deznădejde.

¹ Vezi *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 12, pag. 109.

PĂCATUL LIMBUȚIEI

Sfinții Părinți numesc limba „răutate plină de otravă aducătoare de moarte”. Cu limba binecuvântăm pe Dumnezeu, cu dânsa blestemăm și vorbim de rău pe aproapele, la fel și cu mintea. Vrajmașul le ia pe amândouă aceste organe: mintea o întunecă cu gânduri rele și limba cu cuvinte rele. Și atunci omul devine unealta vrăjmașului, că și gândurile lui sunt spurcate, și limba și cuvintele lui. Trebuie mare băgare de seamă.

Deci iată câtă primejdie este pentru unul care nu știe să-și păzească limba, că zice: *Cel ce-și stăpânește limba sa este bărbat puternic și desăvârșit care poate să-și stăpânească tot trupul. Că și corăbiile cât sunt de mari, o mică cârmă le îndreaptă în toate părțile. Așa-i limba pusă între măduarele noastre; cică ea aprinde toată roata firii și se aprinde de gheenă. Pentru că omul dacă nu-și stăpânește limba este în mare primejdie. De aceea a zis și Solomon: Mai bine este să cadă cineva de la loc înalt, decât să cadă prin limbă. Dacă a căzut de la loc înalt, ori a murit ori mai trăiește, dar dacă a căzut prin limbă își pierde sufletul.*

Că un lucru greu dacă l-a scăpat omul din limbă e mare primejdie; cum sunt preoții, arhieriei, dacă ar spune un blestem cuiva, că n-au voie să blesteme,

numai pe eretici (sectari), altfel nu-i voie, pentru că cu un singur blestem își pierde preoția și arhieria.

Deci o să vorbim ceva despre limbă. Sfântul Isaac Sirianul zice așa: „Limba omului drept este scaunul Împăratului Hristos, iar limba celui rău este căruța dracilor”. Și iată pentru ce: Omul drept totdeauna vorbește și totdeauna tace. Cum? Vorbește numai cele spre zidire și spre întemeiere, dar tace dinspre cele rele. Asta este ce spune Sfântul Pimen la Pateric: „Este om care toată ziua vorbește și toată ziua tace, și este om care toată ziua tace și toată ziua vorbește”. Și a întrebat ucenicul: „Cum este asta, avva?” „Așa, fiule: este om care tace, dar are răutate în mintea lui și în mintea lui vorbește așa: are ciudă pe cel bogat, are ciudă pe cel sărac, are ciudă pe cutare, judecă pe cutare, clevește, se răzbună în mintea lui pe cutare, gândește rău de cutare, îi pare rău de fericirea altuia, și toată ziua vorbește numai răutăți. Tace cu limba, dar vorbește cu mintea și cu inima numai răutăți. Și este om care toată ziua vorbește și toată ziua tace. Fiindcă toată ziua vorbește numai cuvinte de folos spre zidirea Bisericii și a lui și a altor suflete”.

Deci acel care vorbește numai spre zidire și numai spre folos, limba lui este scaunul lui Hristos, iar acel care vorbește numai rele și nu tace din gură, limba aceluia este căruța dracilor. Cum? Poartă toți dracii pe limbă. Amuș clevește, amuș spune minciuni, amuș spune glume, amuș vorbește răutăți, amuș judecă pe cutare, amuș spune de cutare, toată

ziua vorbește, că fiecare patimă este un drac rău, cum arată Sfântul Efrem Sirul: „Și vorbind mereu atâtea lucruri rele, poartă aceste patimi pe limbă, mai bine zis pe acești draci care se arată prin patimi”.

Ce se întâmplă însă? Un om din fire este vorbăreț. Așa-i din fire. Altul nu-i din fire, ci a citit mult, a învățat mult, sau cutare, sau a auzit multe, și vorbește cele ce le-a auzit și le-a memorizat. Să știți un lucru: cineva spunea că greșeala cu limba este mică. Doamne ferește, nu-i mică. Dacă și păcatele cu gândul sunt mari, apoi cu limba sunt mai mari. Sfântul Efrem Sirul spune așa: „Nu mă aruncați în negrijă, frații mei, pentru păcatele cu gândul că ar fi mici! Dacă păcatele cu gândul ar fi fost mici, nu judeca Hristos preacurvie într-o poftă de muiere și ucidere într-o ură de fratele”. Că ce a zis? *Cine se uită la femeie spre a o pofti – nu așa simplu – este preacurvar în inima sa... Cine urăște pe fratele său, a ucis pe fratele său.*

Ai văzut cât este de gingașă legea creștină? Ea nu face ca Legea Veche, să cosească păcatul cum cosim noi iarba, pe deasupra, și rădăcina să rămână acolo să crească alta. Legea Evangheliei scoate păcatul din rădăcină. Nu numai să nu faci păcatul, nici să nu poftești. Nici să nu te pornești cu ură. Dar mai greu decât păcatul acesta este al limbii. De ce? Pentru că cuvântul este sluga minții, după Sfinții Părinți. Mintea naște pe gând și gândul formează cuvântul. Și auzi ce spune Evanghelia? că *din*

prisosința inimii grăiește gura. Omul cel bun – zice Mântuitorul – din comoara inimii sale scoate cele bune, și omul cel rău, iarăși din comoara cea rea, scoate cele rele... Și cele rele se manifestă întâi prin gând și al doilea prin cuvânt.

De multe ori pierdem toată osteneala noastră și toată fapta bună, dacă nu păzim acestea două: mintea și limba. Că tot păcatul se începe de la minte, de la gând, și toată fapta rea se exprimă întâi prin limbă. De aceea trebuie mare băgare de seamă.

Poate ați citit voi prin diferite cărți de morală creștină acea istorioară despre păcatul limbii², cu femeia care nu-și înfrâna limba și duhovnicul ei care i-a dat canon să semene sămânță de scai și după aceea să o adune. Cum sunt scaii aceia că s-au dus și au umplut lumea și nu-i mai poate strânge nimeni înapoi, așa sunt roadele păcatului din limbă.

Iată ce-am vrut să spun: am vrut să arăt cât de mare este păcatul din limbă. Ți se pare o glumă? Așa ne pare nouă păcatul cu limba. Dar ai auzit ce spune Proorocul David? *Gura ta a înmulțit răutate și limba ta a împletit vicleșug.*

Unul spune o minciună în marginea asta de sat și du-te și o ascultă în cealaltă margine cât îi de mare, cât au mai mărit-o oamenii. Aici s-a întâmplat mică, acolo-i mare. A spus unul o minciună, celălalt a mărit-o, celălalt a făurit-o, celălalt a creat altele dintr-însa, și se vatămă atâta lume de la o minciună a

² Vezi *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 10, pag. 112.

unuia sau de la o clevetire sau de la o vorbire de rău, atâtea auzuri și atâtea suflete. Deci aceasta am vrut să vă spun: Mare lucru este să-și stăpânească omul mintea și gândurile, dar nu mică lucrare este și aceasta în a-și stăpâni omul limba.

Ați auzit în Evanghelie că spune așa: *Doi vor fi în țarină; unul se va lua și altul se va lăsa. Doi vor fi pe pat; unul se va lua și altul se va lăsa. Doi vor fi în casă; unul se va lua și altul se va lăsa. Două vor fi la moară; una se va lua și alta se va lăsa.* Știți voi ce înseamnă aceasta? Să le tâlcuim aici cu cuvintele Sfântului Efrem Sirul: *Doi vor fi în țarină...* Știți voi ce înseamnă țarină? Toată lumea aceasta. Mântuitorul când a fost întrebat despre neghinele țarinii a spus așa: *țarină este lumea, neghinele sunt fiii celui viclean, iar grâul, fiii împărăției.* Dar aici Evanghelia spune: *Doi vor fi în țarină...* În lumea aceasta, care-i țarina lui Dumnezeu, sunt oameni buni și drepecți, și sunt oameni păcătoși și răi. Și cei buni se iau pentru Împărăția Cerului, iar cei păcătoși se lasă pentru gheenă. Asta înseamnă *Doi vor fi în țarină.*

Apoi spune așa: *Doi vor fi pe pat. Unul se va lua și altul se va lăsa.* Când spune Evanghelia că doi vor fi pe pat, boala o arată. Pe cei bolnavi, că vedeți dumneavoastră, numai în spitalele din România sunt atâtea mii de bolnavi. Vezi câți sunt la pat? Dar sunt bolnavi drepecți, cum a fost Lazăr și Iov care în boală n-au cârtit și au mulțumit lui Dumnezeu pentru suferință de atâtea ani, și sunt bolnavi nedrepecți, cum a fost Ghezi care s-a leproșat.

Deci când zice *doi vor fi pe pat*, arată boala, adică cei ce zac, *unul se va lua și altul se va lăsa*. Se ia pentru Împărăție bolnavul cel drept care în timpul bolii cheamă preotul, se mărturisește curat, își face Sfântul Maslu, se împacă cu toți și-și plânge păcatele lui până la ultima suflare. Acela se ia pentru Împărăție. Și se lasă pentru gheenă bolnavul acela care nici în vremea bolii nu lasă țigara, nu lasă rachiul, nu lasă înjuratul și-i spune femeii: „Să nu-mi aduci popa, să nu-l văd aici, că eu n-am să mor!” Că nu-l lasă dracul nici la moarte să-i aducă preotul să-l împace cu Dumnezeu. Asta înseamnă *doi vor fi pe pat*, arătând boala lor, *unul se va lua și altul se va lăsa*.

Apoi zice: *Doi vor fi în casă; unul se va lua și altul se va lăsa*. Cine sunt cei din casă? Cei din casă sunt conducătorii popoarelor și a judecătoriilor și a armatelor și a puterii politice și a statului și acei ce conduc comunele și județele, toate, toate care sunt în viața de obște a țării. Și sunt și oameni buni și oameni răi în casă. Dar de ce le spune din casă? Pentru că aceia nu merg la prășit cu noi. Aceia conduc din casă. Du-te la un notar al comunei, el are registru de câți s-au născut în comuna asta și câți au murit. La dânsul scrie. De la el ieși certificatul de naștere și certificatul de înmormântare. Va să zică el din casă știe câți s-au născut în comuna asta și câți au murit.

Tot așa și cel din armată știe câte regimente are, și tot așa fiecare din casă. Așa sunt și judecătorii

care de la tribunal știu câte procese, câtă lume au, așa sunt toți care conduc poporul din afară și ei au scris toate.

Dar între aceștia sunt și oameni buni, și acei buni se iau pentru Împărăția Cerurilor, sunt și oameni răi care nu-și fac datoria lor așa cum scrie cartea, nici față de stat, nici față de sufletul lor și de Biserică. Și aceia se lasă pentru gheenă.

Și mai departe zice: *Două vor măcina la moară* – ați auzit. Ați văzut ce zice Sfântul Efrem? Două, n-a mai zis doi aici. Două vor măcina la moară sunt femeile, că ele macină multe tare, că nu mai tac din gură. Și sunt femei care macină făină bună, că vorbesc cuvântul lui Dumnezeu și învață pe copii frica de Dumnezeu și vorbesc numai de bine pe alții și își iau aminte de sine, și-și iau aminte de cuvintele lor și de limba și gura lor și o păzesc. Și acestea se iau pentru Împărăția Cerurilor.

Și sunt femei care le place toată ziua să vorbească de rău, să clevetească, să spună minciuni, să facă fel de fel de izvodiri, și acelea se lasă pentru gheenă. Moară a numit lumea aceasta că se învâрте veșnic, are evoluție și merge de la naștere spre moarte și iarăși se învâрте în toate problemele cu cele patru anotimpuri, cu cele patru stihii, și mai departe. Deci când a zis: *Două vor măcina la moară*, a arătat mulțimea femeilor care macină, unele spre bine, de a crește copiii în frica de Dumnezeu, de a învăța de bine și pe alții, de a sfătui cele mai bătrâne pe cele mai tinere să fie cinstite, să fie cu frica lui

Dumnezeu și așa mai departe, și altele care macină rău și acelea se lasă pentru gheenă, cum spune acolo. Și aceasta fiindcă a fost cuvântul despre paza limbii, mi-am adus aminte și acestea să vi le spun.

Mai este ceva: cine-și păzește limba sa are mare liniște sufletească. Limba este făcută de Dumnezeu să vorbească numai cele bune și cele spre slavoslovie lui Dumnezeu și cele de trebuință. Că nu ne-a făcut Dumnezeu să fim muți. Te-a întrebat cineva, ți-a cerut un lucru, ți-a cerut un sfat, trebuie să vorbești cu soția, cu copiii: „O să facem un gard, o să mergem la târg...”, mă rog, ce ai de făcut. Dar când vin cele rele oprește-te, pentru că prin cele ce am vorbit ne legăm înaintea lui Dumnezeu cu limba noastră. Și acum ni se pare o glumă, dar dacă nu ne-am mărturisit sau dacă ne-am mărturisit și n-am făcut canonul, ca femeia aceea care a semănat scai, de care v-am pomenit mai înainte că n-a mai putut să adune toată sămânța care s-a împrăștiat, apoi ne așteaptă dincolo osândă.

Cuvântul „diavol” vine din limba greacă unde înseamnă clevetitor, fiindcă diavolii ne clevetesc pe noi înaintea lui Dumnezeu când greșim: „Ia uite ce-a făcut cutare!” Întâi ne îndeamnă să facem rău și apoi ne clevetesc. „Uite ce-a spus! Uite ce-a făcut!” Și ei pe urmă clevetesc pe Dumnezeu la om, cum a făcut la Adam: „Ce-a zis Dumnezeu? Nu-i adevărat. Ai să te faci Dumnezeu”. Și pe om, la Dumnezeu: „Uite ce a făcut Adam!” Ne pune rău pe noi cu Dumnezeu și pe Dumnezeu cu noi, ca totdeauna să tragă asupra

noastră osândă și cu acesta se aseamănă și omul păcătos care clevețește, care părăște, care spune minciuni, și care-i place în toată vremea să vorbească, fără să se controleze dacă vorbește bune sau rele.

De aceea vă spun, cât ne-a ajuta mila Domnului, bine este să luăm aminte toți să cârmuim limba noastră cât se poate mai mult, ca să fie scaun al lui Hristos, cum v-am spus mai înainte, și să nu fie căruța dracilor. Amin.

ÎNSEMNĂRI DIN VIAȚA UNOR CUVIOȘI PĂRINȚI ADORMIȚI ÎN DOMNUL ÎN SFÂNTA SIHĂSTRIE

Iubitul meu Părinte în Hristos Iisus,

Cu cele ce mi-ai amintit m-ai lovit în gândire. Că și eu, păcătosul, de multe ori mă gândeam să-mi fac un mic memoriu, cu unele fapte și cuvinte ale iubiților noștri Părinți, care au adormit în Domnul în muceniceasca ascultare din obștea Sfintei Sihăstrie. Și deși mă gândeam la acest lucru, tot am amânat vremea. Iar cuvintele Prea Cuvioșiei Voastre m-au silit să îndrăznesc a lăsa toate și a scrie câte un mic crâmpei din multele nevoințe și învățături, ale celor ce au dus crucea lui Hristos până la ușa mormântului și care după cuvântul Domnului au răbdat aici în Sfânta Sihăstrie până la sfârșit. Dar nu am scris cine știe ce: una, că cei mai mulți dintre ei aveau viață tainică și cu toată puterea își ascundeau nevoințele lor de zi și de noapte, și cu greu ar fi putut cineva să le afle taina vieții lor pe de-a-ntregul; iar al doilea că acum a trecut vreme nu puțină de la adormirea unora și nu mai țin minte toate cele din viața lor. Totuși eu păcătosul am făcut câte o mică însemnare la viața fiecăruia din cele ce cu ochii le-am văzut și cu urechile le-am auzit. Ca cel ce cu nevrednicie și ca

cel leneș și molatic, am avut de la mila lui Dumnezeu vreme de a viețui în aceeași mănăstire cu ei, și pentru că îndurarea Ziditorului nostru încă m-a ținut cu zile până acum, de la cei mai vechi adormiți începând, aici voi însemna cele ce urmează:

SCHIMONAHUL NICANDRU PÂNTEA

Acesta a fost rudenie cu bătrânul stareț Ioanichie, a fost cu el la Ierusalim și la Sfântul Munte. Soția lui, schimonahia Macaria, nu a voit să se reîntoarcă în țară. A rămas acolo la Sfintele Locuri, la mănăstirea de fecioare. Și acolo, după mai mulți ani a adormit în Domnul. Acest părinte era foarte iubitor de osteneală în ascultări și nelipsit de la pravila bisericii. Avea obicei să zică aceste cuvinte: „Părinților și fraților, ca să ne putem mântui avem nevoie de răbdare «cu vagonul»”.

PĂRINTELE CONSTANDIE URICARU

Acesta era de prin comuna Ciumaș, Bacău, și venise aici de la metocul Sfântului Munte cel de la Țifești. Fusese ucenic vestitului Părinte Evghenie, îngrijitorul acestui metoc. Acesta știa toată Psaltirea pe de rost și multe acatiste. Lucra la coșnițe de alun și la linguri și era cu ascultarea la vacile mănăstirii.

A căzut apoi într-o boală grea de plămâni. Și căzând la pat, nu-și curma ziua și noaptea rugăciunea din minte și din gură. De multe ori striga tare: „Părinților, tare mă bat dracii”. Și odată l-am întrebat: „Părinte Constandie, dar ce au dracii cu sfinția ta?” Iar el a zis: „Dracii vin și strigă cu chiote îngrozitoare la urechea mea ca să tac, să nu mai zic psalmi și rugăciuni către Maica Domnului”. Îmi aduc aminte și parcă-l văd și astăzi cum stătea rănit la coaste pe un colac de gumă. Avea răni la mâini și la picioare căci se spărsese la genunchi, la coate, de tuberculoză osoasă. Nu putea să stea nici într-un fel, că peste tot era rănit, dar se arăta un suflet foarte tare, că niciodată nu cărtea pentru atâta suferință, numai zicea către cei ce veneau pe la el: „Vă rog, părinților, rugați-vă ca bunul Dumnezeu să-mi dea răbdare până în sfârșit”.

Îmi aduc aminte că odată, când era el sănătos, era cu noi la o ascultare în grădină, era toamna și părintele iconom ne pusese să cărăm niște sfece, morcovi și niște praz la beci pentru iarnă. Noi vorbeam toată ziua, iar el se chinuia să nu-și curme psalmii din minte și din gură; tăcea și zicea în taină psalmii. Și văzând că noi, frații, vorbeam așa fără rost și tot îi stricam liniștea lui, el nu ne-a ocărât, dar ne-a făcut atenți despre rugăciune și a zis o singură dată către noi cu lacrimi în ochi: „Fraților, unde este «Doamne Iisuse»?”

...Și apoi iară a tăcut nimica zicând, dar atâta putere a avut acel cuvânt, încât ori de câte ori îl vedeam pe el începeam să zic și eu, păcătosul,

rugăciunea „Doamne Iisuse”. Și multă vreme parcă era o trâmbiță care-mi suna mereu și care îmi zicea: „Fraților, unde este «Doamne Iisuse»?”

Odată, pe când era el cu ascultarea la vacile mănăstirii și eu eram la oi, ne-am întâlnit amândoi în Poiana Găinăriei. Și el m-a rugat să vin mai aproape. Apoi mi-a dat o Psaltire în mână și mi-a zis: „Frate Constantine, te rog să mă urmărești că eu greșesc foarte mult la psalmul 35: *Zis-a călcătorul de lege ca să greșească întru sine: nu este frica lui Dumnezeu înaintea ochilor lui*” și celelalte...

Apoi eu am deschis Psaltirea și mă uitam, iar el zicea pe de rost acest psalm și am văzut că nici un cuvânt nu a greșit, ci toate le-a zis bine. Apoi i-am zis: „Părinte, n-ai greșit nimic la acest psalm, l-ai zis exact ca pe carte”. Iar el a zis către mine: „Așa, frate, n-am greșit cu memoria, dar cu lucrul eu în toată vremea și în tot locul greșesc față de acest psalm. Căci nu am frica lui Dumnezeu înaintea ochilor minții, și de aceea în toată vremea greșesc cu mintea, cu cuvântul și cu lucrul”. Și apoi a zis către mine: „Iartă-mă, frate” – și așa ne-am despărțit. Căci și vacile lui și oile mele nu ne așteptau, ci se depărtaseră de noi.

După ce am ajuns la cârd, de abia am înțeles că altul a fost scopul lui, nu de a-l urmări eu de greșelile psalmului când îl zice pe de rost, ci de a mă folosi pe mine și a-mi aduce aminte de frica lui Dumnezeu și de paza minții spre a nu greși lui Dumnezeu. Că cine le are pe acestea două, cu anevoie se va birui când va da de păcat.

Când a voit să se săvârșească acest părinte, era lângă dânsul alt monah tot cu numele de Constandie, care a îngrijit de el până la moartea lui, și a zis părintele Constandie cel ce murea către cel ce era lângă dânsul: „Părinte, eu astăzi am să mor și tare te rog să stai lângă mine și să te rogi, că mare grijă am, fiindcă diavolii până la ultima suflare ne pândesc pe noi. Și de aceea și eu, păcătosul, am mare nevoie de mila și de ajutorul lui Dumnezeu mai mult acum ca oricând în viață”.

Și zicând aceasta, a ridicat mâna dreaptă așa rănită cum era ca să-și facă semnul Sfintei Cruci și a zis: „Doamne ajută!”, apoi a zis către cel de față: „Părinte, iartă-mă!” și în acel minut și-a dat duhul, nemaiputând a termina de făcut semnul Sfintei Cruci.

FRATELE VASILE ILIE

După ducerea din viață a acestui părinte, a căzut la boală fratele Vasile. Când s-a îmbolnăvit, eram cu ascultarea la oile mănăstirii, cu el și cu Părintele Galaction Ilie. Fratele meu Vasile, încă de când eram eu la oi acolo, aproape de Sfânta Mănăstire Cozancea, învățase pe de rost toate acatistele de peste săptămână și cele 21 de molitfe de după catismele Psaltirii. Iar după ce am venit noi aici la Sihăstria, el a mai învățat încă 10 catisme din Psaltire și oricând era cu rugăciunea în gură.

Își făcuse o rânduială că vara, de trei ori pe zi, cât stătea la mulsul oilor, zicea aceste molitfe. Iar

celelalte rugăciuni le zicea pe munte sau oriunde era. Părintele Galaction, care mulgea cu el împreună oile, știa rânduiala lui și în vremea mulsului oilor nu-l întreba nimic ca să nu-i strice liniștea. Erau unele oi care trăgeau tare la muls, dar el, săracul, atâta răbdare avea că nimica nu zicea. Și eu care dam oile la strungă, când vedeam că unele din ele calcă cu piciorul în găleată și trag așa de tare, îi ziceam: „Frate Vasile, dar de ce nu le bați, că se învață cu nărav?”. Iar el tăcea și numai după muls zicea: „Frate, nu-s vinovate bieteile oișoare, ci codârlău acela care le îmboldește ca să mă supere pe mine, dar mare-i Dumnezeu și Prea Curata Stăpână”.

Umblam cu el cu oile prin pădure, prin munți. Pe el în toată vremea îl găseam ocupat cu rugăciunile lui, umbla cu capul gol și numai cu o cordică neagră își lega părul ca să nu-i vină în ochi, mai cu seamă când făcea metanii. Așa că acum începuse chiar și iarna să umble tot cu capul gol. Era bun prieten cu Părintele Atanasie Păvălucă, acela care știa pe de rost Psaltirea și care a umblat toată viața cu capul gol. Și de la acela lua multe sfaturi călugărești și ciobănești, că acela a fost mare mocan în vremea lui și acum era aici la oile Sfintei Mănăstiri Secu. Se întâlneau amândoi cu oile pe munte și foarte mult ținea la el Părintele Atanasie, când îl vedea cu mare râvnă spre ascultare și rugăciune.

Când eram cu el păscând oile, după ce își termina pravila de rugăciune, dacă oile se așezau la păscut și stăteau liniștite, el începea să cânte. Și cânta sau „Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă”

sau „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, în vremea vieții mele nu mă lăsa pe mine” și celelalte sau troparele cele de după catisme: „Eu sunt, Doamne, pomul cel neroditor care nici o roadă de pocăință nu aduce”, sau cel de după a cincea: „Înfricoșat este Scaunul Tău și vicleană este viața mea”, sau cel de după a șaptea: „Când va ședea Judecătorul și Îngerii vor sta de față și trâmbița va răsună, și văpaia va arde, ce vei face, ticăloase suflete al meu, ducându-te la Judecată”... Dar așa era cântarea lui că întotdeauna o amesteca cu multe lacrimi și niciodată nu l-am văzut fără de lacrimi multe pe obraz când cânta aceste tropare.

Uneori eu trebuia să rămân la stână să ajut Părintelui Galaction la treburile din stână și la măturat târla și el se ducea singur cu oile pe Muntele Tăciunele și după o vreme îl auzeam cântând cele de mai sus. Și zicea Părintele Galaction:

- Frate Costache, auzi că Vasile a început iar să bocească. Săracul, mare dar i-a dat Dumnezeu, că ușor mai poate să plângă. Eu - zicea Părintele Galaction către mine - de atâția ani sunt la oile acestea, dar ca fratele Vasile n-am întâlnit așa de sânguitor la ascultarea lui și la pravilă.

Așa, bietul meu frate avea și acest obicei că la orice necaz și ispită zicea: „Mare este mila Domnului și mare este Stăpâna noastră, Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria”.

Am stat cu el la oi aproape doi ani, dar niciodată nu l-am auzit să cârtească, cu toate că era

ascultarea destul de grea și mai ales primăvara la fătutul oilor. Apoi s-a îmbolnăvit săracul, căci a răcit într-o iarnă când a stat până aproape de Postul Mare cu oile la rugi în pădure și avea numai o colibă de lemn acoperită cu cetină și focul. Și după ce a venit din pădure, aproape de Postul Mare a început să tușească și să scuipe sânge; și nici așa nu se îndura să se lase de ascultarea lui de la oi. Dar aproape de Sfintele Paști, neputând a se mai ține de oi, în Joia Mare și-a luat iertăciune de la noi în stână și luându-și jocul și cărțile lui de pravilă a coborât de vale la sfânta mănăstire. Eu am rămas în locul lui cu Părintele Galaction și mă duceam din când în când pe la el și-l întrebam cum îi mai este cu sănătatea, iar el zicea: „Slavă Bunului Dumnezeu, fratele meu, că încă mă simt mai bine. Dar mă mâhnesc că am început să uit din molitfele și din rugăciunile care le știam pe de rost”.

Apoi, după o vreme, când a slăbit și mai mult, m-am dus pe la el și l-am găsit stând în genunchi în chiliuța lui și i-am zis: „Frate Vasile, mai știi ceva pe de rost?” Iar el a zis: „Fratele meu, de când am slăbit, mi-a slăbit tare și memoria. Numai Acatistul și Paraclisul Prea Curatei Stăpâne le mai țin minte pe de rost, iar celelalte în zadar mă chinuiesc să le mai zic, că nu le mai pot. Dar zic și eu mai adesea «Doamne Iisuse» și alte rugăciuni scurte care le mai știu”. După câteva zile a fost pe la el Părintele Galaction ca să-l vadă ce mai face. Iar când a venit Părintele Galaction la stână, a zis către mine: „Frate Costache, să știi că Vasilică ne lasă pe noi și se

duce, căci am fost astăzi pe la el și ne-am luat iertăciune și am văzut că i s-au umflat tare picioarele. El mi-a trimis răspuns să mă duc la el și a zis către mine: «Părintele meu, te-am chemat să ne vedem pentru ultima dată în veacul de acum»».

După aceasta n-au trecut decât câteva zile și mi-au spus unii din părinți că fratele Vasile a avut oarecare înștiințare de plecare din lumea aceasta, în acest fel: Era ziua mare și soborul sfintei mănăstiri era la masă. Fratele Vasile a ieșit din chilie să se ducă să se închine la biserică – căci până în ziua în care a murit se purta pe picioare și nici o zi nu a stat la pat. Așa că el ducându-se a găsit ușa bisericii încuiată, și fiindcă cheia era la Părintele Proclu, paraclisierul, văzând el că este încuiată biserica, a ieșit așa în fața bisericii unde era un scaun.

Și stând pe el, își zicea în taină rugăciunile sale până vor sta părinții la masă ca să vie părintele cu cheia bisericii. Dar deodată părinții care stăteau la masă l-au auzit strigând tare și zicând: „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-mă”. Și zicea așa tare mai de multe ori până când a obosit și a căzut jos în genunchi. Și auzind părinții, au venit cu toții de la masă la el și părintele stareț l-a întrebat zicând: „Dar ce ai pățit, frate Vasile?”. Iar el acum nu mai vorbea tare, ci încet așa în șoapte și făcea semn cu mâna și arăta spre biserică, zicând: „Părinte stareț și părinților, închinați-vă că Stăpâna noastră, Maica Domnului cu Mântuitorul în brațe, este aici de față...”. Și le arăta lor cu mâna și își pleca capul la pământ. Iar starețul, socotind să nu fie o nălucire a

dracilor – căci după cum știm au dracii și acest obicei ca aproape de moarte să se arate omului în chip de îngeri sau alte fețe cerești –, a zis către fratele Vasile: „Dar de ce ai strigat așa de tare și ziceai «Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-mă!»?”

Iar el a zis: „Părinte stareț, aici unde stăteam pe acest scaun, fiindcă am găsit biserica încuiată, ziceam și eu păcătosul ce mai puteam rugăciuni, și deodată din dosul bisericii au venit asupra mea o droaie de draci care de care mai urâți și au început să mă lovească cu niște bețe ca de foc și ziceau: «Ce te tot rogi degeaba că nu te-ai mântuit, că ești păcătos?» Și eu văzând că mă chinuiesc și scrâșnesc la mine, nu mi-am pierdut nădejdea și am început a striga la Preacurata și Preasfânta Maica Domnului. Și așa am tot strigat din toată inima să nu mă lase și îndată am văzut un nor alb și foarte strălucind cu raze și s-a pogorât până deasupra bisericii. Iar pe nor am văzut pe Maica cea Preasfântă cu Mântuitorul în brațe și am auzit glas de la ea care a zis către mine: «Nu te teme, de acum mai ai trei zile și vii la noi». Și încă am văzut că atunci când veneați Preacuvioșia Voastră cu părinții, Mântuitorul ne-a blagoslovit pe toți și pe urmă acel nor s-a ridicat în sus după ce ați ajuns cu toții aici”.

După ce a spus aceasta, bietul fratele Vasile zicea cu multe lacrimi către părinți: „Părinților, mare putere are înaintea lui Dumnezeu Maica Domnului, și Mântuitorul foarte mult o ascultă în rugăciunile ei”. După aceea starețul a zis: „Frate

Vasile, ia seamă, roagă-te cât poți și ai grijă de minte, că sunt și ispite de la vrăjmașul care se poate arăta în chip de lumină". Acestea le-a zis către el, apoi, ducându-se cu părinții, le-a spus: „Vedeți, părinților, dacă după trei zile fratele Vasile se va duce de la noi, să știți bine că Maica Domnului l-a mângâiat pe fratele înainte de plecarea de aici”.

Apoi părintele stareț văzând că a slăbit mai tare, s-a dus până la starețul Mănăstirii Secu și a cerut blagoslovenie ca să-l călugărească, că atunci Sihăstria aparținea de Sfânta Mănăstire Secu. Iar starețul, Arhimandritul Meletie Nicuță, a zis: „Nu-l mai face călugăr că are să se facă sănătos și apoi să nu avem observație de la Sfânta Mitropolie”. Așa că a venit starețul nostru mâhnit de acolo că nu-i dăduse voie să-l călugărească. Și a zis: „Măine dimineată să-l aduceți la sfânta biserică ca să-l împărtășim cu Preacuratele Taine”. Și așa a doua zi, el singur sprijinindu-se în băț a venit și a ascultat stând jos într-o strană toată slujba Sfintei Liturghii și la sfârșit s-a împărtășit.

După Sfânta Împărtășanie spuneau părinții că era așa de vesel de parcă s-ar fi făcut sănătos și s-a dus la chilia lui. Iar a treia zi, chiar în ceasul acela, pe la ora 11 ziua, când cu trei zile mai înainte i se arătase Maica Domnului, s-a săvârșit.

Am avut și eu păcătosul un semn la moartea lui. Eu eram cu oile pe munte și deodată m-a luat un somn așa de greu că nu mă puteam ține pe picioare și cu mare greu am putut să aduc oile la stână la amiază, că dormeam în picioare. Iar când am ajuns

la stână, m-am așezat pe un pat și m-am culcat. Iar Părintele Galaction m-a întrebat: „Dar ce ai, ești bolnav?” Iar eu îi spuneam: „Lasă-mă să dorm”. Și am dormit așa vreo două zile și două nopți, numai ridicam capul și iar îl puneam jos.

Părintele, socotind că m-am îmbolnăvit, s-a dus la mănăstire să ceară alt frate să se ducă cu oile. Și când a venit, a spus: „Părinte Costache, îmi pare că vrei să te duci după Vasilică”. Și eu atunci nu auzeam, dar el mi-a spus: „Știi că fratele Vasile a murit încă de alaltăieri și azi îl îngroapă?” Și eu, atunci auzind, m-am trezit, mi-am luat gluga și bățul și m-am dus devala la mănăstire. Am sosit chiar când îl puneau în groapă și foarte am început să plâng, că mă durea inima de iubitul meu frate care m-a adus la sfânta mănăstire și cu care luasem parte la multe ispite, încă de când eram la casa părintească, căci am stat cu el la oi prin multe locuri, și la toate ne ajutam și ne sfătuiam.

După înmormântarea iubitului meu frate, m-am dus iarăși la oi pe munte și când vedeam locurile pe unde se închina el și îmi aduceam aminte de sânguința și de sfaturile lui, multă umilință și mâhnire mă cuprindea. Într-o zi, fiind cu oile pe munte, m-am întâlnit cu Părintele Atanasie, marele nevoitor și prieten de aproape al fratelui Vasile. Și acela a zis către mine: „Blagoslovește, frate”. Iar eu am zis: „Blagoslovește sfinția ta, părinte”. Și el a zis: „Domnul!”, apoi a adăugat, zicând: „A plecat fratele Vasile la rai?” Iar eu am zis: „Dar cine știe, părinte, acest lucru, dacă s-a dus la rai?” Iar el a

adăugat: „Să știi, frate, că la rai s-a dus fratele tău, că nu cred să lase Dumnezeu pe un om așa de smerit și ascultător să se piardă”.

Și din ziua aceea, eu, păcătosul, parcă mă mângâiam cu o nădejde că iubitul meu frate a fost miluit de Dumnezeu și s-a mântuit.

Aceste puține le-am însemnat ca amintire din viața fratelui meu Vasile. Iar câte ispite și încercări am avut noi încă înainte de a veni aici la Sihăstria când era la oi acolo la Sfânta Mănăstire Cozancea, acelea nu le-am mai scris, că le știe Cel ce ne-a miluit și ne-a chemat pe noi.

PĂRINTELE VASILE MITOȘERU

Acesta venise aici de la Sfânta Mănăstire Cozancea, eu am fost ucenicul cuvioșiei sale.

Îmi aduc aminte că era un om tare umilicios și deși era puțin cam iute la fire, dar lesne se pleca spre lacrimi și avea mare frică de Dumnezeu. Avea un ochi cu vederi multe de pe la Sfintele Locuri. Îl pune în față și se uita prin el și când vedea prin el patimile Domnului plângea cu hohot și zicea: „Iacă eu cu păcatele mele am răstignit pe Domnul și încă și azi și în fiecare zi Îl răstignesc”. Era foarte milostiv bătrânul și foarte harnic la lucrul de mână. Știa mai multe meserii, că era și prisăcar vestit și fierar și lemnar, făcea și cofe, ciubere, împletea coșnițe de alun și făcea linguri foarte frumoase. De la el am învățat și eu păcătosul a face linguri și a împleti coșnițe de alun.

Când mă duceam pe la el și ziceam: „Părinte Vasile, te rog să-mi arăți cum se fac linguri”, el zicea: „Nu vreau să-ți arăt, că-mi furi meseria”. Apoi îmi croia o lingură, îmi dădea tesla în mână și scoaba și zicea: „Iaca așa, frate, se fac linguri” și tot așa bietul bătrân m-a învățat să fac și coșuri. Fie pomenită dragostea lui. Apoi zicea: „Măi, frate, eu îți arăt cum să faci linguri și coșuri, dar frăția ta să știi că eu nu știu carte. Să iei Patericul și Viețile Sfinților și să vii la mine să-mi mai citești că eu sunt om prost și păcătos, și aș voi să mai știu și eu ceva...”. Și așa mă duceam pe la el prin sărbători sau când aveam puțină vreme liberă și dacă-i citeam ceva din Viețile Sfinților sau din Pateric, numai ce vedeam că scoate basmaua din buzunar și se ștergea pe la ochi și zicea: „Ia, aceștia au fost oameni, frate, pe fața pământului care au suferit și s-au nevoit atâta pentru dragostea lui Dumnezeu”.

Eu pășteam vacile și îi aduceam nuiiele de alun bune din care scotea bătrânul smicele pentru coșuri. Apoi el mă chema în chilie și-mi dădea câte o felie de pâine cu miere de albine. Odată, văzându-mă cam necăjit, m-a chemat și a scos dintr-o lădiță un rând de schimburi noi de pânză foarte curată, apoi a aprins o lumânare și a zis: „Na, frate, zi bogdaproste că te văd că ai cămașă ruptă și faci ascultare, apoi eu sunt mai păcătos ca frăția ta și nu trebuie să am de prisos haine”.

În biserică el avea o strană a lui într-un ungher în paraclisul cel vechi care a ars, căci bătrânul stărea mai mult acolo slujea, că era mai cald ca în biserică

de piatră, și îl vedeam acolo stând în strană foarte atent la cântările bisericii și adesea plângând. Avea obicei să rămână mai la urmă, când ieșeam din biserică și se închina el singur și apoi se ducea la chilie.

La chilia lui avea bătrânul o cămăruță îngustă cu un geam mic și tare întunecoasă. Părintele Gherasim, fratele meu, s-a dus și l-a rugat să-l primească acolo. Iar el i-a zis: „Te primesc, frate, dar cu o condiție”. Și acela a zis: „Care?” Iar el a zis: „Ca să-mi cânti acolo din când în când câte un axion sau altceva din cântările Bisericii, că mie tare-mi place cum cântă frăția ta la biserică”. Așa că bietul Gherasim a fost bucuros că l-a primit acolo, că el de mult căuta chilie cât mai tainică și mai la o parte și așa că după ce Părintele Gherasim își termina pravila lui, îi zicea: „Părinte Vasile, dacă ai vreme, eu acum pot să-ți cânt ceva”. Și acela zicea: „Stai acolo în chiliuță și cântă că eu aud și te ascult de aici”, că numai o ușă îi despărțea. Și te mirai de lucrarea lor – Gherasim cânta în cămăruță câte un axion sau o slavă sau altceva, iar bătrânul sta pe vatră lângă sobă și, ascultând, plângea mereu până ce acela zicea: „Părinte Vasile, de-ajuns”, iar acesta răspundea nădușit de plâns: „De-ajuns, părinte. Dumnezeu să te răcorească în Rai, că m-ai răcorit pe mine, păcătosul”.

N-aș ști această lucrare a lor, dar am stat și eu la Părintele Vasile ca ucenic câteva luni, că era mare lipsă de chilii și m-a dat părintele stareț să stau la el. El dormea pe o vatră, că nu avea pat, iar mie îmi așternea niște piei de oi jos și așa mă culcam, că avea chilie cam mică și nu prea aveam unde pune

pături. Era bolnav bătrânul de piept și tot tușea, dar lucrul din mână lui niciodată nu-l lăsa.

Apoi după o vreme s-a îmbolnăvit și nu mult a zăcut. S-a dus duminică la sfânta biserică și s-a împărtășit și după două zile l-a găsit Părintele Gherasim mort, rezemat de sobă și avea mâna dreaptă pusă pe piept. Așa l-am văzut și eu. După moartea lui, Părintele Gherasim a stat lângă sicriul lui trei zile și tare mânăniți i-am citit la Psaltire, încă și alți părinți și frați.

PĂRINTELE VISARION PALADIE

Acesta era tot de prin părțile Botoșanilor, dintr-un sat, Tomești, aproape de Părintele Vasile. Era un părinte foarte blând și tăcut, de meserie rotar și tâmplar. Era foarte ascultător și sârguitor la lucrul lui. De la el atâta țin minte că zicea de multe ori: „Fraților, să nu osândim pe nimeni că nu putem cunoaște judecățile Domnului, în ce chip mântuiește pe om”. Încă de tânăr îmbolnăvinduse, s-a dus către Domnul.

SCHIMONAHUL ILARION IONICĂ, FOSTUL ICONOM AL SFINTEI SIHĂSTRII

De la acest părinte am primit prima ascultare când am venit la Sfânta Sihăstrie. Era un părinte bătrân cu barba cam rară și albă, foarte sârguitor la sfânta ascultare. Venea dis-de-diminează pe la chiliile

noastre și, bătând în ușă, zicea: „Haideți, dragul moșului, hai la ascultare!”. Și după ce ne chema pe noi, el se ducea înainte la pădure sau de era vara la coasă și când veneam noi, el era sătul de treabă. Acest părinte era din părțile Bacăului, din o comună Racova. Ne povestea că în fața unei mari primejdii s-a hotărât să vină la mănăstire și să se facă călugăr.

El, după cum spunea, a fost dragoman la plute pe râul Bistrița și odată, venind noaptea spre casă în vreme de iarnă, când trecea pe la marginea unei păduri, l-au înconjurat o haită de nouă lupi. El fiind pe atunci om tânăr cam de 30 de ani și având la dânsul numai toporul cu care lucra la plute, văzând că lupii se apropie, s-a retras în marginea pădurii și a tăiat o prăjină lungă de carpen și a început a se apăra de lupi ca de niște câini răi. Și atâta s-a luptat cu ei încât a lepădat de pe el și hainele toate și căciula și numai în cămașă rămăsese. Lupii i-au sfâșiat hainele și căciula. Iar el, după două-trei ceasuri de luptă, a obosit atâta încât a căzut jos pe zăpadă în genunchi și pe cât mai putea se apăra. Și văzând că nu are nădejde de viață a strigat din toată inima lui către Domnul: „Doamne, dacă-mi dăruiești viață, călugăr de mănăstire mă fac”.

Și îndată după această rugăciune a lui, ca prin minune s-au auzit venind niște oameni în sănii și cu clopote pe cai, ajungându-l pe drumul care era aproape de el, au sosit cu toții și lupii au fugit în pădure. Dar el fiind aproape mort de oboseală, l-au luat oamenii în săniile lor și l-au îmbrăcat cu haine de ale lor, și așa cu viață scăpând, s-a ținut de

cuvântul dat Domnului și, lăsând lumea, a venit aici la Sihăstria ca să slujească toată viața Preamilostivului Dumnezeu care i-a dat viață.

Era de mirare să-l vezi că și acum, bătrân de peste 80 de ani, era întâiul la ascultare și cel dintâi la Utrenie, la miezul nopții. El mi-a dat mie păcătosului ascultarea la vacile mănăstirii și eu am zis către el: „Părinte iconom, eu sunt din partea câmpului și nu cunosc munții și pădurile de pe aici și mă tem că am să mă rătăcesc pe aici cu tot cu vaci”. Iar el, bietul bătrân, parcă îl aud zicându-mi: „Nu te teme, dragul moșului, nu te teme, ține-te de Cioanca – aceasta era o vacă bătrână cu un corn rupt – că știe ea bine toate poienile de prin pădurile din jur și le duce pe toate celelalte vite la pășune”.

Așa că, auzind cuvântul bătrânului, am primit cu bucurie ascultarea și într-adevăr Cioanca toată vara m-a condus și m-a scos cu toate vitele pe oriunde era hrană pentru ele. Eu îmi luam dimineața ceva hrană de la chelar și o carte cu Viețile Sfinților și numai le porneam pe vite din ocol și ele mă purtau pe mine unde le povățuia Domnul.

Mi-a dat bătrânul Ilarion un băț în mână când mi-a încredințat această ascultare și eu tare țineam la el, ca la un lucru mare, că era dat mie din mâna bătrânului celui evlavios. Dar nerăbdarea mea m-a făcut să-l prăpădesc că l-am azvârlit odată așa, în fața vacilor, să le opresc la o vale și s-a dus în niște tufi dese de alun și oricât l-am căutat, nu l-am mai găsit.

Acest bătrân avea ca ucenic și ca ajutor pe un frate Constantin Șandru – mai târziu schimonahul

Chiriac – care a și luat iconomia mănăstirii după moartea lui și i-a moștenit și bunele lui obiceiuri.

Avea bătrânul Ilarion și acest obicei bun. În fiecare seară, după ce veneau părinții și frații de la ascultări și se linișteau pe la chiliile lor, el venea la ușă pe la fiecare și zicea: „Iartă-mă, părinte sau frate, că poate v-am supărat cu ceva în ziua aceasta”. Și după ce își cerea iertare de la toți, se ducea și el la chilia lui și, făcându-și rugăciunile spre somn, așa se odihnea.

Socotesc că este bine să mai însemnez aici ceva și despre cele mai de pe urmă ale vieții acestui bătrân. Și iată ce am a zice: Odată bătrânul Ilarion a luat boii mănăstirii și tânjale cu cioflâncile³ de tras lemne. Și-a luat țapina în spate și toporul pe mână și a plecat pe plaiul Sihlei să aducă niște bușteni de brad la vale în Sihăstria. Dar ajungând acolo și văzând că buștenii sunt înghețați, a prins cu țapina de unul și, când bușteanul s-a desprins de la pământ, fiind locul puțin prăvălatec, s-a rostogolit în loc și i-a prins un picior bătrânului și i l-a rupt mai jos de genunchi.

El, săracul, văzându-se acolo singur și cu piciorul rupt, a strigat la boi care erau prinși cu cioflâncul de butuc și boii au urnit puțin butucul din loc și așa el a scos piciorul de sub butuc și oprind boii s-a prins cu mâinile de jugul boilor. Și așa mergea puțin și când opreau boii se odihnea puțin cu piciorul sănătos și așa a ajuns în fața mănăstirii și a

³ Unealtă de fier pentru tras lemnele.

strigat la noi și l-am adus la chilie aproape mort de durere și de osteneală.

Apoi părinții au îndreptat încet piciorul la loc și l-au pus în lopățele, căci nu a voit să meargă la spital. Iar bietul bătrân atâta a slăbit de durere, încât nu mai avea nădejde de viață și striga mereu la Maica Domnului. Eu aveam chilia lângă a lui și părintele stareț m-a rânduit să am grijă de el și să-i stau în ajutor cu tot ce va avea nevoie. Apoi el stând așa pe pat mereu se ruga și m-a trimis de am chemat pe unii din părinții și frații cei mai săraci și le-a dat de pomană hainele lui și încălțărilor, oprind pentru el numai pe cele mai vechi și rupte cu care a zis ca să-l îngroape. Mi-a dat și mie niște cămăși și o pereche de bocanci.

După aceasta, el aștepta ceasul cel mai de pe urmă. Dar într-o noapte, pe când el sta la rugăciune plângând, i s-a arătat o femeie prea frumoasă și prea încuviințată și i-a zis: „De ce plângi, părinte?” Iar părându-i-se că este o doamnă doctoreasă pe care o cunoștea, el a zis către dânsa: „Doamnă doctoriță, iată de ce plâng, că mi-am rupt piciorul și știu că de acum voi muri, că nu se mai tămăduiește”. Iar femeia pe care el o socotea doctoreasă, i-a zis: „Părinte, să știi că mai ai de trăit un an de zile și după aceea ai să te odihnești”. Și după ce a zis aceste cuvinte s-a dus de la el.

Eu m-am dus la el dimineața că aveam grijă să nu fie candela mare și să-i fac focul. Și el mi-a zis: „Frate Constantine, te rog cheamă la mine pe părintele stareț că am să mă spovedesc”. Și m-am dus și am chemat pe bătrânul stareț și acela îndată a

venit. Și după ce s-a mărturisit el, a spus părintelui stareț cele ce văzuse, iar părintele stareț l-a întrebat: „Ei, și acum cum te mai simți cu piciorul?” Iar el a zis: „Preacuvioase Părinte, parcă m-aș bizui să mă scol să mă duc la biserică”.

Și așa de față cu starețul s-a sculat încet, și-a luat rasa din cui și apoi a cerut cârja lui, și starețul m-a chemat și mi-a zis: „Vezi că bătrânul vrea să meargă la biserică”. Și eu foarte mă minunam și am zis către stareț: „Părinte, dar cum să meargă? Dar el nu se poate atinge cu piciorul de nimic că îl doare foarte”. Iar starețul mi-a spus: „Lasă acum cum zice el”. Și așa când l-am văzut că s-a dat jos de pe pat singur și sta în picioare, foarte m-am minunat, apoi m-a rugat să merg cu el până la paraclis, că acolo se făcea slujba în acea zi.

Era într-o duminică la vecernie, la lăsatul secului de Postul Mare. Și a mers așa sprijinindu-se în cârjă și eu îl țineam de mână. Iar când l-au văzut părinții în biserică, foarte se minunau că știau că stă la pat de câteva luni de zile. Iar el, ajungând la biserică, a făcut trei închinăciuni, apoi a stat jos într-o strană și foarte plângea și mulțumea lui Dumnezeu că l-a învrednicit să mai vadă o dată biserica și să asculte slujba. Iar când a venit de la Vecernie, a venit singur încetișor și-mi zicea: „Eu văd, măi dragul moșului, că piciorul meu nu mă mai doare chiar de-l pun bine pe pământ”. Așa din ziua aceea a început să vină singur la pravila bisericii.

Părintele stareț i-a poruncit să nu mai facă nici o ascultare și să vie numai la pravila bisericii pe cât va putea. S-a făcut schimonah și i-a dat blagoslovenie

să se împărtășească cu Preacuratele Taine în fiecare duminică și la praznicele cele mari. Iar după un an de zile, exact în ziua lăsatului de sec de Postul Mare, a adormit în Domnul.

Eu acum eram cu ascultarea la oi și îmi aduc aminte ca azi, că eram pe o pochină de stog stând lângă oile la care le dam fân pe zăpadă la turiște⁴ – și am auzit devala la mănăstire că sună clopotele așa pe după amiază. Și nu știam ce este. Iar seara când am venit cu oile la bordeiul de iarnă am întrebat pe Părintele Galaction: „Părinte, dar de ce au sunat astăzi clopotele pe la vremea aceea?” Iar el mi-a spus: „Măi, frate Costăchel, au sunat clopotele că s-a dus de la noi Părintele Ilarion bătrânul”. Încă îmi aduc aminte că eu a doua zi așa stând lângă oi, am luat un creion și după mintea mea de atunci socoteam câte zile a trăit de la naștere până la mormânt acest bătrân; și socotind anii cu 365 și cei bisecți de la al patrulea an cu 366, mi-au ieșit vreo 31.000 de zile și mai mult căci trăise vreo 87 de ani. Și apoi ziceam în mintea mea, ce sunt aceste puține zile față de veacul cel fără de margine?

IERODIACONUL GLICHERIE ANDREI

Acesta era de prin părțile Putnei, dintr-o comună Mândreasa. Pe acest părinte l-am întâlnit întâi când veneam la Sihăstria cu fratele meu Vasile;

⁴ Loc de mâncare pentru oi iarna.

era la Sfânta Mănăstire Neamț, venit cu ascultare. Și el cu multă dragoste ne chema: „Veniți la noi la Sihăstria, fraților, că acolo este mai liniște”. Era crescut aici la Sihăstria de mic copil și era un bun cântăreț și ducea viață curată și evlavioasă. Dar după câțiva ani s-a îmbolnăvit de plămâni. Și ducându-se până acasă, pentru oarecare interese familiale, s-a îmbolnăvit mai rău și acolo a adormit în Domnul. De la el țin minte aceste cuvinte, pe care avea obicei să le zică către noi când ne vedea pe toți la ascultare: „Nu te teme, turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru cel din Ceruri să vă dea vouă Împărăția”.

Se vede că aceste cuvinte evanghelicești le purta și el, fericitul, mai mult întru a sa inimă.

SCHIMONAHUL PROCLU POPA

Acesta era din părțile județului Neamț, din comuna Calu-Iapa. L-am avut ca naș la călugărie. Era un părinte blând și ascultător, fiind bătrân și având peste 80 de ani, încă făcea slujbă de bucătar și de paraclisier în mănăstire. Avea un chip tare cuvios, cu barbă albă ca zăpada, cu părul alb și creș ca lâna de pe oaie, puțin pleșuv. Îl vedeam adesea plângând în biserică mai ales în vremea Sfintei Liturghii și oricând se scotea în biserică Sfânta Evanghelie. Umbla mai în toată vremea cu haine vechi rupte, încălțat cu opinci de pânză și purta în toată vremea metanii de lemn în mână care erau tocite și luceau de multa purtare pe degete, căci

veșnic zicea rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătosul”.

Odată, stând el pe un scaun la poarta mănăstirii, fiindcă mă luase sub mantie la călugărie, am zis: „Părinte, dar câte metanii să fac eu de acum dacă m-am călugărit?” Iar bietul bătrân a zis: „Dă, câte unii zic că trebuie făcute 300 de metanii, alții mai mult. Iar eu te sfătuiesc, fă cât mai multe metanii că acuma ești tânăr. Dar un lucru să nu uiți oriunde ești: zi cu mintea și cu gura rugăciunea Domnului – Tatăl nostru – și Doamne Iisuse s-o ai mereu în gură de paza gândurilor, că dracii n-au odihnă de a ne ispiti pe noi. Încă să ai grijă să faci cu dragoste și cu toată sârguința ascultarea la care ești trimis. Că așa dacă ai s-o faci are să te ferească Dumnezeu de toate cursele vrăjmașului”. Am zis și eu apoi către bătrânul: „Blagoslovește, părinte și mă iartă” și am plecat la ascultare și cugetam la cele ce m-a sfătuit cuviosul bătrân și mă minunam că el fiind om simplu așa de înțelepțește m-a sfătuit.

Îmi aduc aminte că el fiind mulți ani cu slujba de paraclisier, toate șervetele și perdelele, fețele de masă și orice ar fi fost nevoie de spălat, el singur le spăla. Avea lângă chilia lui vatră, cazan curat și ciubăr curat, săpun curat și cenușă de lemn, și îl vedeam pe cuviosul bătrân spălând adesea. Îi aduceam și eu lemne de fag și-l întrebam: „Părinte, dar de ce nu dai la vreo femeie să spele acestea, că mare muncă ai”. Iar el zicea: „Fratele meu, acestea sunt lucruri de-ale sfintei biserici și sunt șervete cu care se șterg preoții la dumnezeiasca Liturghie și nu i voie să pună mâna pe ele cei nesfințiți. Apoi nu i

bine să chemăm noi femei să ne facă nouă slujbe în sfânta mănăstire, că acesta este un lucru de sminteală și de păcat”.

Și așa bietul bătrân spăla câte un ciubăr mare de lenjerie și le ducea la pârâu unde le clătea cu apă rece și apoi ruga pe câte un părinte sau frate să-i ajute să le aducă la deal la mănăstire și le pune pe funii curate la uscat. Și oricine le vedea nu credea că aceste lucruri s-au spălat de un bătrân, că erau așa de curate că mult întreceau pe cele spălate de femei. Și când erau încă puțin umede, vedeam pe bietul bătrân că le strânge și apoi le pune pe o masă în mijlocul chiliei. Se ducea la Părintele Nicanor și împrumuta fierul de călcat și așa le călca cu fierul și le strângea frumos și apoi le ducea la sfânta biserică.

Iar chilia bătrânului nu avea nici un fel de așternut de cânepă sau de lână pe pat sau pe pereți, ci numai rogojini și lângă un perete stătea o cruce mare, care și-a făcut-o cu mulți ani înainte de moarte și pe care i-am pus-o după moartea lui, după cum el a lăsat cuvânt. A adormit în Domnul la adânci bătrâneți cu câteva ore după ce se împărtășise cu Sfintele și Preacuratele Taine, stând în genunchi și zicând „Tatăl nostru”...

SCHIMONAHUL COZMA FERMUȘ

Era din același sat cu Părintele Proclu. Acesta era un om înalt cu o barbă albă și lungă până aproape de brâu. Ca și Părintele Schimonah Proclu, el era un om simplu, neștiind carte. Umbla cu opinci

și cu un cojoc rupt încins cu o funie pe deasupra. Când mergea la biserică își lua rasa cea roșietică și veche de lână și un culion învelit cu o camilafcă veche-veche, ruptă și proastă. În chilie nu avea nici un fel de pat și nici lampă, ci un opaiț de sticlă cu fitil mic pe care îl scotea cu acul când se lăsa în jos. Avea o sobă foarte veche în chilie și niciodată nu văruia în chilie. Dormea jos lângă sobă și avea așternut un cojoc rău.

Mă duceam pe la el și-i ziceam: „Părinte, dar de ce nu văruiești prin chilie, că tare-i afumată și pereții s-au înnegrit de fum” – că era soba cam crăpată și mereu ieșea fum. Iar el zicea: „Măi nepoate, apoi pentru mine ce mai trebuie atâta văruit, că doar ca mâine am să mă duc dincolo. Și apoi n-ai auzit ce zice la Pateric, că avva Arsenie nu mai schimba apa la smicele, măcar că era puturoasă și învechită? Și apoi acela era om mare și sfânt, nu ca mine un prost și plin de păcate”.

Acest schimonah avea numai două cămăși rupte și peticite și niște ițari vechi și când voia să spele acele două cămăși, își lua dulama cea veche a lui în loc de cămașă și lua cămășile și cioarecii (ițarii) și le pune pe spate pe un țăpoi și se ducea la pârau și apoi le purta de câteva ori prin apa pâraului, apoi nici nu le storcea, ci le puneu întinși pe țăpoi sau pe o greblă și le lua în spate și, aducându-le la deal, le pune pe un gard vechi din dosul chiliei.

Eu de multe ori îi ziceam: „Părinte, dar ai spălat rufele?” Iar bietul bătrân zicea: „Le-am spălat, măi nepoate, și iacă le-am pus pe gard, că de-a da

Dumnezeu ploaie, apoi se mai spală ele și singure”. Iar eu îi ziceam: „Dar, părinte, săpun ai avut?” Iar el zicea: „Dar ce mai trebuie să stric săpunul pe rufele acestea, că doar nu-s rufe”.

Acest cuvios bătrân avea și acest bun obicei: Când ieșeau părinții și frații din biserică sau și închinători creștini care se întâmplau să vie la biserică, el stătea în genunchi în pridvorul bisericii și la toți care ieșeau din biserică, cerea iertăciune zicând: „Iertați-mă pe mine, păcătosul, că am supărat pe Dumnezeu”.

Eu mă supăram și ziceam: „Părinte, dar de ce stai acolo și tot ceri iertare, că poate se smintesc oamenii că vor crede că cine știe ce păcat ai făcut de ceri iertare de la toți?” Iar el zicea: „Măi, nepoate, lasă să gândească oamenii ce-or gândi, că doar n-o să mă judece dincolo oamenii, ci Dumnezeu care știe păcatele mele”.

Odată iar m-am supărat și m-am dus la părintele stareț și i-am zis: „Părinte Prea Cuvioase, dar de ce stă Părintele Schimonah Cozma totdeauna acolo în genunchi în pridvorul bisericii și cere iertare de la toți? Ar trebui să nu mai stea, că poate face sminteală oamenilor”. Iar bătrânul stareț Ioanichie a zis către mine: „Lasă-l, frate, să stea acolo că are lucrarea lui. El a luat blagoslovenie pentru cele ce face”. Și de atunci am tăcut și eu și nu-i mai ziceam nimic, că mă gândeam că nu este bine să mă amestec eu în taina acestui lucru.

Acest bătrân multă vreme în mănăstire avea ascultarea de colivar și mereu îl vedeam acolo către

poarta mănăstirii unde pisa grâu într-o piuă de lemn la care lucra cu piciorul. Mă duceam la el, îl vedeam cu un fes rău, lăsat pe ochi, cu un cojoc vechi încins cu o funie pe deasupra și mereu pisa grâu. Eu îl întrebam: „Părinte, dar nu obosești ridicând aici chilugul acesta toată ziua?” Iar el săracul, zicea: „D-apoi, măi nepoate, mai vine ispita și zice că-i greu, dar eu mă gândesc că am de răsplătit păcatele mele și apoi așa trece”. Și îmi spunea: „Mi-a zis popa starețul că de câte ori oi ridica chilugul cu piciorul, de atâtea ori să zic: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă». Dar crezi, măi nepoate, că eu mai fac chiar așa? Iaca vine vrăjmașul și-mi fură din minte sfânta rugăciune și iac-așa mă face să uit eu, păcătosul, datoria asta sfântă”.

Multe aș avea de însemnat din viața acestui smerit bătrân, dar fiindcă aici nu fac o descriere a vieții lui, am pomenit doar câteva lucruri în treacăt... Acest schimonah a adormit în Domnul la bolnița Sfintei Mănăstiri Neamț, căci în primăvara anului 1941, în luna lui mai, a ars mănăstirea noastră și fiind mare lipsă de chilii, Sfânta Mănăstire Neamț a luat acolo la bolniță mai mulți bătrâni de pe aici din care unul a fost și acesta.

PĂRINTELE IFTIMIE GORDICIUC

Bătrânul acesta era din Bucovina și vorbea cam rutenește. Era foarte ascultător. Odată era cu ascultarea la boii mănăstirii și pascănd el boii pe

muntele mănăstirii, eu eram cu oile pe acolo pe aproape și mi-a zis gândul: „Du-te până la bătrânul acela să-i ceri vreun sfat pentru mântuire și vezi ce are să-ți spună”. Așa că m-am dus până la el și i-am zis: „Blagoslovește, părinte Iftimie”. Iar el a zis: „Domnul și Maica Sfântă să te blagoslovească, frate”. Și eu am adăugat: „Părinte Iftimie, te rog să-mi spui un sfat cum să mă mântuiesc?” Iar el a zis către mine: „De ce să zic la dumitale, eu fiind om prost și nu pricep ceva bine, dar dacă zici sfinția voastră, eu credem așa. Eu toată viața mea până venit-am aici la mănăstire, fost-am slugă la stepenu. Și eu credem că după cum stepenu când slujit-am bine ne-a plătit bine, așa și noi aicea la sfânta mănăstire, dacă slujim bine și cu dreptate, stepenul nostru Hristos are să dea plată bună. Iar dacă noi nu facem bine, are să ne pedepsească Stepenu că nu purtăm grijă de slujba noastră așa cum trebuie”.

Apoi eu am cerut iertare și am plecat la oile mele și măcar că cuvintele bătrânului au fost foarte simple, dar pe mine, păcătosul, m-au pus pe gânduri și îmi zicea gândul: „Vezi cum slujești, că Stăpânul cel din Cer are să-ți plătească ... Iar de nu vei sluji bine, ai să iei pedeapsă pentru lenevirea ta”.

Și acest bătrân tot la bolnița Mănăstirii Neamț a adormit în Domnul.

IERODIACONUL MEMNON GLAVAN

Acesta era din orașul Botoșani, mare cântăreț bisericesc, avea conservatorul de muzică

bisericească. Era neobosit în slujba bisericii și la strană. După ce ieșea din biserică, păzea foarte tăcerea. Se ducea la chilie și împlotea fesuri bisericești sau făcea coșnițe și linguri. Făcea de multe ori pe paraclisierul și tot ca și părintele Proclu spăla el singur toată lenjeria bisericii. Era foarte harnic și la ascultare, dar îi plăcea să se izoleze, să lucreze singur. Lucra foarte cu spor și la pădure și la fân, dar numai să fie singur, că îi era greu de vorbă multă. Avea o melodie în cântare foarte frumoasă și evlavioasă.

Multe lacrimi a scos cu cântările lui din ochii oamenilor care îl ascultau. Din când în când se îmbolnăvea de nervi, dar nici când era bolnav nu lăsa strana. Parcă-l văd când venea la masă, avea un șervet în mână, stătea cu capul plecat în jos și niciodată nu vorbea în timpul mesei. Dacă părintele stareț îl rânduia să citească sau să cânte ceva la praznicele de la masă, noi aveam mare bucurie, că și la citire era foarte clar și la cântare neîntrecut. După ce citea sau cânta iarăși sta cu tăcere la masă.

De multe ori părintele stareț a voit să-l facă preot și el nu a primit zicând că este prea mult pentru el. Când vedea pe cineva că este bolnav îl încuraja cu aceste cuvinte: „Dă slavă lui Dumnezeu că nu te-a uitat și ți-a trimis ciocanele mântuirii”. Odată l-am întrebat: „Părinte, oare cine poate să se mântuiască?” Iar el a zis: „Ascultă, frate Constantine, *cel ce va răbda până la sfârșit*, și aceasta nu o zic eu, ci Domnul”.

Apoi, îmbolnăvindu-se odată mai tare, s-a dus la Iași la un spital să se îngrijească de sănătate și acolo a adormit în Domnul. După câte am înțeles, a fost înmormântat la Sfânta Mănăstire Cetățuia, acolo lângă Iași.

SCHIMONAHUL STELIAN RACHIERU

Era de pe la Oglinzi. Acesta a adormit în Domnul înainte de a veni eu la Sfânta Sihăstria. Dar atâta știu despre el că spunea odată Starețul Ioanichie la masă, că acesta a venit la mănăstire la bătrânețe și era rânduit să păzească vitele mănăstirii, îl chema Ștefan și era foarte ascultător și umilicios la sfintele rugăciuni. După o vreme s-a îmbolnăvit și, căzând la pat, nu-și curma rugăciunea lui. Odată starețul s-a dus prin pădure să caute bureți, iar după o vreme, obosind de umblat, a stat să se odihnească pe trunchiul unui copac răsturnat de vânt și, când aproape să adoarmă, a auzit un glas subțire care i-a zis: „Părinte, scoală și du-te la mănăstire ca să călugărești pe Stelian”. Și bătrânul trezindu-se, se gândea: „Oare ce-o mai fi asta?”

Și așa a venit la mănăstire și a aflat pe bătrânul Stelian foarte slăbit, care auzind că a sosit starețul a trimis pe cel ce-l îngrijea să-l cheme și l-a rugat să-l împărtășească cu Sfintele Taine, că se simte foarte slăbit. Iar părintele îndată a trimis să aducă niște haine și l-a făcut direct schimnic cu numele de Stelian. După ce l-a călugărit, l-a împărtășit cu

Sfintele și Preacuratele Taine și în acel ceas a și adormit.

După moartea lui, un frate care trebuia să-i sape groapa a zis către părintele stareț: „Părinte, dar unde să-i facem groapa?” Iar starețul a arătat un loc lângă biserică unde era iarbă verde și nu se cunoștea nici un semn că acolo ar mai fi fost vreodată cineva îngropat. Starețul însă era mâhnit că nu știa unde ar fi fost mormântul ctitorului sfintei mănăstiri, fiindcă schitul a fost multă vreme pustiu și mormintele vechi nu se mai cunoșteau nici unul unde au fost. Așa că fratele acela săpând acolo unde a arătat starețul, deodată, la o adâncime de aproape doi metri a dat de un fel de boltă și îndată a chemat pe părintele stareț, și mai săpând sub acea boltă de pământ care stătea ridicată, cum ar fi zidită, printr-o pânză deasă de păianjen se vedeau niște oseminte omenești. Și când au văzut, au săpat înainte și a căzut o piatră mai mare, ceva ca o cărămidă cu însemnarea aceasta: „Aici se odihnește robul lui Dumnezeu, schimonahul Nicanor Cerneschi ctitorul și stariștea sfintei biserici din Sihăstria”.

Cuvintele erau scrise pe slovă veche. Și așa că odată cu săparea gropii Părintelui Stelian Rachieru s-au aflat și rămășițele fericitului ctitor al Sihăstriei care a adormit în Domnul la anul 1844, la 29 august, după cum se poate vedea și din alte documente. Acestea le-am auzit povestindu-le starețul nostru Ioanichie cândva la masa de obște a părinților.

PĂRINTELE GHERASIM ILIE,
FRATELE MEU

Despre acesta poate că nu ar mai fi nevoie să dau însemnări, dar fiindcă el aici la Sihăstria mai mulți ani a stat decât la Cozancea, și fiindcă aici a și adormit în Domnul, apoi puține însemnări tot voi mai face și despre el.

Și iată cam ce aș avea de zis:

Acesta, încă frate fiind și făcând ascultare câțiva ani la vitele mănăstirii, a învățat pe de rost toată Psaltirea cu tot cu molitfele, cu cântările lui Moise, cu Paraclisul și pomelnicul cel mare de la urma Psaltirii. Apoi își luase această pravilă, ca să zică toată Psaltirea o dată în 24 ore. Și dacă nu ar fi terminat-o, nici nu mânca în acea zi. Am stat odată cu el în chilie și el, aducând un căpătâi și niște scânduri, a făcut un fel de pod, cu un capăt ceva mai sus ca să-i vină la îndemână spre a face metanii. Și după ce venea seara la chilie de pe la ascultările de obște, își făcea rugăciunile spre somn, dar în loc să se culce își lua metaniile și începea a face această rânduială: făcea 500 de metanii mari, apoi zicea pe de rost cinci catisme la Psaltire și iar 500 de metanii și iar cinci catisme. Și așa până la Utrenie ieșea cu 1500 de metanii și cu 15 catisme citite, iar când venea paraclisierul la ora 11 și îl chema la Utrenie, el își lua rasa și mergea la biserică, și după Utrenie se culca și el.

Această rânduială a ținut-o nu puțină vreme. Iar fiindcă făcea o nevoieță așa de mare, avea și mari războaie de la draci, uneori ispită cu patimile trupului, alteori îi da mare război cu somnul. Iar el, când vedea că îl luptă somnul sau îi vin gânduri rele, apoi începea a-și trage câte 20-30 palme peste obraz sau peste cap. Iar uneori îl vedeam că se descinge de centiron și își trăgea câte 40-50 de centiroane pe spate, fiind cu o dulamă mai subțire. Și îl auzeam cum se certa cu el singur și zicea: „Dormi, calule, dormi, n-ai să dormi în groapă ca mâine, de gândești la spurcăciuni? Lasă că îți dau eu spurcăciuni!”. De multe ori după ce se bătea așa de rău, îl vedeai că începe să plângă, apoi sta jos cu capul plecat pe pământ și plângea acolo. Și apoi se apuca iar de zis psalmi și de metanii.

Mie îmi era tare necaz că din cauza lui nu puteam să mă odihnesc, că el făcea zgomot și hodorogea cu metaniile și cu bătăile lui. Apoi m-am dus la părintele stareț și i-am spus că fratele Gheorghe nu mai doarme, face mereu metanii și se bate singur, și că eu din cauza aceea sunt tulburat că nu mă pot odihni.

Iar starețul a zis către mine: „Lasă-l, măi frate, că acela săracul are luptele lui, căci a declarat război dracilor și dacă aceia nu-l lasă în pace, nici el săracul nu se lasă biruit”. Apoi a zis: „Frăția ta, dacă nu ai pace cu el, apoi ai blagoslovenie să te muți la alt frate sau părinte”.

Așa, bietul meu frate, văzând că eu nu-l înțeleg și că mă necăjesc din cauza lui, a zis către mine

„Fratele meu, te rog să mă ierți pe mine, păcătosul, că eu cu păcatele mele îți fac necaz și sminteală frăției tale și nu te las să te odihnești. Am să caut o chilie undeva și apoi am să mă mut de aici acolo”. Și așa a și făcut. Într-o dimineață când m-am trezit, eu am găsit o scrisoare pe masă scrisă cu creionul și zicea așa: „Iubitul meu frate, iartă-mă pe mine, păcătosul, și te roagă pentru mine, necuratul, că eu m-am mutat din chilie”. Așa că eu după ce am citit scrisoarea, foarte m-am întristat și am plâns că din cauza mea a plecat fratele meu de acolo și m-am dus să-l caut să vedem unde s-a dus și l-am găsit într-o cămăruță întunecată cu un geam foarte îngust și spart la Părintele Vasile Mitoșeru din dos. I-am cerut iertare și el cu mare bucurie m-a iertat și a zis că să nu fiu supărat că el este foarte bucuros că și-a găsit chilie după inima lui.

După ce s-a mutat el acolo, n-a trecut mult și-l văd că geluiește niște scânduri groase și i-am zis: „Dar ce faci, frate Gheorghe?” Iar el a zis: „Casă îmi fac”. Și așa și-a făcut un sicriu la care și părintele Vasile – care era lemnar – l-a ajutat. Apoi și-a luat sicriul, a scos tot din chiliuța aceea și a lăsat numai pereții goi și afumați, că era acolo o sobă veche și stricăță care scotea fum. Și așa a rezemat de un perete capacul sicriului, iar în sicriu a pus niște paie și o piatră sub cap. Și așa când voia să se culce – nu avea nici un pat acolo –, se culca în sicriu. Când făcea sicriul, Părintele Calistrat i-a zis: „Frate Gheorghe, câte sicrie de acestea or să putrezească până când vei muri frăția ta?” Dar el a zis: „Eu cred

la bunul Dumnezeu că acesta va fi mie casă de veci”.

Apoi eu am fost rânduit să mă duc la oi că Părintele Galaction nu avea ajutor. Mai pe toamnă, fiindcă luase un frate de acolo, era nevoie ca din mănăstire să trimită altul în loc, că eu nu aveam tovarăș la cârd și nici nu puteam să umblu de obște cu oile, că eram cam bolnav. Așa că m-am dus la părintele stareț și l-am rugat dacă socotește să-mi dea de ajutor pe fratele meu Gheorghe. Starețul a fost tare bucuros și a zis: „Du-te, frate, și spune-i că am zis eu să se ducă un timp acolo la oi cu frăția ta, măcar că avem mare nevoie de el aici, că el face la strană toată slujba”. Așa că eu m-am dus și i-am spus: „Frate Gheorghe, eu v-am cerut la părintele stareț să mergeți la oi”. El a zis: „Fie voia Domnului, frate”.

Așa că și-a încuiat chilia lui cu sicriul și a mers la oi. Și fiindcă era toamnă, oile se mulgeau numai de două ori și mai târziu o dată. Mergând amândoi cu oile, el mă întreba: „Unde să merg eu, în urmă sau înainte?”. Dar mă ruga să nu-l întreb adeseori, că el avea de lucru cu Psaltirea lui. El tăcea, întorcea oile și din când în când mai striga la ele, apoi iar îl vedeam făcând metanii și zicea psalmi în taină. Când vedea că oile stau bine, mă întreba: „Frate Costică, vrei să ascuți și frăția ta?” Și așa de la catisma de unde era zicea înainte, una, două, trei și mai multe catisme până se porneau oile și ne duceam după ele. Când termina pravila lui și de era pe la ora 3, apoi stăteam undeva unde se așezau bine oile și scoteam cele spre hrană din glugă și mâncam

După masă el mai stătea vreo oră-două așa mai liber și atunci de era vreme îmi spunea mie multe de prin Pateric sau Viețile Sfinților. Seara după ce ajungeam cu oile la târlă, după muls, ne duceam fiecare la aripa noastră să facem focul, că eram cu ocolul pe piciorul strungii.

Aveam câini buni, că ne supărau lupii. Într-o zi de dimineață văd pe fratele meu că taie un mesteacăn care era în fața aripii lui, așa de un stat de om de la pământ. După ce l-a tăiat, l-a cioplit așa până la jumătate, apoi a luat niște dranițe și l-a acoperit ca pe o capeluță, a adus acolo și o icoană mare cu Maica Domnului care o luase el de acasă când a venit și a pus-o acolo în cui ca într-o strănă, apoi a adus candelă și a pus-o în fața icoanei. A luat apoi un hârleț și a tras pământul așa în fața acelei icoane, ca să-i fie la îndemână să facă metanii.

Și când venea seara eu mă uitam de la aripa mea de la vale la a lui care era de la deal, și el acolo, la icoana Maicii Domnului, până aproape de miezul nopții tot făcea metanii și zicea pravila lui de psalmi.

Eu fiind slab cu trupul, cădeam mort seara de oboseală, că toată ziua oile mă fugăreau prin pădure, mai ales că erau în toamna aceea mulți bureți și foarte alergau oile după ei. Dar el, săracul, cu toate că avea aceeași alergare, nu-și lăsa metaniile lui. E drept că el era cu mult mai tare cu trupul ca mine.

Câteodată eu mă căiam că nu am lemne de ajuns la aripa mea, dar când mă trezeam dimineața găseam o mulțime de lemne aduse din pădure și puse

acolo lângă aripa mea, că unele din ele erau așa de groase că eu de abia le ridicam de la pământ. Și-l întrebam: „Dar cu boii le-ai adus pe acelea, frate?” Iar el zicea: „Nu cu boii, ci cu calul meu acesta viclean”. Așa cu darul Domnului a trecut și toamna aceea, și pe el l-au luat iar devale la biserică ca paraclisier și ca și cântăreț la strănă, că era lipsă de oameni, așa că iar ne-am despărțit.

Odată starețul a voit să curețe beciul cel mare de la clopotniță că era dărâmat și mult pământ și pietre erau în el. Și a zis la masa părinților: „Trebuie să tocmim niște oameni ca să scoatem molozul și piatra din beciul cel mare de la clopotniță și apoi să-l reparăm pentru trebuințele noastre”. Iar fratele Gheorghe s-a sculat în picioare la masă și a zis: „Preacuvioase părinte, dacă îmi dai blagoslovenie, eu păcătosul voi curăți beciul acela”. Starețul a spus: „Frate Gheorghe, acolo-i muncă, nu șagă. Este atâta moloz și piatră dărâmată și n-ai să poți singur. Să mai tocmim niște oameni, că iaca, părinți sunt puțini și apoi fiecare are ascultarea lui”. Iar el a zis: „Mie, preacuvioase părinte, dacă îmi dai blagoslovenie, să-mi dați numai niște lumânări ca să am de-ajuns acolo, că-i întuneric, mai cu seamă pe noapte”. Și starețul, bucuros, i-a zis: „Dumnezeu să-ți ajute, frate Gheorghe, dar ia seama să nu te îmbolnăvești, că acolo-i rece tare și ai să asuzi”.

Apoi, după ce fratele a căpătat blagoslovenie, s-a dus și a luat o roabă, un târnăcop, lopată și hârleț și s-a pus pe treabă. Căra câte 30-40 roabe și apoi iarăși stătea și se ruga. Și așa pe la ușa clopotniței, zi

și noapte a tot cărat, noaptea aprinzând lumânări să vadă. Și în timp de 7-8 zile a scos tot pământul și pietrele de acolo.

Când a auzit starețul că a terminat se minuna că socotea că cel puțin o lună va avea de lucru. Apoi l-a chemat și i-a zis: „Frate Gheorghe, Dumnezeu să-ți răsplătească osteneala” și i-a dat 500 de lei, cu toate că acest obicei nu-l avea starețul, să plătească cuiva ascultarea. Dar fiindcă niște oameni îi ceruseră ca să curețe beciul 4000 lei, de aceea făcuse aceasta. Fratele Gheorghe nu voia să ia nici un ban, apoi văzând că zice starețul mereu, a zis: „Blagosloviți ca cu acești bani să-mi cumpăr niște cărți și icoane”. Și așa a făcut. S-a dus la biblioteca Sfintei Mănăstiri Neamț și de toți banii a luat cărți și icoane și apoi pe toate le-a împărțit pe la frați, pe la părinți și creștini.

Apoi a fost rânduit la alte ascultări și peste un an s-a îmbolnăvit. Starețul îndată l-a călugărit și el zăcea acolo pe un pat afară pe cerdacul Părintelui Vasile, dar nu curma de zis rugăciunile lui. Odată, sora noastră Ecaterina, care în acea vreme era la Agapia, ucenică la o maică bogată și de neam mare care avea frate general, și văzând venind la aer acolo la casa maicii anumiți musafiri, a spus că are un frate bolnav, iar o rudenie a unuia din musafiri a spus că are un frate doctor. Sora a voit să aducă pe doctor la părintele Gherasim, că acela era un doctor foarte iscusit și bun creștin.

Eu am venit să-i spun că a venit sora cu doctorul. Iar el a spus: „Ce doctor? Eu m-am rugat atâta lui Dumnezeu ca să-mi dea boala sau orice

necaz și acum dacă Dumnezeu a făcut milă cu mine și mi-a dat boala, apoi să caut leacuri?” Și apoi a zis: „Dacă vine cu doctorul aici, eu așa slab cum sunt mă scol și fug în pădure”. I-am spus sorii și n-a mai îndrăznit să vină cu doctorul la patul lui.

Stând el acolo pe patul lui, când venea vremea Sfintei Liturghii își lua o pernuță și bățul într-o mână și așa încet venea până la biserică și stătea într-o strană, iar dacă nu putea, se culca jos pe dușumele cu fața la Sfântul Altar și cu pernuța aceea sub cap că era foarte slăbit, și asculta până la urmă Sfânta Liturghie. Odată, fiind paraclisier, am văzut pe starețul care slujea că plângea în altar și a zis către mine: „Săracul Gherasim, cât îi de slab și tot nu ar voi să lase Sfânta Liturghie”.

Așa s-a nevoit câteva luni și prin luna lui septembrie, la ziua Crucii, s-a dus la Domnul. După moartea lui, am găsit o mică scrisoare pe patul lui de suferință și era scris așa: „Iubitul meu frate, să știi că pe frăția ta are să te ție Dumnezeu mai mult în această viață, dar te rog să nu mă uiți și pe mine, păcătosul, la sfintele rugăciuni. Că și eu, păcătosul, cu multe lacrimi m-am rugat lui Dumnezeu pentru cei din familia noastră să vă aducă Domnul la calea mântuirii”.

PĂRINTELE CONSTANDIE GOLEA

Acesta era din Comuna Starosilța, județul Botoșani, de-aproape cu Părintele Vasile. Pe acesta l-a adus la mănăstire fratele Alecu. Acest părinte era

din fire cam vorbăreț, dar foarte harnic la ascultare și bun la inimă. El a îngrijit până la ultima suflare pe Părintele Constandie Uricaru despre care am vorbit mai sus. Și oricând s-ar fi întâmplat să se îmbolnăvească cineva în mănăstire, el era primul la chilia lui și cu toată dragostea îl slujea. După o vreme s-a îmbolnăvit și el. Și așa bolnav, pe cât putea, avea grijă de alții care erau bolnavi mai tare decât el.

Așa că s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit un părinte duhovnicesc Ioanichie Andronic, care mai pe urmă s-a făcut sănătos și a plecat de la noi în Oltenia, unde a fost pus stareț al Sfintei Mănăstiri Frăsinei. Iar Părintele Constandie, în acea vreme simțindu-se ceva mai bine cu sănătatea, a înhămat caii mănăstirii și s-a dus cu Părintele Ioanichie să-l ducă la spital la Piatra Neamț, că era bolnav de ulcer la stomac și avea nevoie de operație. Iar după ce l-a dus pe acela și l-a așezat acolo la spital și i-a dat cele de nevoie, el s-a întors să vie la mănăstire cu căruța, cu un frate care era vizitiu la cai. Dar pe drum a început să-i fie rău cu inima și când a ajuns pe la primăria din Vânători, a murit acolo în căruță. Și așa, ducându-se să slujească celui bolnav, el s-a dus către Domnul.

PĂRINTELE IONA DASCĂLUL

Acesta era un Părinte uscățiv la față, cu barbă sură, de loc din ținutul Iașilor, comuna Bădeni. Era foarte iubitor de osteneală; cu ascultarea era la

grădină și la livadă. El a pus toată livada din jurul sfintei mănăstiri. Odată am fost rânduit de Părintele iconom Chiriac ca să fiu ucenic și să ajut la sădit pomi, și parcă îl aud cum zicea: „Iaca, frate, pun acești pomi să crească aici, poate și-or mai aduce aminte părinții și frații care vor mai trăi în mănăstirea aceasta, că a fost odată pe aici unul cu numele de Iona păcătosul și dacă va voi Domnul să rodească acești pomi, apoi când vor mânca roade din ei, mă vor pomeni și pe mine, păcătosul”.

Acest părinte stătea în chiliile cele vechi din partea de la deal de biserică care au ars la anul 1941, atunci când focul a pustiit mănăstirea. El niciodată pat nu avea în chilie, fără numai soba cea veche care zicea că așa a găsit-o acolo. Avea două piei de oaie care le așternea pe jos seara când se culca și se învelea cu rasa sau cu un cojoc vechi care îl avea. Eu i-am zis odată: „Părinte, eu aș veni la cuvioșia ta ucenic că tare îmi place să fiu cu ascultarea la livadă și la grădină, dar mi-i frică că o să-mi poruncești să dorm numai pe jos și eu nu pot așa”.

Iar bietul bătrân, ștergându-se pe la frunte, că era asudat de muncă, fiind o zi călduroasă de vară, a zis către mine: „Hei frate, dacă am avea noi și dincolo măcar atâta odihnă cât avem aici pe pământ, bine ar fi, dar eu mă tem că voi auzi de la Domnul că tu ți-ai luat cele bune acolo pe pământ, ce mai cauți odihnă și aici?” Iar eu i-am zis: „Dar ce odihnă este aceea să dormi mereu pe pielea aceea de oaie?” Iar el a zis: „Dar ce? E rău asta? Dar aceia care stau pe la temniță și poate așteaptă să-i scoată la moarte

după câteva zile, apoi ce odihnă mai au aceia? Și apoi sfinții nu au suferit așa cu toții până s-au făcut sfinți?” Auzind așa de la bătrânul, am înțeles că el este prea bucuros să doarmă acolo jos și că are acele două piei așternut și n-am mai stăruit a-l întreba.

Acest bătrân ori în biserică, ori afară la ascultare nu avea altă pravilă decât rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”. Odată, când altoia la pomi, a zis către mine: „Vezi, frate, că tu în rădăcina de pădureți pui mlădița de măr dulce și dacă se prinde și crește copac mare, apoi oricine mănâncă mere și nu mai ține socoteală că acestea roade au crescut într-o rădăcină de pom sălbatic. Iaca și Dumnezeu altoiește pe om, chiar de ar fi el rău cu năravul și sălbatic, dar dacă aude cuvântul Domnului și vrea să se pocăiască și să se îndrepte, apoi Dumnezeu îl ajută și trimite Duh Sfânt și pe urmă omul acela se schimbă și nu mai face cele rele ca înainte, ci începe a se arăta în el roadele Duhului Sfânt care după cum am auzit la biserică sunt acestea: dragostea, pacea, îndelungă-răbdarea, bună-tatea și celelalte care scrie acolo”. Și eu mă miram cum un om simplu care nu știa carte, cugeta aceste lucruri.

Acest bătrân, ca și ceilalți de pe atunci, umbla veșnic cu opinci și purta metanii de lemn în mână. Uneori, în biserică în vremea Utreniei, la miezul nopții, când îl supăra somnul, zicea așa, puțin mai șoptitor, rugăciunea Doamne Iisuse...

Dar Părintele Vasile care era mai iute puțin din fire și mai tainic, se scula din strana lui și se ducea la urechea Părintelui Iona și zicea așa în șoaptă: „Mai încet, părinte, că te aude Dumnezeu”. Iar acest bătrân, mi-l amintesc că îi făcea închinăciune și zicea: „Iartă-mă, părinte, că iacă mai zic și așa că mi se pare că fugе somnul”. Eu stăteam acolo lângă un stâlp și auzeam ce zic ei.

Duminică sau la sărbători mai mari când aveau obiceiul să se împărtășească părinții cei mai bătrâni, vedeam și pe Părintele Iona că își lua rasa lui și o dulamă mai curată, apoi camilafca o punea pe fesul cel vechi și așa venea la biserică să se împărtășească, și eu îi ziceam: „Părinte, dar de ce nu ți-ai făcut un potcap, că sărbătoarea este bine să vii cu potcapul la biserică?” Iar bătrânul zicea: „Da ce om mare mai sunt eu ca să mai pun și acela pe capul meu, că potcapul trebuie să-l poarte popa acela care știe carte multă, nu un om prost și păcătos ca mine?”

Acest bătrân, pe lângă ascultarea lui, când avea puțină vreme, își lua toporul, se ducea la pădure și aducea mereu lemne de foc. Și eu îi ziceam: „Dar Părinte Iona, de ce nu ceri boii mănăstirii să-ți aduci lemne și cari mereu cu spinarea de atâția ani?” Iar el zicea: „Dar ce să mai necăjesc și eu boii atâta vreme cât mai pot eu să-mi aduc lemne?” Și așa avea o mare grămadă de lemne și puse bine lângă zidul mănăstirii, mai mult decât aveau cei tineri. Și acest părinte a fost luat la bolnița Sfintei Mănăstiri Neamț după arderea Sfintei Mănăstiri Sihăstria. Dar el, când a simțit că slăbește, luând-și traista și bățul, a

venit singur înapoi la Sihăstria și eu l-am întrebat: „Dar de ce n-ai stat acolo, Părinte Iona, că acolo ai avut bună îngrijire și chilii bune?” Iar el a zis: „Aici am venit întâi și aici vreau să mor”. Și fiindcă era lipsă de chilii, că încă nu terminasem chiliile, noi i-am dat chilie mică în dosul zidului care era din cele rămase de la ardere și acolo, puține zile mai viețuind în desăvârșită sărăcie, s-a dus la Domnul fiind împărtășit cu Preacuratele lui Hristos Taine numai cu câteva zile mai înainte. La el în chilie, după moarte, nimic nu am găsit decât traista cu care a venit de la bolniță și bățul și o rasă veche, iar jos o rogojină veche pe care l-am găsit adormit în Domnul.

Avea peste 80 de ani.

PĂRINTELE GALACTION ILIE

Acesta a fost starețul meu de la oi. Era un părinte foarte sânguitor la ascultarea lui și foarte milostiv. Când vedea pe cineva că trecea pe lângă stână, zicea: „Du-te, frate Costăchel, și cheamă pe omul acela să stea la masă la noi”. Și oricui trecea pe acolo el voia să-i dea câte ceva de la stână, că zicea: „Să știi, frate, că aici la oi este izvor și dacă nu-i da deloc din el, apoi el seacă. Iar dacă se mai dă, Dumnezeu ține oile sănătoase și nu se cunoaște de unde dai”. Acest părinte în toată viața lui purta o dulamă numai până la genunchi, ca să nu-l încurce la alergat după turmă prin pădure. Avea cojoc și gluga lui ciobănească și bățul. mai avea două-trei rânduri

de schimburi și cioareci (un fel de pantaloni albi de suman), și mai mult nimica, nici un fel de avere. Eu îi ziceam: „Părinte, dar de ce nu-ți faci și sfinția ta niște haine lungi ca la ceilalți părinți și să ai mai multe?” Iar el zicea: „Frate Costăchel, eu m-am spovedit la un pustnic pe care l-am găsit umblând cu oile prin munte și acesta mi-a spus ca niciodată în viața mea să nu am haine de prisos și să nu-mi las canonul meu de metanii; să nu uit în toată vremea de a zice: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul», și să mă împac cu cine am avut vreo supărare mai înainte de a asfinți soarele. Și a zis că dacă voi păzi acestea are să-mi facă Dumnezeu parte de mântuire”.

Acest părinte era așa de bun la inimă că, dacă se ducea sâmbăta pe la mănăstire și căpăta ceva de la praznic sau de la chelărie sau ori de unde ar fi căpătat ceva de hrană sau ceva vin, el nici nu gusta din ele până nu venea la stână și în vremea mesei împărțea la toți egal toate, că zicea: „Mare primejdie este pentru călugăr să mănânce pe ascuns”. Avea acest cuvânt care îl zicea adesea: „Dragostea și cu frăția mult întrece bogăția”. El în toată viața lui a fost numai cioban la oi și când era în lume și după ce a venit la mănăstire. Nu a fost căsătorit. Era din comuna Pipirig. Avea acest obicei: dacă nu și-ar fi făcut cele 300 de metanii, nu mânca în acea zi. De multe ori fiind masa pusă, el zicea: „Iertați-mă, fraților, că eu nu mi-am făcut datoria în fața lui Dumnezeu”. Își lua metaniile, ne zicea nouă să mâncăm, iar el se ducea în pădure și până nu-și

termina canonul nu venea, și apoi stătea și el la masă.

În toată viața lui, miercurea și vinerea nu gusta nimic până nu răsăreau stelele. Îl vedeam că după ce mulgeam noi oile seara, el lua cutia cu sfânta anafură și, cerând iertare, el lua anafură seara târziu și apoi stătea la masă. Odată eu i-am zis: „Părinte, dar acum este vreme de vară și ziua este mare și apoi sfinția ta trebuie să alergi după oi și ai de mulș oile de trei ori pe zi și ele trag la mulș și trebuie putere și ar trebui să dezlegi cu masa mai devreme”. Iar el a răs: „Frate Costăchel, mie mi-a spus Părintele Atanasie că odată un sfânt a văzut că duceau pe un om la groapă și că mergeau cu el doi îngeri frumoși, unul înaintea sicriului și altul în urmă, și că sfântul acela i-a întrebat cine sunt ei, iar unul din acei îngeri i-a zis: «Eu mă numesc Miercurea», și celălalt i-a zis: «Eu mă numesc Vinerea și am venit aici cu porunca Domnului să ajutăm acestui suflet că acesta în toată viața a postit aceste două zile, în afară de două la Paști și pe la Crăciun sau de era în vremea dezlegării”.

Apoi eu, auzind aceasta, am întrebat pe Părintele Atanasie Păvălucă, acela care a umblat cu capul gol toată viața lui și el mi-a arătat această istorie în Pravila Mare a Bisericii, aceea a lui Matei Basarab. Acest părinte tot nu știa carte, dar i-a dat Dumnezeu o memorie așa de bună încât orice auzea de prin sfintele cărți, tot ținea minte. Tare mult îi plăcea să-i citească cineva de prin Pateric și din Sfânta Scriptură. Foarte mult îi plăcea să audă istoria

cea sfântă din cartea Sfântului și Dreptului Iov. După ce puneam treburile la cale și eu mai rămâneam pe la stână, el îmi zicea: „Frate Costăchel, te rog mai ia Sfânta Scriptură și mai citește acolo la Sfântul Iov”.

Și când îi citeam, el mereu plângea și zicea: „Hei, săracul, iaca acesta a fost un om pe lume că n-a cântit înaintea lui Dumnezeu că i-a luat atâtea oi și atâtea vite și copiii. Dar eu, păcătosul, cât îs de slab în credință, că dacă se îmbolnăvește o oaie sau piere, îndată mă supăr și nici nu pot mânca în aceea zi”. Și într-adevăr, dacă se întâmpla ceva boală la oi sau piereau din ele, el veșnic era trist și mâhnit. Și dacă îl chemam la masă, de multe ori îmi zicea: „Apoi mai am curaj să mănânc, că Dumnezeu pentru păcatele mele pedepsește turma aceasta”. Și aceasta o făcea pentru că era foarte milos și cu dragoste de turma lui.

Iată ceva și despre cele mai de pe urmă ale lui. Odată a fost rânduit de părintele iconom să strângă niște mere din livadă pentru masa de obște – că așa era obiceiul la noi, nimenea nu avea voie să mănânce pe la chilii mere sau alte fructe ce le adunam, ci în vremea mesei se împărțeau la fiecare pe cât ajungeau. Așa că s-a dus bietul bătrân să culeagă mere și, suindu-se într-un măr nu prea înalt, a alunecat și a căzut jos și și-a rupt un picior. Și a strigat și l-au adus părinții. Și așa suferind câteva luni, s-a apropiat de sfârșitul lui. Am voit să-l duc la spital și nu a vrut. Și a zis: „Lasă că Bunul Dumnezeu mi-a dat această durere pentru păcatele mele”. Așa că am pus un frate care îl îngrijea cu

toate cele de nevoie și se mărturisea adesea și-l împărtășeam cu Prea Curatele Taine.

Pe când el era pe patul de suferință a murit un alt bătrân cu numele de Nazarie. Acela avea aproape o sută de ani. Dar tot în acel timp a venit fratele care îngrijea de Părintele Galaction și mi-a zis: „Părintele Galaction vă cheamă până acolo”. Așa că m-am dus, iar el a zis: „Părinte stareț, dar a murit Părintele Nazarie?” Și eu i-am spus: „Da, a murit”. Iar el a zis: „Să nu-l îngropați că mâine seară mor și eu și ne veți îngropa pe amândoi deodată ca să nu mai faceți cheltuială de două ori”. Eu i-am zis: „Nu, părinte, sfinția ta ești mai tânăr ca Părintele Nazarie, că nu ai nici 70 de ani și are să-ți dea Dumnezeu sănătate și ai să mai trăiești să mai paști oile”. Iar el a zis: „Ba nu, părinte, mâine seară la ora șase am să mă duc și eu din viața aceasta”. Așa că eu m-am dus la treburile mele și mă gândeam: „Oare așa are să fie?”

Și a doua zi, către seară, a venit iar fratele la mine și a zis: „Părinte stareț, haideți că vă cheamă Părintele Galaction”. M-am dus și când m-a văzut a lăcrimat puțin. Sufla rar și a zis încet către mine: „Părinte stareț, vă rog să citiți cuvântul cel de darea sufletului”. Eu am trimis pe fratele de a adus epitrahilul și Molitfelnicul și am zis la cei doi frați care se întâmplaseră acolo: „Stați în genunchi, fraților”. Și am început a citi dezlegarea aceea care se citește la sufletul cel ce se luptă cu moartea. Iar pe când citeam, fratele Mihai Coșofreț, care era mai aproape de mine, a zis: „Părinte, nu mai citi că părintele a murit”. Și eu am ridicat epitrahilul de pe

fața lui și el își dăduse sufletul, nu mai sufla. M-am uitat la ceasul meu, era ora 6 seara, după cum mi-a spus el din ziua trecută. Am căutat în actele sfintei mănăstiri data când s-a născut spre a-i scoate certificatul de înmormântare și am aflat că a murit exact în ziua și ceasul în care s-a născut, după 64 de ani.

PĂRINTELE VASILE RUȘTIORU

Acesta a fost de loc de la Fărcașa. Am stat cu el la oi când încă era frate. Era foarte bun la inimă, tot ce avea dădea milostenie. Lingurarii de la Pipirig ziceau că e tata lor, că mare milă avea de ei. S-a îmbolnăvit de plămâni că a răcit stând cu oile în pădure iarna la rug. Era foarte pravilist, nu-și lăsa rugăciunea ziua și noaptea. Când a slăbit s-a întâmplat că eram de săptămână la Sfântul Altar. A venit fratele care îngrijea de el și a zis: „Părinte, veniți că Părintele Vasile a spus să-l împărtășiți cu Preasfintele Taine că se simte slab”. Eram aproape de terminarea Sfintei Liturghii și, după ce m-am împărtășit, am lăsat din Sfinte în Sfântul Potir, și așa că după ce mi-am citit mulțumirile, înainte de a mă dezbrăca de veșminte, am luat Sfântul Potir și lingurița cu procovățul deasupra și m-am dus.

Când am ajuns la chilia lui, el a zis: „Iartă-mă, părinte stareț, și să nu mă uitați și pe mine, păcătosul, la Sfânta Liturghie”. Apoi a zis: „Iată, văd un munte verde și tare frumos și un cârd de oi

albe și niște păstori care mă cheamă să mă duc cu ei. Dar i-am rugat să mă aștepte puțin, ca să-mi iau încălțăminte de drum”. Și după ce a zis aceasta, se uita așa într-un loc și făcea semn cu mâna către mine ca să-i dau Sfintele și îndată după ce-am zis: „Cred, Doamne, și mărturisesc...” și după ce s-a împărtășit, îndată a suspinat ușor și s-a dus la Domnul în acel minut.

Au venit la înmormântarea lui rudeniile de acasă, dar cei mai mulți au fost lingurarii cei săraci, care mult au plâns după el și ziceau: „A murit Părintele Vasile, tata nostru”. Căci tare îi era lui milă de bieții lingurari și de orice om sărac, și pe cât putea îi ajuta.

PĂRINTELE PETRU GANEA

Acesta era din Ardeal, de la Bistrița Năsăud, din comuna Teleiu. Era foarte harnic și ascultător bătrânul. Când am venit întâi la mănăstire, am fost dat ca ucenic la el și eram amândoi cu ascultarea la vitele mănăstirii. El vorbea totdeauna cu accentul acela ardelenesc. Mă întreba zicând: „No, măi cocon, dat-ai mâncare la mârhaie?” Așa le zicea la vite. Noaptea mă scula întotdeauna să merg la Utrenie. Parcă îl aud cum zicea: „No, frate Costache, hai să mergem la biserică, că a sunat sfânta toacă”.

Fiindcă avea chilia largă, i-a mai dat Părintele stareț încă vreo trei ucenici, așa că într-o vreme

eram vreo patru ucenici la el și bietul bătrân cu mare dragoste ne povățuia. Noi, venind seara de pe la ascultare, după ce făceam rugăciunile spre somn, adormeam repede, dar el, bietul bătrân, făcea mereu rugăciune și metanii până ce aproape venea vremea Utreniei. Îl auzeam zicând câteodată: „O, Prea Sfântă Marie, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, miluiește-mă pe mine, păcătosul, acum și-n ceasul morții. Amin”. Și aceasta o zicea de trei ori cu metanii mari, apoi se culca și el puțin și, când suna deșteptarea în toaca cea de fier la miezul nopții pentru Utrenie, noi nu ne înduram să ne sculăm, iar bătrânul zicea: „No, hai măi coconi, dragii tatei, hai sculați-vă că a venit vremea sfintei slujbe”. Apoi, când auzea și clopotul, zicea: „No, măi coconi, auziți toți glasul arhanghelului. Hai să mergem, hai să mergem, că dacă noi dormim de-acuma se supără îngerul care ne păzește”.

Și așa, până nu ne vedea pe noi scoși din chilie și duși la biserică nu ne lăsa și pe urmă venea și el cu cârja până la biserică. Când vedea că noi adormeam în biserică în timpul Utreniei, apoi venea și ne zicea așa încet: „No, măi coconi, dragul tatii, aici nu-i vreme de dormit, ci de rugă, nu vă lăsați să vă moleșiți că aceasta este ispita celui rău”. Și așa și ziua la ascultare ne supraveghea și ne îndemna să tăcem din gură și să lucrăm. Iar pe el nu-l vedeai niciodată șezând degeaba. Sau lucra juguri de boi, tânjale, funduri, linguri, greble, furci de lemn, când era pe afară. În chilie sau citea, sau se ruga și puțină vreme se odihnea. A adormit și acesta în Domnul la vârsta de 82 de ani.

**CUVÂNT DESPRE ÎNSTRĂINARE
LA ÎNMORMÂNTAREA
SCHIMONAHULUI MARCU POTOP
(† 1973)**

Părinților și fraților și iubiți credincioși,

Cu ajutorul și cu mila Preasfintei și de viață
Făcătoarei Treimi, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului
Duh, ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și
Pururea Fecioarei Maria, și ale tuturor sfinților ne
aflăm la înmormântarea unui părinte bătrân,
schimonahul Marcu din această sfântă chinovie. Și
este bine cu această ocazie să vorbim ceva din viața
lui. Așa este obiceiul Bisericii lui Hristos, mai ales
că astăzi îl petrecem pe ultimul drum, pe cel al
veșniciei, de unde nu se va mai întoarce până nu va
suna trâmbița Judecății de Apoi. Și iată ce am a zice:

Părintele Marcu, de la începutul vieții lui,
străin a venit pe lume, prin străini a trăit și întru
străinătate și-a săvârșit viața lui. El era din județul
Mehedinți, dintr-o comună din Munții Mehedințului
numită Călugăreni, satul Cloșani, aproape de satul
de unde a fost Tudor Vladimirescu, vestitul
revoluționar de la 1821. El a fost străin și părăsit de
toți ai lui. Mama lui l-a născut, cum vorbește lumea
azi, „din flori”, adică înainte de a se căsători, și l-a
părăsit, lăsându-l undeva unde l-a găsit o biată
femeie credincioasă, cu frică de Dumnezeu, o
bătrână, și l-a înfiat și l-a crescut. Și aceea l-a trecut

după numele familiei sale, adică familia Potop, că așa i se spunea.

El a învățat câteva clase de carte pe cheltuiala acelor bătrâni care l-au crescut, apoi s-a dus săracul străin prin lume să-și câștige pâinea cea de toate zilele. Și s-a dus și a lucrat la sondele petroliere, mai întâi la Moinești, apoi la Moreni, când s-a aprins sonda aceea vestită, care se trăgeau clopotele în toată țara ca să o stingă – el era acolo, îmi povestea. A lucrat la sonde până a intrat în armată și apoi a venit marele război, primul război mondial. A mers pe front în luptele cele crâncene de la Mărășești și Mărăști, Oituz, Târgu Ocnei, Valea Cașinului și în toate părțile cele mai grele a fost cu frontul, unde a căzut, săracul, prizonier la nemți. Nemții l-au dat pe mâna ungarilor și apoi ungurii pe mâna austrieșilor și a ajuns tocmai în Munții Alpi, în Munții Tirolului din nordul Italiei, și acolo, împreună cu alți 3000 de prizonieri au lucrat un an și aproape jumătate în mine și la mari greutăți. Îmi zicea: „Ne-am dus în Munții Alpi și acolo, fiind prizonieri, ne păzeau nemții și ungurii și italienii că eram acolo prinși din toate părțile. Și ne-au pus să săpăm în zăpadă – Munții Alpi au zăpadă de sute de metri –, să ne facem barăci de unde să mergem să lucrăm la mină tot acolo. Și am săpat două sute de metri prin zăpadă și n-am mai dat de pământ, că acolo e zăpadă veșnică. Și am făcut barăci în zăpadă și am lucrat acolo și de două ori am fugit din lagăr și m-au prins în Serbia, în Bosnia și Herțegovina și m-au întors înapoi”.

Și alte chinuri a trecut până a rânduie Dumnezeu și s-a încheiat pacea de la Versailles, unde s-a făcut pacea peste toată Europa și atunci a venit și el în țară cu alte mii de prizonieri care au mai scăpat cu viață de acolo.

Și s-a căsătorit cu o femeie credincioasă, dar ea a murit după câțiva ani, iar el, văzându-se iar singur, s-a dus iar să lucreze pe la sonde. Dar l-au dat să lucreze la o sondă de pe o schelă mare de 70 de metri, și s-a rupt schela de sus și venea ca un glonte în jos. Și din viteza aceea a spus: „Maica Domnului, nu mă lăsa!” Și s-a prins de o gratie de fier, că avea să se facă praf până jos. Și atunci s-a prins cu picioarele de gratia de fier și a scăpat cu zile, dar din momentul acela a zis: „Dacă mi-ai dat, Doamne, zile, nu mai stau în lumea asta deșartă, bine că m-ai auzit, că mă duc să mă fac călugăr la o mănăstire, să-mi plâng păcatele mele mai înainte de a mă duce din lumea aceasta!”

Și așa s-a dus săracul la Mănăstirea Tismana, care era aproape de el acolo și mănăstirea l-a trimis la un schit pustiu, singuratic, la Cioclovina, în vârful munților, unde a stat trei ani de zile. Și de acolo, după o vreme, cu blagoslovenia episcopului a fost trimis la Schitul Peștera Ialomicioarei, unde a stat încă vreo câțiva ani, și de acolo s-a dus la Mănăstirea Ghighiu, lângă Ploiești, unde am fost și eu astă toamnă, o mănăstire foarte mare și frumoasă biserică, aproape exact cu cea de la Cernica, unde a mai stat șapte ani și a fost călugărit de preasfințitul Valerian Zaharia - care este pensionar acum la București, fiind atunci stareț - sub numele de

Hrisant, fiindcă Haralambie îl chema din botez. După o vreme a venit la Horaița, tot retrăgându-se după o viață mai liniștită. Și a stat un timp și acolo, și, auzind el de mănăstirea aceasta Sihăstria, m-am pomenit cu el aici.

Când a venit întâia oară era frate, a venit tocmai de acolo de la Ghighiu și a mai stat el acolo un timp, a văzut cum e pe aici, apoi și-a adus aminte de Sihăstria și după ce l-a călugărit și a stat la Horaița, a venit aici și apoi a mers cu noi când ne-am dus de aici la Mănăstirea Slatina. Acolo nu știu după câtă vreme l-am făcut schimonah și i-am pus numele Marcu. Eu am citit cu multă atenție viața Sfântului Marcu de la Muntele Fracesc, mare sihastru, și mi-a fost drag numele acesta și am călugărit încă unul, tot cu numele Marcu, care acum e pe la Putna.

Și apoi, după ce l-am călugărit, a făcut săracul diferite ascultări, unde a fost nevoie: pe la vie, pe la vite, pe la stână, unde a fost. Însă el a fost un om foarte străin. Întrebi pe oricine din mănăstirea noastră dacă a venit vreodată aici sau când am fost la Slatina vreo rudenie a Părintelui Marcu, sau vreun frate sau vreo soră sau vreun prieten sau vreun cunoscut de prin părțile acelea. Îl întrebam odată: „Părinte Marcu, ai primit vreo scrisoare de când ești la mănăstire?” „D-apoi, taică, de la cine să primesc? Pe mine nu mă știe nimeni de unde sunt și eu aproape nu știu pe nimeni, chiar dacă m-aș duce pe acolo”. „Nu te-ai mai duce?” „Nu m-aș mai duce niciodată. De când am plecat din locurile acelea, n-am mai fost”. Comuna lui este lângă un munte

mare - Cloșanu îi spune - îmi povestea el, unde sunt minele Baia de Aramă.

Deci după o vreme Părintele Marcu s-a retras de la Mănăstirea Slatina aici, pentru că acolo s-a făcut mănăstire de maici pensionare și el, știind că face parte din soborașul nostru, s-a retras săracul înapoi, către Sihăstria. Și a venit aici după cum ați văzut și încetul cu încetul, ca o lumânare care tot arde, arde, și tot se topește, dar știi că ajunge până la sfârșit, i-a venit neputința, l-a ajuns bătrânețea. Dar a avut o inimă de fier: cât a putut, tot a venit la biserică și tot citea la Psaltire, iar acasă avea o nevoie nespusă. Nu știu dacă dormea un ceas sau două pe noapte. „Taică, zice, nu pot dormi”. „Dar ce faci?”.... Cât a putut să facă metanii, metanii făcea. Pe urmă a zis: „Nu mai pot, mă dor șalele, picioarele”. Apoi a făcut închinăciuni, mii de închinăciuni. Citea mult la Psaltire și acasă. Aici la Psaltire și acasă la Psaltire, și acatistele Maicii Domnului și al Mântuitorului. Apoi avea o carte Urmarea lui Hristos, mereu citea dintr-însa, și-n Pateric și ce cărți îi cădeau în mână.

De la o vreme îmi spune: „Taică, nu mai pot face metanii și nici închinăciuni. Dă-mi blagoslovenie să stau pe scaun și să zic rugăciunea lui Iisus”. Și stătea pe scaun și făcea 3-4000 până la 6000 și mai multe de rugăciuni ale lui Iisus într-o zi și o noapte, mai cu seamă noaptea mai mult. Și cât mai putea, mai venea până la biserică. Dar era slăbit organismul, și iar se ducea la chilie. Iar când n-a mai putut, săracul, a stat la chilie câteva săptămâni. Tot avea grijă să se spovăduiască; tot ce a avut din

tinerețe s-a mărturisit curat. Și s-a împărtășit cam o dată pe lună și mai aproape, o dată la două săptămâni. Și acum, cu o săptămână în urmă, l-am împărtășit, iar la moartea lui a venit fuga bietul părinte care îngrijește de bătrâni, ca să-mi spună că a slăbit. Eu am luat cartea și crucea și am fugit, dar chiar când am ajuns își dăduse sufletul. El era spovedit și împărtășit. Numai un părinte era lângă dânsul când și-a dat duhul.

Și așa sufletul Părintelui Marcu este acum înaintea Preasfintei Treimi și s-a dus cu mult sau cu puțin, Dumnezeu știe. L-am cunoscut om al rugăciunii și a avut o virtute mare, care acoperă mare mulțime de păcate: înstrăinarea. Străin a fost de când s-a născut, prin străini a trăit și prin țări străine și acum îl petrecem pe drumul cel din urmă în străinătate și fără neamuri și fără să plângă vreun neam sau vreun nepot la capul lui, sau mamă, sau soră, sau tată, sau frate, fără numai aceste suflete întâmplăte aici și noi, frații lui duhovnicești.

Am vrut să vă spun o istorioară ca să ne dăm seama de mila lui Dumnezeu care este asupra lui. În Pateric, la capitolul 20, pentru înstrăinare, se vorbește așa: Un bătrân mare, văzător cu mintea, avea doi ucenici. Și unul era mai molatic, mai trândav, nu prea nevoitor, nu prea mare postitor, nu prea mult canon făcea, însă se liniștea fiind foarte străin, că nici nu știa nimeni de unde a venit și nici nu-l găsisese nimeni acolo unde stătea sub ascultarea bătrânului. Avea bătrânul încă și altul, foarte nevoitor, foarte milostiv, foarte săritor la priveghere, la mii de metanii, foarte treaz cu mintea. Și se

minuna bătrânul că unul era mai pregetător, adică mai îngăduitor, și nu așa de silitor, iar altul așa de viteaz și așa de mare nevoitor. Dar a rânduit Dumnezeu să-l ia întâi pe cel străin. Și a murit cel străin și, când a murit, bătrânul fiind înainte-văzător cu mintea, s-a uitat și a văzut că a venit o mulțime de îngeri purtători de lumină și cu mare veselie au luat sufletul călugărului aceleia străin și când au ajuns cu el la porțile cerului, a auzit un glas: „Știi că a fost cam nelucrător, dar pentru străinătatea lui deschideți porțile cerului, că și Eu am fost străin pe pământ și M-am pogorât la neamul omenesc” – a zis Hristos. Și așa călugărul cel străin, înconjurat de îngeri, a intrat pe porțile cerului și s-a dus în raiul desfătării.

Și n-a trecut mult și a murit și călugărul cel mare nevoitor, mare postitor, mare priveghetor, mare lucrător al rugăciunii și în toate privințele. Dar când a murit, a venit tată-său de acasă, mamă-sa, frate-său, sora, nepoții, strănepoții. L-au înconjurat neamurile, că „Moare părintele, vai!” și au început să plângă la capul lui. Și într-adevăr, călugărul și-a dat duhul, de față fiind și călugării și neamurile și rudeniile și prietenii. Dar starețul lui cel văzător cu mintea n-a mai văzut nici un înger la moartea acestui călugăr. Și atunci a început să plângă starețul și să se roage: „Doamne, dar s-a pierdut ăsta? La cel străin atâția îngeri și la acesta nici unul?” Și a auzit un glas în chilia lui noaptea: „Nu te întrista, bătrânule, că Dumnezeu e drept! Acel străin când a deschis ochii în vremea morții și se munea cu moartea și se chinuia și se lupta cu duhurile răutății, n-a avut pe

nimeni din neamurile lui să-l mângâie, să-i zică „dragul mamei”, sau „dragul tatei” sau „părinte”. N-a văzut pe nimeni plângând, nici mângâindu-l pe dânsul. Și Dumnezeu e drept: unde n-au venit neamurile au venit îngerii și l-au mângâiat și l-au mântuit. Iar aici au venit neamurile. Și acesta s-a mântuit, pentru nevoința lui, dar n-are măsura celui dintâi, pentru că a stat sub apropiere de neamuri și sub mângâierea prietenilor și a neamurilor lui. Și cine este prieten lumii, totdeauna se desparte de Dumnezeu, nu poate fi ca cel străin”.

De la părintele Marcu una știu, rugăciunea neconținută și înstrăinarea. S-a înstrăinat în lumea aceasta, că zice Mântuitorul că *nici un prooroc nu-i cinstit în patria sa*. Străin a fost și Avraam în pământul Haran și în ispite din toate părțile s-a înstrăinat pentru cuvântul Domnului. El a lăsat toate și într-o sărăcie și într-o ascultare și într-o supunere și-a încheiat drumul. Mă uitam ieri când l-au îmbrăcat părinții și au pus pe el schima și rasa, l-au pieptănat și, înainte de a-l pune în sicriu, l-au pus pe pat. Cel puțin mie așa mi s-a arătat, așa am privit la el: era senin, alb la față ca niciodată, vesel ca și cum ar fi un om care a terminat toate treburile și se odihnește. Așa l-am văzut – că acum nu mai e voie să-l vedem, că așa e călugărul – liniștit la față, ca un apostol, ca un călător care a terminat. Parcă zicea cu marele apostol Pavel: *Călătoria am săvârșit, credința am păzit, iar acum mă duc la Domnul să-mi dea mie cununa dreptății, care o va da Domnul în ziua aceea, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce iubesc arătarea Lui*.

Când îl vedeam neputincios și slab, îl întrebam: „Ce faci, părinte Marcu?” „Mă dor picioarele, mă doare stomacul, mă supără cutare...”. Îmi aduceam aminte de cuvântul Scripturii care zice: *S-a stins întru dureri viața mea și anii mei întru suspine*. Ferice de omul care suferă în lumea asta și în timpul acesta de suferință el se roagă și se pregătește de plecare, că prin ceea ce mai suferă omul aici se curăță de tot ce a făcut în lumea asta și acolo se duce la bucuria cea fără de margine și la liniștea cea fără de sfârșit.

Așa am credință și cred la mila Preasfintei Treimi și a Maicii Domnului, Părintele Marcu, pe care îl vom petrece azi la mormânt, s-a dus la liniște, la bucurie, după atâtea osteneli și scârbe și boli și neputințe, după atâtea zile petrecute și în războaie și în greutăți, care n-am vreme să le spun, numai Domnul le știe, a murit în mănăstire. Iată ce spune Urmarea lui Hristos: „Nu este lucru mic să moară cineva în mănăstire”.

Ca om, cine știe ce neputințe a mai avut, dar oare Biserica lui Iisus Hristos, izvorul iertării și al curățirii prin Preacuratele și dumnezeieștile Taine ale Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cât l-a curățit pe el până acum prin spovedanie, prin împărtășirea cu Preacuratele Taine și cât îl ușurează de acuma, pentru că se aduce jertfa cea fără de sânge de acum permanent pentru el. Și de câte ori veți auzi la pomernit și la ectenie diaconul sau preotul: „Încă ne rugăm pentru toți părinții și toți ostenitorii care s-au ostenit în sfânt lăcașul acesta și au adormit împrejurul lăcașului acestuia”, acolo va

intra și el. Deci va fi pomenit în veci, că așa zice Duhul Sfânt: *Pomenirea dreptului cu laude și veșnică este pomenirea lui.*

Acum va urma parastasul și vom merge să-l ducem la cimitir. Părintele Marcu s-a dus la Mântuitorul, Preasfânta Maica Domnului să aibă milă de el și preaputernicele ei rugăciuni să-l însoțească, că mâine va trece vămile. Astăzi sufletul lui este pe fața pământului, azi îl duce pe unde a umblat toată viața, după mărturia Bisericii, iar mâine va trece vămile și va ajunge pentru prima dată la scaunul Preasfintei Treimi. Preasfânta Maica Domnului și toți sfinții cu rugăciunile și mila lui Dumnezeu să-l însoțească, iar noi păcătoșii să ne rugăm ca să se roage și pentru noi, dacă va afla har și îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu. Amin.

C U P R I N S

Catacombele Romei	5
Dialog cu un sectar despre rugăciunea în duh și în adevăr	30
<i>Trecut-a umbra Legii și Darul a venit</i>	51
Sfânta Lumină – mărturie pentru Dreapta Credință.....	55
Despre beție	66
Păcatul limbușiei	72
Însemnări din viața unor cuvioși părinți adormiți în Sfânta Sihăstrie	81
Cuvânt despre înstrăinare.....	133

